

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων - Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων - Πανεπιστήμιο Πειραιά

**Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών
Σπουδών**

«Τοπική & Περιφερειακή Ανάπτυξη & Αυτοδιοίκηση»

**«Ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία των
Προσωπικών Δεδομένων (Ε.Ε.) 679/2016.**

**Έλεγχος συμμόρφωσης των Οργανισμών Τοπικής
Αυτοδιοίκησης Α΄ Βαθμού»**

Επιβλέπων: Δρ. Δρογαλάς Γεώργιος, Επίκουρος Καθηγητής

Φοιτήτρια: Αλεξανδροπούλου Παναγιώτα

Θεσσαλονίκη, Σεπτέμβριος 2018

Department of Political Studies and International Relations -University of Peloponnese
Department of Economics - Democritus University of Thrace
Department of Economics - Aristotle University of Thessaloniki
Department of Business Administration - University of Piraeus

Interuniversity Interdepartmental

Master Program in

«Local and Regional Government and Development»

«General Data Protection Regulation (EU) 679/2016.

**Control of the implementation to the Local Government's
Organizations»**

Supervisor: Dr. Drogalas Georgios, Assistant Professor

Student: Alexandropoulou Panagiota

Thessaloniki, September 2018

Ευχαριστίες

Ευχαριστώ θερμά τον Επίκουρο Καθηγητή στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, κ. Γεώργιο Δρογαλά, επιβλέποντα καθηγητή μου στην παρούσα διπλωματική εργασία, για την εμπιστοσύνη που μου έδειξε στην επιλογή του θέματος, τις συμβουλές και την καθοδήγησή του όλο αυτό το διάστημα για την επιτυχή ολοκλήρωση της εργασίας μου.

Θέλω ακόμα να ευχαριστήσω όλους τους υπαλλήλους των Δήμων που συνεργάστηκαν, συμπληρώνοντας το ερωτηματολόγιο της έρευνάς μου καθώς και την φίλη μου, Ντέση, για την πολύτιμη συμβολή της στην εκπόνηση του ερευνητικού μέρους της εργασίας μου.

Τέλος, θέλω να ευχαριστήσω την οικογένειά μου και ιδιαιτέρως τον Μανώλη ο οποίος μετρούσε μόλις λίγες εβδομάδες ως σύζυγός μου όταν ξεκίνησα την διπλωματική μου εργασία και παρόλα αυτά μου πρόσφερε την δέουσα κατανόηση και στήριξη που οδήγησε στο σημερινό αποτέλεσμα.

«Ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων (Ε.Ε.) 679/2016. Έλεγχος συμμόρφωσης των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ Βαθμού»

Λέξεις Κλειδιά: ΓΚΠΔ, Κανονισμός 2016/679, Προστασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, Υποκείμενο Προσωπικών Δεδομένων, Υπεύθυνος Επεξεργασίας, Δημόσιο Συμφέρον, Δημόσιες Αρχές, Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Ο.Τ.Α.

Περίληψη

Η θεαματική εξέλιξη της τεχνολογίας έφερε στην επιφάνεια την ανεπάρκεια της μέχρι πρότινος ισχύουσας Οδηγίας (Ε.Ε) 95/46 να εκπληρώσει τους προστατευτικούς στόχους της Ένωσης για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών. Τις προκλήσεις της σύγχρονης ψηφιακής εποχής καλείται να αντιμετωπίσει ο νέος Γενικός Κανονισμός για την Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων – Γ.Κ.Π.Δ. - (Ε.Ε.) 2016/679, καταργώντας την ως άνω Οδηγία, ήδη από τις 25 Μαΐου 2018. Υπό αυτό το πρίσμα, σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η ανάλυση των σημαντικότερων ρυθμίσεων που εισάγει ο νέος Κανονισμός, με ειδική αναφορά στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που δημιουργεί για τα εμπλεκόμενα μέρη, όταν Υπεύθυνοι επεξεργασίας είναι δημόσιες αρχές, συμπεριλαμβανομένων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Μέσα από την περίπτωση μελέτης του ελέγχου της εφαρμογής του Κανονισμού στους Δήμους της Ελλάδας, επιχειρείται η διερεύνηση του βαθμού συμμόρφωσης των Δήμων με τις απαιτήσεις του Κανονισμού καθώς και η αποτύπωση της από μέρους τους εκτίμησης των συνεπειών του στην εν γένει λειτουργία του Δήμου. Τα πρωτογενή δεδομένα της έρευνας συγκεντρώθηκαν μέσω ερωτηματολογίου, το οποίο απεστάλη ηλεκτρονικά στους 325 Δήμους της Χώρας. Τα αποτελέσματα καταδεικνύουν ότι οι Δήμοι δεν έχουν ακόμα συμμορφωθεί πλήρως με τις απαιτήσεις του Κανονισμού. Από την συνολική μελέτη συμπεραίνεται ότι ενώ ο λειτουργικός φόρτος για την εφαρμογή του ΓΚΠΔ είναι μεγαλύτερος για τον δημόσιο τομέα σε σχέση με τον ιδιωτικό, δεν ισχύει το ίδιο για τις συνέπειες που έχει ο Κανονισμός στην συνέχιση της ομαλής λειτουργίας των Οργανισμών, οι οποίοι, ενεργώντας στο πλαίσιο των νομίμων αρμοδιοτήτων τους, απολαμβάνουν μεγαλύτερη προστασία σε σχέση με τις επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα.

«General Data Protection Regulation (EU) 679/2016.Control of the implementation to the Local Government’s Organizations»

Keywords: GDPR, Regulation 2016/679, EU Directive 95/46, Personal Data Protection, Data Subject, Data Controller, Public Interest, Public Entities, Local Government’s Organizations,

Abstract

The spectacular progress and development of technology and telecommunication means has highlighted the inadequacy of the previously existing European Directive 95/46 to meet the European Union's objectives for the protection of individuals with regard to the processing and the free movement of personal data. Thus, the challenges of the modern digital age are to be addressed by the new General Regulation on the Protection of Personal Data - GCC - (EU) 2016/679, repealing the above Directive as early as May 25, 2018. In this respect, the purpose of this thesis is to analyze the most important issues introduced by the new Regulation, with particular reference to the basic general principles as well as the rights and obligations it creates for the parties involved, when the Data Controllers are public authorities, including the Local Government’s Organizations. Through this case study about the control of the application of the Regulation to the Municipalities of Greece, it is attempted to investigate the level of compliance of the Greek Municipalities with the requirements of the GDPR as well as the recording of their personal opinion about the impact of the Regulation to the function, in general, of their Organization. The primary data of the survey were gathered through a questionnaire, which was sent by e-mail to all the 325 Greek Municipalities. The results of the survey, lead to the conclusion that the Municipalities do not appear to have fully complied yet with the requirements of the Regulation. This thesis shows that while the operational burden in implementing GDPR is heavier for the public sector than for the private sector, the same is not true regarding the continuation of the smooth functioning of the public entities acting within the framework of their legal competences; they enjoy greater protection than private entities.

Περιεχόμενα

Περίληψη	4
Abstract.....	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Η μετάβαση στον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων	14
1.1 Εισαγωγή.....	14
1.2 Ιστορική Αναδρομή Στην Ευρωπαϊκή Έννομη Τάξη.....	14
1.3 Η Ελληνική Νομοθετική Προσέγγιση της Προστασίας των Προσωπικών Δεδομένων	16
1.4 Το Σκεπτικό Ψήφησης του Κανονισμού (Ε.Ε.) 679/2016.....	17
1.5 Ανακεφαλαίωση	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Ανάπτυξη Βασικών Εννοιών και Αρχών του ΓΚΠΔ υπό το Πρίσμα των Ο.Τ.Α.....	20
2.1 Εισαγωγή.....	20
2.2 Βασικές Έννοιες.....	20
2.3 Πεδίο Εφαρμογής	22
2.3.1. Ουσιαστικό Πεδίο	22
2.3.2 Εδαφικό Πεδίο	23
2.4 Υποχρεώσεις του Δημοσίου ως Υπεύθυνου Επεξεργασίας υπό τον ΓΚΠΔ	24
2.5 Βασικές Αρχές Συμμόρφωσης με τον ΓΚΠΔ.....	26
2.5.1 Αρχή Λογοδοσίας.....	26
2.5.2 Η Αρχή της Διαφάνειας στον Δημόσιο Τομέα	29
2.6 Νομιμοποιητικές Βάσεις Επεξεργασίας των Δεδομένων στο Δημόσιο	32
2.6.1. Επεξεργασία Απλών Δεδομένων	32
2.6.2 Επεξεργασία Ευαίσθητων Δεδομένων	35
2.7 Ο Ρόλος του Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων.....	36
2.8 Ανακεφαλαίωση	37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Το Υποκείμενο των Δεδομένων.....	38
3.1 Εισαγωγή.....	38
3.2 Το δικαίωμα πρόσβασης	38
3.3 Το Δικαίωμα Διόρθωσης και Διαγραφής («Το Δικαίωμα στη Λήθη»)	40
3.4 Δικαίωμα Ενημέρωσης και Φορητότητας	42
3.5 Δικαίωμα Εναντίωσης.....	43
3.6. Τα δικαιώματα του Υποκειμένου σε περίπτωση παραβίασης των προσωπικών του δεδομένων .	46

3.7 Ανακεφαλαίωση	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Οι Επιπτώσεις Εφαρμογής του ΓΚΠΔ	49
4.1. Εισαγωγή.....	49
4.2 Οικονομικές Συνέπειες	49
4.3. Διοικητικές Συνέπειες	52
4.3.1 Πρόσβαση σε έγγραφα.....	52
4.3.2 Ληξιαρχικές πράξεις.....	55
4.3.3. Επεξεργασία στο πλαίσιο της απασχόλησης.....	56
4.4 Ανακεφαλαίωση	58
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Μεθοδολογία	59
5.1 Αντικείμενο έρευνας.....	59
5.2 Πληθυσμός – δείγμα έρευνας	59
5.3 Εργαλείο μέτρησης – δημιουργία ερωτηματολογίου	60
5.4 Επεξεργασία - ανάλυση δεδομένων.....	62
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. Αποτελέσματα	63
6.1 Περιγραφικά αποτελέσματα	63
6.1.1 Το προφίλ των ερωτηθέντων.....	63
6.1.2 Αποτελέσματα για τον έλεγχο τήρησης του Κανονισμού	68
6.1.3 Αποτελέσματα ερωτήσεων της τρίτης κατηγορίας του ερωτηματολογίου που αφορούν την επίδραση παραγόντων στην αποθάρρυνση της συμμόρφωσης με τον κανονισμό	78
6.1.4 Αποτελέσματα που αφορούν την επίδραση παραγόντων στην προώθηση της συμμόρφωσης με τον Κανονισμό.....	84
6.2 Μέτρηση αξιοπιστίας και εγκυρότητας.....	88
6.3 Συσχετίσεις ερωτήσεων και σχολιασμός αποτελεσμάτων.....	89
6.4 ANOVA - Ανάλυση διακύμανσης	95
6.4.1 One-Way ANOVA (Ανάλυση διακύμανσης κατά ένα παράγοντα)	96
6.5 Παραγοντική ανάλυση (exploratory factor analysis).....	99
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	108
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	112
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α.....	117
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β.....	121

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Γράφημα 1: Φύλο.....	63
Γράφημα 2: Ηλικία	64
Γράφημα 3: Εκπαιδευτικό επίπεδο	65
Γράφημα 4: Έτη προϋπηρεσίας	66
Γράφημα 5: Πληθυσμός Δήμου, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του 2011	67

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Φύλο	62
Πίνακας 2: Ηλικία.....	63
Πίνακας 3: Εκπαιδευτικό επίπεδο.....	64
Πίνακας 4: Έτη προϋπηρεσίας	65
Πίνακας 5: Πληθυσμός Δήμου, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του 2011	66
Πίνακας 6: Συλλογή και καταγραφή δεδομένων	67
Πίνακας 7: Έλεγχος στη λήψη και καταγραφή της συναίνεσης του υποκειμένου των προσωπικών δεδομένων.....	68
Πίνακας 8: Ενημέρωση του πολίτη σχετικά με την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων	68
Πίνακας 9: Απόδειξη της νομικής βάσης για την επεξεργασία των πληροφοριών των υποκειμένων.....	69
Πίνακας 10: Ενημέρωση σχετικά με το θεσμικό πλαίσιο για την προστασία των προσωπικών δεδομένων.....	70
Πίνακας 11: Διαδικασία αναγνώρισης και ανταπόκρισης στα αιτήματα για πρόσβαση σε προσωπικά δεδομένα	70
Πίνακας 12: Διαδικασία για την ασφαλή απόρριψη ή διαγραφή προσωπικών δεδομένων.....	71
Πίνακας 13: Διαδικασία μετακίνησης ή αντιγραφής προσωπικών δεδομένων	72
Πίνακας 14: Διαδικασία για τον εντοπισμό, αναφορά, διαχείριση και επίλυση παραβάσεων	72
Πίνακας 15: Εκπαίδευση ευαισθητοποίησης σχετικά με την προστασία των δεδομένων για όλο το προσωπικό.....	73
Πίνακας 16: Γραπτή σύμβαση Δήμου-χρήστη προσωπικών δεδομένων	74

Πίνακας 17: Εφαρμογή τεχνικών/οργανωτικών μέτρων για την ενσωμάτωση της προστασίας προσωπικών δεδομένων στις δραστηριότητες του Δήμου	74
Πίνακας 18: Εκτίμηση Αντικτύπου (ΕΑΠΔ)	75
Πίνακας 19: Υπεύθυνος προστασίας δεδομένων (DPO)	76
Πίνακας 20: Προώθηση της κουλτούρας για τη συμμόρφωση με τον κανονισμό	76
Πίνακας 21: Δείκτες κεντρικής τάσης & διασποράς (έλεγχος τήρησης του κανονισμού). ..	77
Πίνακας 22: Οι περιορισμένοι πόροι, ως παράγοντας αποθάρρυνσης για τη συμμόρφωση με τον κανονισμό	78
Πίνακας 23: Η έλλειψη σαφούς εσωτερικής ευθύνης, ως παράγοντας αποθάρρυνσης για τη συμμόρφωση με τον κανονισμό	78
Πίνακας 24: Οι περιορισμοί προϋπολογισμού, ως παράγοντας αποθάρρυνσης για τη συμμόρφωση με τον κανονισμό	79
Πίνακας 25: Η έλλειψη κατάρτισης, ως παράγοντας αποθάρρυνσης για τη συμμόρφωση με τον κανονισμό	79
Πίνακας 26: Οι περιορισμοί στα μέσα τεχνολογίας των πληροφοριών, ως παράγοντας αποθάρρυνσης για τη συμμόρφωση με τον κανονισμό	80
Πίνακας 27: Οι αυξημένες υποχρεώσεις τήρησης και επεξεργασίας δεδομένων, ως παράγοντας αποθάρρυνσης για τη συμμόρφωση με τον κανονισμό	80
Πίνακας 28: Η έλλειψη διευκρινιστικών εγκυκλίων και κανονιστικών πράξεων, ως παράγοντας αποθάρρυνσης για τη συμμόρφωση με τον κανονισμό	81
Πίνακας 29: Δείκτες κεντρικής τάσης & διασποράς (επίδραση παραγόντων στην αποθάρρυνση της συμμόρφωσης με τον κανονισμό)	82
Πίνακας 30: Η νομική συμμόρφωση, ως παράγοντας προώθησης της συμμόρφωσης με τον κανονισμό	83
Πίνακας 31: Η εμπιστοσύνη των πολιτών, ως παράγοντας προώθησης της συμμόρφωσης με τον κανονισμό.....	83
Πίνακας 32: Η διαχείριση κινδύνων, ως παράγοντας προώθησης της συμμόρφωσης με τον κανονισμό	84
Πίνακας 33: Τα αυξημένα πρόστιμα σε περίπτωση παραβίασης, ως παράγοντας προώθησης της συμμόρφωσης με τον κανονισμό	84

Πίνακας 34: Η παρακολούθηση και ο εξονυχιστικός έλεγχος από τρίτους, ως παράγοντας προώθησης της συμμόρφωσης με τον κανονισμό.....	85
Πίνακας 35: Η αύξηση της αποτελεσματικότητας της υπηρεσίας, ως παράγοντας προώθησης της συμμόρφωσης με τον κανονισμό.....	86
Πίνακας 36: Δείκτες κεντρικής τάσης & διασποράς(επίδραση παραγόντων στην προώθηση της συμμόρφωσης με τον κανονισμό).....	86
Πίνακας 37: Τα αποτελέσματα του δείκτη Cronbach's Alpha.....	88
Πίνακας 38: Συσχέτιση πληθυσμού του Δήμου με την καταγραφή των προσωπικών δεδομένων.....	89
Πίνακας 39: Συσχέτιση πληθυσμού του Δήμου με την διαχείριση τυχόν παραβιάσεων προσωπικών δεδομένων.....	90
Πίνακας 40: Συσχέτιση πληθυσμού του Δήμου με την ύπαρξη υπευθύνου προστασίας προσωπικών δεδομένων (DPO).....	91
Πίνακας 41: Συσχέτιση πληθυσμού του Δήμου με το αν οι υπάρχοντες περιορισμένοι πόροι αποθαρρύνουν τη συμμόρφωση με τον κανονισμό.....	92
Πίνακας 42: Descriptives (έλεγχος τήρησης του κανονισμού).....	95
Πίνακας 43: ANOVA(έλεγχος τήρησης του κανονισμού).....	96
Πίνακας 44: Descriptives (παράγοντες αποθάρρυνσης συμμόρφωσης με τον κανονισμό).....	96
Πίνακας 45: ANOVA(παράγοντες αποθάρρυνσης συμμόρφωσης με τον κανονισμό).....	97
Πίνακας 46: Descriptives (παράγοντες προώθησης συμμόρφωσης με τον κανονισμό).....	97
Πίνακας 47: ANOVA (παράγοντες προώθησης συμμόρφωσης με τον κανονισμό).....	97
Πίνακας 48: Communalities.....	99
Πίνακας 49: KMO and Bartlett's Test.....	102
Πίνακας 50: Total Variance Explained.....	103
Πίνακας 51: Ανάλυση Παραγόντων (Factor Analysis).....	104

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ζούμε στην εποχή της Κοινωνίας της Πληροφορίας, απόρροια της «Ψηφιακής Επανάστασης», η οποία ξεκίνησε πριν λίγες δεκαετίες, με την ραγδαία τεχνολογική ανάπτυξη ειδικά στον τομέα των εφαρμογών και δυνατοτήτων του διαδικτύου, εξαπλώθηκε με καλπάζουσα ταχύτητα και μεταμόρφωσε ριζικά τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της σύγχρονης κοινωνίας. Η εξέλιξη αυτή, έθεσε νέα ζητήματα τόσο στον επιχειρηματικό όσο και στον δημόσιο τομέα σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο συλλέγουμε και επεξεργαζόμαστε τις πληροφορίες. Από την άλλη πλευρά, για τους πελάτες και τους χρήστες, η μεγαλύτερη ανησυχία παραμένει στο επίπεδο προστασίας προσωπικών δεδομένων, στην επεξεργασία και στην ελευθερία διακίνησης των προσωπικών δεδομένων. Παρά τα αναμφισβήτητα οφέλη της, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους, όπως η παραβίαση της ασφάλειας των δεδομένων και η κατάχρηση αυτών. Τα ζητήματα αυτά είναι γνωστά στον ευρωπαϊκό νομικό και πολιτικό κόσμο και για τον λόγο αυτό έχουν εκδοθεί κατά καιρούς, τις τελευταίες δεκαετίες διάφορα νομοθετήματα¹ αλλά και αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου που επεδίωξαν να θέσουν μία προστατευτική ασπίδα στην συλλογή και επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων από τα μέσα τεχνολογίας.

Αντικείμενο της παρούσας μεταπτυχιακής εργασίας αποτελεί ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων στην Ε.Ε.(General Data Protection Regulation - "GDPR"- καιφεξής στην εργασία «ΓΚΠΔ») που ψηφίστηκε στις 27 Απριλίου 2016 και δημοσιεύτηκε στην επίσημη εφημερίδα της Ε.Ε. στις 04-05-2016 με αρ. 2016/679 και του οποίου η εφαρμογή ξεκίνησε ήδη από τις 25 Μαΐου 2018. Ειδικότερα, η έρευναέχει ως στόχο την ανάλυση και κριτική προσέγγιση των βασικότερων αλλαγών που εισήγαγε ο ΓΚΠΔ στο ζήτημα της συλλογής και επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων, με ειδική αναφορά στον έλεγχο των απαιτήσεων συμμόρφωσης των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ Βαθμού (Δήμοι). Στην συνέχεια ακολουθεί μία σύντομη έρευνα με την μορφή ερωτηματολογίου που εστάλη σε Δήμους της Ελλάδας και εξετάζει τον βαθμό συμμόρφωσης αυτών,μέχρι σήμερα, με τις απαιτήσεις του Κανονισμού.

¹Ενδεικτικά αναφέρονται, η Οδηγία 95/46/εκ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία των Δεδομένων), Οδηγία 2016/680/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων για ποινικά αδικήματα και κυρώσεις

Ο Κανονισμός αντιμετωπίζει δύο βασικές ιδέες: την ενίσχυση και την ενοποίηση των κανόνων για την προστασία της ιδιωτικής ζωής των υποκειμένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την διεύρυνση του εδαφικού πεδίου της προστασίας των δεδομένων ρυθμίζοντας, για πρώτη φορά, την εξαγωγή προσωπικών δεδομένων των ευρωπαίων πολιτών εκτός της ΕΕ. Στην παρούσα εργασία θα ασχοληθούμε με το πρώτο θέμα και την προσέγγιση και εφαρμογή των απαιτήσεων του ΓΚΠΔ στην ελληνική πραγματικότητα.

Το θέμα της παρούσας έρευνας επιλέχθηκε με το σκεπτικό ότι, καθώς πρόκειται για την τελευταία ισχύουσα νομοθεσία της Ε.Ε. σχετικά με το ζήτημα του προσωπικού απορρήτου, εγείρονται ανησυχίες και προβληματισμοί αναφορικά με την εφαρμογή της εν λόγω νομοθεσίας στην πράξη, ειδικά στην περίπτωση των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης Α' βαθμού, και την αναζήτηση της ισορροπίας μεταξύ αφενός της προστασίας των δεδομένων των πολιτών και αφετέρου της προόδου και εκσυγχρονισμού της λειτουργίας των Δήμων. Για την αντιμετώπιση του θέματος της εργασίας διερευνήθηκαν ορισμοί πρόσφατες βιβλιογραφικές πηγές, τα επιστημονικά άρθρα καθώς και το θεσμικό πλαίσιο του νέου Κανονισμού Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων.

Η εργασία χωρίζεται σε δύο μέρη. Το θεωρητικό και το ερευνητικό. Το θεωρητικό μέρος αποτελείται από τέσσερα κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο, γίνεται μία αναδρομή στην ευρωπαϊκή και ελληνική νομοθεσία αναφορικά με το ζήτημα της προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Στη συνέχεια, επιχειρείται μία προσέγγιση των βασικών αρχών και κανόνων εφαρμογής του Κανονισμού, υπό το πρίσμα των δημόσιων αρχών και υπηρεσιών ενώ στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα δικαιώματα του χρήστη ως υποκειμένου των προσωπικών δεδομένων. Τέλος, στο τέταρτο κεφάλαιο αναπτύσσονται οι επιπτώσεις εφαρμογής του Κανονισμού με ειδική αναφορά σε ορισμένες περιπτώσεις που άπτονται των λειτουργιών του Δημοσίου. Το ερευνητικό μέρος παρουσιάζεται στα τρία τελευταία κεφάλαια. Στο πέμπτο και έκτο κεφάλαιο περιγράφονται η μεθοδολογία και αναλύονται τα αποτελέσματα της έρευνας του ελέγχου εφαρμογής του ΓΚΠΔ στους Δήμους της Ελλάδας και στο τελευταίο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα συμπεράσματα της παρούσας εργασίας. Η έρευνα διενεργήθηκε μέσω ερωτηματολογίου, το οποίο εστάλη ηλεκτρονικά στους 325 Δήμους της Χώρας, προκειμένου να αντληθούν πληροφορίες από τους εμπλεκόμενους υπαλλήλους/στελέχη/αιρετούς που ασχολούνται ή προβλέπεται σύμφωνα με τον Κανονισμό να ασχολούνται με το θέμα του ελέγχου της συλλογής

και επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων στην υπηρεσία τους. Τέλος, παρουσιάζονται τα συμπεράσματα από την παρούσα εργασία που προέκυψαν από την συνδυαστική προσέγγιση του θέματος σε θεωρητικό και ερευνητικό επίπεδο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Η μετάβαση στον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων

1.1 Εισαγωγή

Το δικαίωμα της προστασίας των προσωπικών δεδομένων δεν είναι μία έννοια που εμφανίζεται πρώτη φορά στον νομικό κόσμο. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα εδώ και δεκαετίες έχει αναπτύξει ένα προστατευτικό πλαίσιο της προσωπικής ζωής του ατόμου, το οποίο σταδιακά εξελίχθηκε και εξειδικεύθηκε προκειμένου να προσαρμοσθεί στις ταχέως μεταβαλλόμενες τεχνολογικές και κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις με στόχο να καλύπτει κάθε πτυχή του θεμελιώδους δικαιώματος της ιδιωτικής ζωής του ατόμου, μέρος του οποίου αποτελεί και η διαχείριση των προσωπικών του δεδομένων.

Στο παρόν κεφάλαιο, θα πραγματοποιήσουμε μία ιστορική αναδρομή στην ευρωπαϊκή και ελληνική νομοθετική προσέγγιση του δικαιώματος προστασίας των προσωπικών δεδομένων, η οποία ξεκινά από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΣΔΑ) το 1995 και καταλήγει στον Γενικό Κανονισμό Προσωπικών Δεδομένων που τέθηκε σε ισχύ από την 25^η Μαΐου 2018.

1.2 Ιστορική Αναδρομή Στην Ευρωπαϊκή Έννομη Τάξη

Εντός του θεσμικού πλαισίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το δικαίωμα της ιδιωτικής ζωής των ατόμων θεσπίζεται, για πρώτη φορά, στο άρθρο 8 της Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (ή της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων) λειτουργώντας ως μια νομική πράξη με διεθνή ισχύ:

" Παν πρόσωπον δικαιούται εις τον σεβασμόν της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και της αλληλογραφίας του. "

Ως θεμελιώδες δικαίωμα πρέπει να τηρείται από τα φυσικά πρόσωπα και τα νομικά πρόσωπα και να διασφαλίζεται από τις Αρχές.

Μια άλλη διεθνής πράξη του Συμβουλίου της Ευρώπης σχετικά με τα θέματα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι η Σύμβαση για την Προστασία των Ατόμων σε σχέση με την Αυτόματη Επεξεργασία Προσωπικών Δεδομένων, η οποία υπογράφηκε το 1981 και τέθηκε σε ισχύ από το 1985. Γνωστή επίσης ως Σύμβαση 108, στο άρθρο 1 αυτής ορίζεται ότι:

«Σκοπός της παρούσας σύμβασης είναι να εξασφαλίζει στο έδαφος κάθε συμβαλλόμενου μέρους, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά του ή κατοικία του, το σεβασμό των δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών του, και ιδίως του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή, όσον αφορά την αυτόματη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ("προστασία των δεδομένων").

Σημαντική προς την κατεύθυνση αυτή ήταν και η Συνθήκη της Λισσαβόνας η οποία τέθηκε σε ισχύ το 2009 και λειτουργεί ως πρωταρχικός νόμος για όλα τα κράτη μέλη. Η σημασία της Συνθήκης της Λισαβόνας ειδικά ως προς το επίμαχο ζήτημα της προστασίας των προσωπικών δεδομένων εδράζεται σε δύο σημεία: Πρώτον, αναγνωρίζεται η δεσμευτική ισχύς του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και με τον τρόπο αυτό τόσο το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή (άρθρο 7) όσο και το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων (άρθρο 8) κατοχυρώνονται ως θεμελιώδη δικαιώματα στην έννομη τάξη της ΕΕ. Δεύτερον, η ίδια η Συνθήκη εφαρμόζει τις πολιτικές για την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων. Όσον αφορά την προστασία των δεδομένων, στο άρθρο 16 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) μπορεί να βρεθεί μια σχετική έννοια. Αναφέρει ότι ο καθένας έχει δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων και στην αυξημένη εποπτεία και τη συμμετοχή στην πολιτική για την προστασία των δεδομένων από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (*Kuner, 2012*).

Στο μεταξύ, στα μέσα της δεκαετίας του 1990, θεσπίστηκε η 95/46 / ΕΚ Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την εξάλειψη αυτών των δεδομένων (οδηγία για την προστασία των δεδομένων). Ήταν το πρώτο έγγραφο σε ευρωπαϊκό επίπεδο για την αντιμετώπιση των ερωτημάτων σχετικά με την προστασία του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή όσον αφορά τη συλλογή, επεξεργασία, αποθήκευση και διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (*Yu, P. K., 2001*). Η Οδηγία 95/46 της ΕΕ σχεδιάστηκε για να ρυθμίζει τις συνεχώς αναπτυσσόμενες σχέσεις στον ψηφιακό κόσμο. Πρωταρχικοί σκοποί της ήταν η εναρμόνιση των υφιστάμενων κανονισμών των κρατών – μελών, η προάσπιση του δικαιώματος ενημέρωσης του υποκειμένου και η άρση των εμποδίων για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην ευρωπαϊκή αγορά. Ωστόσο, είναι αξιοσημείωτο ότι μεταξύ των στόχων της Οδηγίας δεν ήταν η δημιουργία ενός νομικού πλαισίου το οποίο θα μπορούσε να αντιμετωπίσει τις μελλοντικές προκλήσεις επεξεργασίας δεδομένων και προστασίας της ιδιωτικής ζωής. (*RobinsonN., G. H., 2009*).

1.3 Η Ελληνική Νομοθετική Προσέγγιση της Προστασίας των Προσωπικών Δεδομένων

Στο Ελληνικό Σύνταγμα του 1975 η προστασία της ιδιωτικής ζωής των πολιτών προβλέπονταν αρχικά στο αρθρ. 9 παρ. 1 β' το οποίο ορίζει ότι «Η ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του ατόμου είναι απαραβίαστη» ενώ άλλες έμμεσες αναφορές γίνονται στα άρθρα 2 παρ. 1², 5 παρ.1 (περί ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας) και 19 (απόρρητο επικοινωνίας) ενώ στην κοινή νομοθεσία ίσχυε ο Νόμος 2472/1997, ο οποίος ενσωμάτωνε στην ελληνική έννομη τάξη την παραπάνω αναφερόμενη 95/46/ ΕΚ Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995.

Αργότερα, με το Ψήφισμα της 6ης Απριλίου 2001 της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων, προστέθηκε στο Σύνταγμα το άρθρο 9^Α σύμφωνα με το οποίο ««Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί, όπως νόμος ορίζει». Με την εισαγωγή του άρθρου αυτού διαφοροποιείται, για πρώτη φορά, το δικαίωμα προστασίας προσωπικών δεδομένων από το δικαίωμα της ιδιωτικής ζωής και κατοχυρώνεται ρητά ως θεμελιώδες συνταγματικό δικαίωμα. Η πρόβλεψη δε εκτέλεσης του δικαιώματος προστασίας «όπως ορίζει ο νόμος», συνέβαλε στην ομαλή ενσωμάτωση της υφιστάμενης τότε νομοθεσίας (Ν. 2472/1997) και στην αναγωγή της σε εκτελεστικό νόμο του νέου συνταγματικού δικαιώματος του άρθρου 9^Α. Από τον συνδυασμό δε, του δεύτερου εδαφίου του άρθρου 9^Α με το άρθρο 101^Α του Συντάγματος κατοχυρώθηκε συνταγματικά και η λειτουργία της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Α.Π.Δ.Π.Χ.) ως την ανεξάρτητη αρχή, αρμόδια για την διαφύλαξη και προάσπιση των προσωπικών δεδομένων.

Παράλληλα, η θέσπιση του άρθρου 9^Α στάθηκε η αφορμή ώστε ο Συνταγματικός Νομοθέτης να εισαγάγει νέα δικαιώματα που συνδέονται με τα προσωπικά δεδομένα, όπως το δικαίωμα πρόσβασης στην πληροφορία και στην Κοινωνία της Πληροφορίας (άρθρο 5^ΑΣ), αλλά με τον περιορισμό της μη προσβολής του άρθρου 9^ΑΣ, ενώ εισήγαγε αντίστοιχο περιορισμό και στο ήδη υπάρχον δικαίωμα του απόρρητου των επικοινωνιών (άρθρο 19 παρ.3Σ). Έτσι, με τις

²Σύνταγμα της Ελλάδος Άρθρο 2: (Πρωταρχικές υποχρεώσεις της πολιτείας): «Ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας»/

συνταγματικές αυτές μεταρρυθμίσεις διασφαλίστηκε όχι μόνο η κατοχύρωση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων ως θεμελιώδες συνταγματικό δικαίωμα αλλά και η υπεροχή της προστασίας τους έναντι των λοιπών δικαιωμάτων που λειτουργούν «ανταγωνιστικά», όπως του δικαιώματος πληροφορίας και απορρήτου που προαναφέρθηκε (Β. Σωτηρόπουλος). Στην πορεία, και υπό την «ομπρέλα προστασίας» του Συντάγματος σε συνδυασμό με τις κανονιστικές πράξεις της Α.Π.Δ.Π.Χ. και με λοιπά νομοθετήματα που ακολούθησαν,³ διαμορφώθηκε το ελληνικό θεσμικό πλαίσιο προστασίας των προσωπικών δεδομένων μέχρι τον ολικό ανασχηματισμό του με την θέση σε ισχύ του με αρ. 679/2016 Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων (ΓΚΠΔ), στις 25 Μαΐου 2018.

1.4 Το Σκεπτικό Ψήφισης του Κανονισμού (Ε.Ε.) 679/2016

Σε γενικές γραμμές, ο ΓΚΠΔ ρυθμίζει τη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αν και συμπεριλαμβάνει έναν εξαντλητικό κατάλογο εξαιρέσεων από την επεξεργασία, όπως θα αναπτυχθεί στην συνέχεια. Στην αιτιολογική έκθεση 6 του Κανονισμού 679/2016 (ΓΚΠΔ) αναφέρεται ότι *«Οι ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις και η παγκοσμιοποίηση δημιούργησαν νέες προκλήσεις για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η κλίμακα της συλλογής και της ανταλλαγής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αυξήθηκε σημαντικά. Η τεχνολογία επιτρέπει τόσο σε ιδιωτικές επιχειρήσεις όσο και σε δημόσιες αρχές να κάνουν χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε πρωτοφανή κλίμακα για την επιδίωξη των δραστηριοτήτων τους. Τα φυσικά πρόσωπα ολοένα και περισσότερο δημοσιοποιούν προσωπικές πληροφορίες και τις καθιστούν διαθέσιμες σε παγκόσμιο επίπεδο. Η τεχνολογία έχει αλλάξει τόσο την οικονομία όσο και την κοινωνική ζωή και θα πρέπει να διευκολύνει περαιτέρω την ελεύθερη κυκλοφορία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εντός της Ένωσης και τη διαβίβαση σε τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς, διασφαλίζοντας παράλληλα υψηλό επίπεδο προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα»*. Η παράγραφος αυτή αποτυπώνει το βασικό σκεπτικό στο οποίο στηρίχθηκε η αναγκαιότητα κατάργησης της Οδηγίας 95/46/ ΕΚ και αντικατάστασής της με τον νέο ΓΚΠΔ καθότι πλέον κρίνονταν αναχρονιστική και μη συνάδουσα με τα σύγχρονα τεχνολογικά δεδομένα.

³ Ενδεικτικά αναφέρονται Νόμος 3471/2006 «Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τροποποίηση του ν. 2472/1997», Ν. 3783/2009 «Ταυτοποίηση των κατόχων και χρηστών εξοπλισμού και υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας και άλλες διατάξεις» και Ν.3917/2011 «Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2006/24/ΕΚ για τη διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθεσίμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημόσιων δικτύων επικοινωνιών και για την τροποποίηση της Οδηγίας 2002/58/ΕΚ και συναφείς διατάξεις»

Σε πρώτο στάδιο, η Ε. Επιτροπή έθεσε το 2010 την στρατηγική της αναθεώρησης με την δημοσίευση μιας ανακοίνωσης για την ανάγκη αντιμετώπισης του διαρκώς μεταβαλλόμενου κόσμου της παγκοσμιοποίησης και της τεχνολογικής εξέλιξης και καινοτομίας. Δύο χρόνια αργότερα, το 2012, δημοσιεύθηκε η πρώτη πρόταση Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων ενώ μετά από χρόνια συζήτησης και προετοιμασίας, στις 27 Απριλίου 2016, εγκρίθηκε ο Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για «Την Προστασία των Φυσικών Προσώπων έναντι της Επεξεργασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και για την Ελεύθερη Κυκλοφορία των Δεδομένων αυτών (ΓΚΠΔ)». Η εφαρμογή του ξεκίνησε από τις 25 Μαΐου 2018, μετά από διετή μεταβατική περίοδο, καταργώντας την Οδηγία 95/46/ΕΚ. Ο ΓΚΠΔ, ως Κανονισμός έχει άμεση εφαρμογή στα κράτη - μέλη, χωρίς να απαιτείται πρόσθετη νομοθετική ρύθμιση, ωστόσο, τα εθνικά κράτη πρέπει να ψηφίσουν διατάξεις κατ' εξουσιοδότηση, σε τομείς όπου προβλέπονται μερικές παρεκκλίσεις ή εξειδικεύσεις. Άμεση συνέπεια είναι ότι καταργείται ο ελληνικός νόμος 2472/1997. Η ψήφιση εφαρμοστικού νόμου στην Ελλάδα αναμένονταν πριν την έναρξη ισχύος του Κανονισμού ωστόσο, τέσσερις μήνες μετά την ημερομηνία αυτή, δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί.

Ο ΓΚΠΔ χαρακτηρίστηκε ως μία νέας μορφής «Κοπερνίκεια Επανάσταση»⁴ που σχεδιάστηκε για τον εκσυγχρονισμό και την εναρμόνιση της νομοθεσίας της Ε.Ε. σχετικά με την προστασία προσωπικών δεδομένων. Όπως αναπτύσσεται στην αιτιολογική σκέψη 7 αυτού «Οι εξελίξεις αυτές απαιτούν ένα ισχυρό και πιο συνεκτικό πλαίσιο προστασίας των δεδομένων στην Ένωση, υποστηριζόμενο από αυστηρή εφαρμογή της νομοθεσίας, δεδομένου ότι είναι σημαντικό να δημιουργηθεί η αναγκαία εμπιστοσύνη που θα επιτρέψει στην ψηφιακή οικονομία να αναπτυχθεί στο σύνολο της εσωτερικής αγοράς. Τα φυσικά πρόσωπα θα πρέπει να έχουν τον έλεγχο των δικών τους δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Θα πρέπει να ενισχυθούν η ασφάλεια δικαίου και η πρακτική ασφάλεια για τα φυσικά πρόσωπα, τους οικονομικούς παράγοντες και τις δημόσιες αρχές».

⁴Τον 18ο αιώνα ο φιλόσοφος, Γκιανουελ Καντ ξεκίνησε φανερά μια «Κοπερνίκεια επανάσταση» ή στροφή όπως ονομάζεται εναλλακτικά, αλλάζοντας την κατανόηση της πραγματικότητας και υποστηρίζοντας ότι είναι ο νοητικός μας εξοπλισμός που κάνει δυνατό το αντικείμενο, παρά το αντικείμενο που κάνει δυνατή την νοητική απεικόνιση. Τούτη η σύλληψη εισήγαγε τον ανθρώπινο νου ως ενεργό δημιουργό της εμπειρίας παρά ως παθητικό δέκτη της αισθητηριακής αντίληψης από τα εξωτερικά αντικείμενα και τις γνωστικές δυνάμεις του ατόμου (ΒΙΚΗΠΑΙΔΕΙΑ). Αντίστοιχα και ο ΓΚΠΔ υποστηρίζεται ότι επιδιώκει μια παρόμοια επανάσταση στον ευρωπαϊκό νόμο για την προστασία των δεδομένων επιδιώκοντας να μετατοπίσει το επίκεντρο του από τις τυπολατρικές γραφειοκρατικές απαιτήσεις προς ένα πιο ουσιαστικό σύστημα συμμόρφωσης που επιτυγχάνεται μέσω της εναρμόνισης όλων των κοινών νομοθετημάτων και της ενίσχυσης των ατομικών δικαιωμάτων των υποκειμένων των προσωπικών δεδομένων (The European Commission's Proposed Data Protection Regulation: A Copernican Revolution in European Data Protection Law, Christopher Kuner, 2012)

1.5 Ανακεφαλαίωση

Ο νέος Κανονισμός έφερε σημαντικές μεταρρυθμίσεις σε πολλά επίπεδα στον τομέα της προστασίας των Προσωπικών Δεδομένων στην Ε.Ε., σε σχέση με την ισχύουσα μέχρι τότε νομοθεσία και κυρίως, την Οδηγία 95/46, η οποία εφαρμόζονταν από το έτος 1998. Εισήγαγε πολλές καινοτομίες, όπως, ότι υπεύθυνος και εκτελών την επεξεργασία οφείλουν να συμμορφώνονται στις εκάστοτε υποχρεώσεις τους χωρίς πλέον να γνωστοποιούν στην ΑΠΔΠΧ ή να αιτούνται προηγουμένως άδεια επεξεργασίας δεδομένων (Αιτ.Σκέψη 89 ΓΚΠΔ), μεταθέτοντας, έτσι, πλέον σε αυτούς το βάρος απόδειξης ότι η επεξεργασία που πραγματοποιούν είναι νόμιμη, ενίσχυσε τα ιδιωτικά δικαιώματα των χρηστών με την απαίτηση για ρητή συγκατάθεσή τους στο αίτημα επεξεργασίας των δεδομένων τους και διεύρυνε το πεδίο εφαρμογής με την επέκταση ισχύος του και σε χώρες εκτός Ε.Ε. οι οποίες επεξεργάζονται τα δεδομένα ευρωπαίων χρηστών. Αυτές και πολλές ακόμα είναι οι αλλαγές που εισήχθησαν με τον ΓΚΠΔ, ο οποίος, παρά τις όποιες κριτικές συγκέντρωσε μέχρι σήμερα, θεωρείται ως ένα επαναστατικό νομοθέτημα (Mitchell, A. 2016) στις απαιτήσεις του οποίου καλούνται να ανταποκριθούν και οι φορείς της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης ήδη από τις 25 Μαΐου 2018.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Ανάπτυξη Βασικών Εννοιών και Αρχών του ΓΚΠΔ υπό το Πρίσμα των Ο.Τ.Α.

2.1 Εισαγωγή

Όπως προαναφέρθηκε, ο Κανονισμός επέφερε ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις σε όλα τα επίπεδα του μέχρι τότε ισχύοντος καθεστώτος προστασίας προσωπικών δεδομένων. Στο κεφάλαιο αυτό θα προσπαθήσουμε να προσεγγίσουμε τον Κανονισμό μέσα από την εφαρμογή του στις δημόσιες αρχές, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι Δήμοι, και θα εστιάσουμε στην ανάπτυξη κάποιων γενικών αρχών που τον διαπνέουν, του πεδίου εφαρμογής του, καθώς και των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που δημιουργεί για τα εμπλεκόμενα μέρη, και όλα αυτά μέσα από μία συγκριτική παράθεση με το αντίστοιχο περιεχόμενο της προηγούμενης Οδηγίας 45/96. Πριν προχωρήσουμε όμως στην μελέτη αυτή, είναι αναγκαίο να προηγηθεί μία σύντομη ανάπτυξη κάποιων βασικών εννοιών για την πληρέστερη κατανόηση του.

2.2 Βασικές Έννοιες

Όπως αναφέρεται και από την Ομάδα Εργασίας του Άρθρου 29⁵ στην Γνώμη 5/2009, η δημιουργία του Κανονισμού στηρίχθηκε στην σκέψη ότι η μη εφαρμογή του θα είναι ο κανόνας και κατ' εξαίρεση σε περιπτώσεις χρήσης των προσωπικών δεδομένων από μέσα κοινωνικής δικτύωσης ή ως αρχεία που υφίστανται επεξεργασία για επαγγελματικούς ή εμπορικούς σκοπούς θα υπάγονται στις ρυθμίσεις του παρόντος Κανονισμού.

Ειδικότερα η έννοια των προσωπικών δεδομένων, όπως αναπτύσσεται στο άρθρο 4 αριθμ. 1 του ΓΚΠΔ⁶, είναι ιδιαίτερη διευρυμένη. Ισχύει για φυσικά πρόσωπα, εν ζωή, ανεξαρτήτως ιθαγένειας ή τόπου διαμονής σε σχέση με την επεξεργασία των δεδομένων τους προσωπικού χαρακτήρα, και αναφέρεται σε κάθε είδους πληροφορίες, τόσο αντικειμενικές όσο και υποκειμενικές, χαρακτηρισμούς και αξιολογήσεις. Ως προς το περιεχόμενό τους, οι πληροφορίες μπορεί να είναι ευαίσθητες ή απλές, να αφορούν την ιδιωτική ζωή ενός ατόμου, την οικονομική του κατάσταση, την εργασία και την κοινωνική του υπόσταση. Τα δεδομένα μπορεί να είναι υπό

⁵Το άρθρο 29 της Οδηγίας 95/46 για την προστασία των προσωπικών δεδομένων καθιέρωσε την "Ομάδα Εργασίας του Άρθρου 29" - Ομάδα Εργασίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων. Στόχος της ομάδας είναι να συμβουλευει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με αντικειμενικό τρόπο, σχετικά με θέματα προστασίας δεδομένων και να συμβάλλει στην ανάπτυξη εναρμονισμένων πολιτικών για την προστασία των δεδομένων στα κράτη μέλη της ΕΕ..

⁶Κατά το άρθρο 4 αρ. 1 του ΓΚΠΔ ως «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα»: κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο («υποκείμενο των δεδομένων»): το ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο είναι εκείνο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, άμεσα ή έμμεσα, ιδίως μέσω αναφοράς σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας, όπως όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε δεδομένα θέσης, σε επιγραμμικό αναγνωριστικό ταυτότητας ή σε έναν ή περισσότερους παράγοντες που προσιδιάζουν στη σωματική, φυσιολογική, γενετική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική ταυτότητα του εν λόγω φυσικού προσώπου

διάφορες μορφές (αριθμητικές, αλφαβητικές κλπ) και να είναι αποθηκευμένα σε διάφορα μέσα (στη μνήμη υπολογιστή, σε χαρτί κλπ). Βασικό στοιχείο για την υπαγωγή των προσωπικών δεδομένων στην έννοια του παρόντος Κανονισμού είναι το πρόσωπο στο οποίο αφορούν (εφεξής υποκείμενο των δεδομένων) να μπορεί να ταυτοποιηθεί είτε άμεσα (όπως με το επίθετό του, ή και σε συνδυασμό με άλλες πληροφορίες όπως διεύθυνση κατοικίας, ονόματα γονέων κλπ) είτε έμμεσα, με αναφορά σε στοιχεία τα οποία είναι μοναδικά για κάθε πρόσωπο, όπως ο αριθμός ταυτότητας, διαβατηρίου κλπ. Τέλος, καινοτομία του Κανονισμού είναι η συμπερίληψη στην έννοια των προσωπικών δεδομένων και των επιγραμμικών αναγνωριστικών στοιχείων ταυτότητας τα οποία παρέχονται από διαδικτυακές εφαρμογές και πρωτόκολλα, όπως διευθύνσεις IP, cookies κλπ, με τα οποία δημιουργείται προφίλ του χρήστη για την εξακρίβωση της ταυτότητάς του (Αιτ. Σκέψη 30 ΓΚΠΔ).

Ως επεξεργασία δε, η οποία εντάσσεται στην έννοια του παρόντος Κανονισμού, νοείται κάθε πράξη με την οποία επιχειρείται η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διάρθρωση, η αποθήκευση, η προσαρμογή ή η μεταβολή, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η κοινολόγηση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, ο περιορισμός, η διαγραφή ή η καταστροφή των προσωπικών δεδομένων του υποκειμένου (άρθρο 4 περ. 2 του ΓΚΠΔ). επεξεργασία μπορεί να γίνεται ακόμα και με αυτοματοποιημένα μέσα, ήτοι μέσω των ιστοσελίδων του Διαδικτύου ενώ το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έκρινε ότι στην έννοια αυτή περιλαμβάνονται και οι πληροφορίες που αναρτώνται σε μία μηχανή αναζήτησης και αφορούν τα αποτελέσματα εντοπισμού του περιεχομένου τρίτων ιστοσελίδων⁷, όπως και η κατάρτιση προφίλ (άρθρο 4 αρ.4 ΓΚΠ). Σε κάθε περίπτωση, αυτό που έχει πρωτίστως σημασία είναι ο σκοπός της επεξεργασίας, ο οποίος, όταν συνδέεται με την προσπάθεια ταυτοποίησης του υποκειμένου των δεδομένων εμπίπτει στην έννοια του ΓΚΠΔ (Γνώμη 4/2007 σχετικά με την έννοια του όρου ‘δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα’, Ομάδα Εργασίας Άρθρου 29).

Ωστόσο, η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων που συγκεντρώνει μεν όλα τα παραπάνω γνωρίσματα αλλά γίνεται μόνο για προσωπική ή οικιακή χρήση, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ. Πιο συγκεκριμένα, η επεξεργασία θα πρέπει να συνδέεται με κάποια

⁷ Απόφαση Google Spain, C-131/12, ECLI:EU:C:2014:317, ΔΕΕ η οποία θα αναπτυχθεί εκτενέστερα παρακάτω.

επαγγελματική ή εμπορική δραστηριότητα από έναν υπεύθυνο επεξεργασίας⁸ ή εκτελών την επεξεργασία⁹. Σημειωτέον ότι, αυτοί οι δύο εμπίπτουν στην εφαρμογή του Κανονισμού και όταν παρέχουν τα μέσα επεξεργασίας δεδομένων για προσωπική ή οικιακή χρήση (Αιτ. Σκέψη 18).

2.3 Πεδίο Εφαρμογής

2.3.1. Ουσιαστικό Πεδίο

Κατά το άρθρο 2 του ΓΚΠΔ, ο Κανονισμός εφαρμόζεται στην, εν όλω ή εν μέρει, αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και στη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία τέτοιων δεδομένων τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε σύστημα αρχειοθέτησης¹⁰. Έχει επομένως εφαρμογή τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα.

Παράλληλα, όμως, προβλέπονται και εξαιρέσεις από το πεδίο εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 2. Πιο συγκεκριμένα, ο παρών Κανονισμός δεν εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα: α) στο πλαίσιο δραστηριότητας η οποία δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, όπως δραστηριότητες που αφορούν την εθνική ασφάλεια, β) από τα κράτη μέλη κατά την άσκηση δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κεφαλαίου 2 του τίτλου V της ΣΕΕ, σε ζητήματα δηλαδή που σχετίζονται με την προστασία θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών ή όταν αυτά εκτελούν δραστηριότητες συναφείς με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της Ένωσης(Αιτ. Σκέψη 17 ΓΚΠΔ), γ) από φυσικό πρόσωπο στο πλαίσιο αποκλειστικά προσωπικής ή οικιακής δραστηριότητας, όπως, ενδεικτικά αναφέροντας, η αλληλογραφία και η τήρηση αρχείου διευθύνσεων, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης κ.α. Εφαρμόζεται όμως ο Κανονισμός στους υπεύθυνους επεξεργασίας ή εκτελούντες που παρέχουν τα μέσα επεξεργασίας δεδομένων για τέτοιες οικιακές ή προσωπικές δραστηριότητες (Αιτ. Σκέψη 18), δ) από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης ή της δίωξης ποινικών αδικημάτων ή

⁸ Ως υπεύθυνος επεξεργασίας ορίζεται στο άρθρο 4 αρ. 7 ΓΚΠΔ, το φυσικό πρόσωπο (ιδιώτης, επαγγελματίας, με εμπορική ιδιότητα) ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή (Δημόσιο, ΝΠΔΔ, ΟΤΑ, ΝΠΙΔ) και ενώσεις προσώπων, ο οποίος καθορίζει τον σκοπό (δηλαδή το ειδικό συμφέρον που υπηρετείται) και τον τρόπο (δηλαδή τις μορφές πχ διαδικτυακή, με κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης και τα μέσα πχ τεχνικό εξοπλισμό, προσωπικό κλπ) επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

⁹ Ως εκτελών την επεξεργασία ορίζεται στο άρθρο 4 αρ. 8 ΓΚΠΔ,, το φυσικό, νομικό πρόσωπο ή δημόσια αρχή, ο οποίος αναλαμβάνει να διεκπεραιώσει την επεξεργασία για λογαριασμό του υπεύθυνου επεξεργασίας πχ Δήμος αναθέτει τη μηχανογράφηση σε εταιρεία πληροφορικής. Εκτελών την Επεξεργασία είναι μεταξύ άλλων και ο πάροχος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου μιας εταιρίας, καθώς επεξεργάζεται και προσωπικά δεδομένα φυσικών προσώπων (π.χ. τα προσωπικά δεδομένα που υπάρχουν σε αφθονία μέσα στα βιογραφικά σημειώματα που οι υποψήφιοι αποστέλλουν στην εταιρία). Λέγοντας οντότητα, εννοούμε νομικό πρόσωπο του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα.

¹⁰ Κατά το άρθρο 4 αρ.6ΓΚΠΔ ως «σύστημα αρχειοθέτησης» ορίζεται κάθε διαρθρωμένο σύνολο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία είναι προσβάσιμα με γνώμονα συγκεκριμένα κριτήρια, είτε το σύνολο αυτό είναι συγκεντρωμένο είτε αποκεντρωμένο είτε καταναμημένο σε λειτουργική ή γεωγραφική βάση.

της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας και πρόληψης έναντι κινδύνων που απειλούν τη δημόσια ασφάλεια. Στις περιπτώσεις αυτές θα συνεχίσει να ισχύει η Οδηγία (Ε.Ε.) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου.

2.3.2 Εδαφικό Πεδίο

Η εφαρμογή του Κανονισμού δεν προϋποθέτει αποκλειστικά την σύνδεση της επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων με τον τόπο εγκατάστασης του υπεύθυνου επεξεργασίας αλλά αποσκοπεί στην προστασία των προσωπικών δεδομένων των ευρωπαίων χρηστών ανεξαρτήτως του τόπου προέλευσης του φορέα επεξεργασίας των δεδομένων.

Πιο αναλυτικά, η εφαρμογή του Κανονισμού επεκτείνεται και στις περιπτώσεις α) όπου η επεξεργασία πραγματοποιείται και εκτός της Ένωσης αρκεί η εγκατάσταση είτε του υπεύθυνου επεξεργασίας είτε του εκτελούντος την επεξεργασία να ανήκει στην Ένωση και β) όπου τα μεν υποκείμενα των προσωπικών δεδομένων βρίσκονται στην Ένωση, ο δε υπεύθυνος επεξεργασίας ή εκτελών την επεξεργασία δεν είναι εγκατεστημένος στην Ένωση, εφόσον οι δραστηριότητες επεξεργασίας σχετίζονται με: α) προσφορά αγαθών ή υπηρεσιών στα υποκείμενα δεδομένων ή β) την παρακολούθηση της συμπεριφοράς τους εφόσον αυτή λαμβάνει χώρα εντός της Ένωσης. Τέτοιες πράξεις παρακολούθησης νοούνται στο Διαδίκτυο αυτές που συνδέονται με την δυνατότητα μετέπειτα επεξεργασίας τους με τεχνικά μέσα για τη διαμόρφωση «προφίλ» του φυσικού προσώπου, καταγράφοντας τις προτιμήσεις του, τις επιλογές του κλπ. Με τον τρόπο αυτό, ο Κανονισμός στοχεύει στο να οδηγήσει τρίτες χώρες, όπως πχ Ιαπωνία, Η.Π.Α, να ενισχύσουν το επίπεδο προστασίας προσωπικών δεδομένων ώστε να εξασφαλίσουν πρόσβαση στην ευρωπαϊκή αγορά (J.P. ALBRECHT, EDPL 2016).

Τέλος, προστασία από τον Κανονισμό απολαμβάνει και το θιγόμενο υποκείμενο στις περιπτώσεις όπου η επεξεργασία προέρχεται από υπεύθυνο μη εγκατεστημένο στην Ένωση, αλλά σε τόπο όπου εφαρμόζεται το δίκαιο κράτους μέλους δυνάμει του δημοσίου διεθνούς δικαίου.

2.4 Υποχρεώσεις του Δημοσίου ως Υπεύθυνου Επεξεργασίας υπό τον ΓΚΠΔ

Κεντρικό ρόλο στον Κανονισμό, και ως εκ τούτου, αυξημένες ευθύνες και υποχρεώσεις έχει ο Υπεύθυνος Επεξεργασίας, με κύρια και πρωταρχική του υποχρέωση την επίτευξη ουσιαστικής συμμόρφωσης με τον Κανονισμό. Στις περιπτώσεις των νομικών προσώπων, ιδιωτικών και δημόσιων, ως Υπεύθυνος επεξεργασίας νοείται το ίδιο το νομικό πρόσωπο, συμπεριλαμβανομένου και του προσωπικού από το οποίο απαρτίζεται. Στην περίπτωση, επομένως, των Δήμων, Υπεύθυνος Επεξεργασία είναι το ίδιο το νομικό πρόσωπο του Δήμου με όλο το προσωπικό του (Ομάδα Εργασίας άρθρου 29, 2010 και ΕΚΔΔΑ, 2018).

Από τον Υπεύθυνο επεξεργασίας πρέπει να διακρίνεται ο «Εκτελών την Επεξεργασία» ο οποίος είναι τρίτο πρόσωπο, και δύναται να του ανατεθεί, δυνάμει σύμβασης με τον Υπεύθυνο Επεξεργασίας, μέρος των εργασιών του τελευταίου. Διαφορετικές είναι, τέλος, και οι αρμοδιότητες του Υπεύθυνου Προστασίας των Δεδομένων, για τον οποίο γίνεται λόγος παρακάτω.

Πιο αναλυτικά, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να καθορίζει τους σκοπούς και τον τρόπο επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων και να απαντά στα αιτήματα των υποκειμένων των δεδομένων και της εποπτικής αρχής. Επιπλέον, να λαμβάνει όλα τα μέτρα ασφάλειας δεδομένων, δηλαδή όλα τα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα ώστε να διασφαλίζει και συγχρόνως να αποδεικνύει ότι η επεξεργασία είναι σύμφωνη με τον Κανονισμό. Παραπέρα, στα καθήκοντά του προστίθεται και ένα νέο, η υιοθέτηση της προσέγγισης με βάση τον κίνδυνο. Δηλαδή ο ίδιος ο υπεύθυνος πρέπει να διαπιστώσει τον βαθμό διακινδύνευσης των δικαιωμάτων των υποκειμένων και αντίστοιχα να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα και να επιβάλλει ανάλογες υποχρεώσεις ενώ σε εξαιρετικές περιπτώσεις κινδύνων, να προβλέπει ειδικά μέτρα όπως η διενέργεια εκτίμησης επιπτώσεων (Ιγγλεζάκης Ι.Δ., 2018).

Προκειμένου να μπορεί να αποδείξει συμμόρφωση προς τον παρόντα Κανονισμό, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να θεσπίζει εσωτερικές πολιτικές και να εφαρμόζει μέτρα τα οποία ανταποκρίνονται ειδικότερα στις αρχές της προστασίας των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό («Data protection by design») και εξ ορισμού («Data protection by default»)(Άρθρο 25 και Αιτ. Σκέψη 78 ΓΚΠΔ).

Για την επίτευξη της προστασίας των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό («by design») θα πρέπει κατά την διαμόρφωση των υπηρεσιών και εφαρμογών (ηλεκτρονικών ή μη) να προβλέπονται ρυθμίσεις που δημιουργούν ένα κλίμα ασφάλειας στον χρήστη μέσω των δυνατοτήτων που του παρέχονται να επιλέξει τον βαθμό επεξεργασίας των δεδομένων του. Πρόκειται για τεχνικά και οργανωτικά μέτρα όπως η ψευδωνυμοποίηση¹¹, η ελαχιστοποίηση της επεξεργασίας των δεδομένων, και η διαφάνεια όσον αφορά τις λειτουργίες και την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ώστε να μπορεί το υποκείμενο των δεδομένων να παρακολουθεί την επεξεργασία δεδομένων και να είναι σε θέση ο υπεύθυνος επεξεργασίας να δημιουργεί και να βελτιώνει τα χαρακτηριστικά ασφάλειας. Παράλληλα, η επεξεργασία των δεδομένων πρέπει να είναι εξ ορισμού («by default») δηλαδή να είναι ενεργοποιημένες οι ρυθμίσεις στην ύψιστη προστασία απορρήτου και πάντα σύμφωνα με τις αρχές της ελαχιστοποίησης και της νομιμότητας του σκοπού, ήτοι με την εφαρμογή των τεχνικών και οργανωτικών μέτρων που αποσκοπούν στην διασφάλιση ότι εξ ορισμού τα δεδομένα «φιλτράρονται» και υφίστανται επεξεργασία μόνο αυτά που είναι απαραίτητα για τον εκάστοτε σκοπό της επεξεργασίας. Για παράδειγμα, στις “φόρμες επικοινωνίας” στον ιστότοπο του Δήμου, να συλλέγονται αυστηρά και μόνο τα δεδομένα που είναι απαραίτητα για τον νόμιμο σκοπό της επικοινωνίας και όχι περισσότερα.

Βασικό ρόλο στην διασφάλιση αυτού του επιπέδου ασφάλειας διαδραματίζουν οι παραγωγοί των σχετικών προϊόντων, υπηρεσιών και εφαρμογών. Αυτοί θα πρέπει να ενθαρρύνονται να λαμβάνουν υπόψη τους το δικαίωμα προστασίας των δεδομένων, κατά την ανάπτυξη και τον σχεδιασμό τέτοιων προϊόντων, υπηρεσιών και εφαρμογών, ώστε, λαμβανομένων υπόψη των τελευταίων εξελίξεων, να διασφαλίζεται ότι οι υπεύθυνοι επεξεργασίας και οι εκτελούντες την επεξεργασία θα είναι σε θέση να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους όσον αφορά την προστασία των δεδομένων(Αιτ. Σκέψη 78 ΓΚΠΔ).

Εν προκειμένω, χαρακτηριστικό παράδειγμα περίπτωσης κατά την οποία οι αρχές της προστασίας των δεδομένων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ήδη από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού είναι στο πλαίσιο των δημόσιων ηλεκτρονικών διαγωνισμών που διενεργούνται μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Διαγωνισμών (ΕΣΗΔΗΣ).

¹¹ «ψευδωνυμοποίηση»: η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά τρόπο ώστε τα δεδομένα να μην μπορούν πλέον να αποδοθούν σε συγκεκριμένο υποκείμενο των δεδομένων χωρίς τη χρήση συμπληρωματικών πληροφοριών, εφόσον οι εν λόγω συμπληρωματικές πληροφορίες διατηρούνται χωριστά και υπόκεινται σε τεχνικά και οργανωτικά μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν μπορούν να αποδοθούν σε ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο (άρθρο 4 στοιχ. 5 ΓΚΠΔ).

Στους διαγωνισμούς αυτούς απαιτείται να σχεδιασθούν και να τεθούν σε λειτουργία διαδικασίες, οι οποίες να αποσκοπούν στη διασφάλιση αφενός ενός υψηλού επιπέδου προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των οικονομικών φορέων που αναρτούν τα δικαιολογητικά τους κατά τις απαιτήσεις της διακήρυξης και αφετέρου της ελαχιστοποίησης της επεξεργασίας τους στο μέτρο που είναι αναγκαίο για την κάλυψη των απαιτήσεων του διαγωνισμού αποκλείοντας σε τρίτους το δικαίωμα πρόσβασης, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του ΓΚΠΔ (άρθρο 25) για προστασία των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού (dataprotectionbydesign and bydefault) και τις ειδικότερες υποχρεώσεις, που απορρέουν από το σύνολο των διατάξεών του. Οι εν λόγω διαδικασίες οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη όλα τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των κατηγοριών δεδομένων που τυγχάνουν επεξεργασίας αλλά και των επεξεργασιών που διενεργούνται, και να επικαιροποιούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

2.5 Βασικές Αρχές Συμμόρφωσης με τον ΓΚΠΔ

2.5.1 Αρχή Λογοδοσίας

Μία από τις βασικότερες αρχές του ΓΚΠΔ είναι η αρχή της λογοδοσίας που προβλέπεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 5 και εξειδικεύεται στο άρθρο 24. Με την αρχή αυτή θεσπίζεται, η υποχρέωση και άρα και το βάρος απόδειξης, πρωτίστως του υπεύθυνου επεξεργασίας¹² να εφαρμόζει κατάλληλα οργανωτικά και τεχνολογικά μέτρα προκειμένου να αποδεικνύει τη συμμόρφωσή του ενώπιον των εποπτικών αρχών και των δικαστηρίων, και να είναι, συγχρόνως, σε θέση να τα αναθεωρήσει και να τα επικαιροποιήσει όταν κρίνεται απαραίτητο [Ομάδα Εργασίας του Άρθρου 29, (2010)].

Ειδικότερα η εφαρμογή της Αρχής Λογοδοσίας διασφαλίζεται στον Κανονισμό με την πρόβλεψη μιας σειράς μέτρων, τα οποία αποτελούν καινοτομίες του Κανονισμού και έκφραση της πρωταρχικής λειτουργίας του για ένα πιο ουσιαστικό σύστημα συμμόρφωσης. Ο βαθμός λήψης των μέτρων αυτών για την προστασία των προσωπικών δεδομένων των χρηστών εξαρτάται από τον βαθμό του κινδύνου στον οποίο εκτίθενται τα δεδομένα κατά την επεξεργασία τους από τον εκάστοτε δημόσιο οργανισμό ή την ιδιωτική επιχείρηση, ανεξάρτητα π.χ. από το μέγεθος της (EdwardsL., 2018).

¹² Βλέπε όμως Ι. Ιγγλεζάκης, “Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ 2016/679) –ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΝΕΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ”, 2018, σελ. 86 «Το υποκείμενο των δεδομένων φέρει, καταρχήν το βάρος απόδειξης ότι η επεξεργασία είναι παράνομη, ωστόσο, εφόσον παρέχει prima facie απόδειξη για το γεγονός αυτό, τότε de facto μετατίθεται το βάρος απόδειξης στο υπεύθυνο επεξεργασίας ο οποίος οφείλει να παρέχει απόδειξη ότι συμμορφώθηκε με τις διατάξεις του Κανονισμού».

Καταρχάς, ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται στην καταγραφή και τήρηση αρχείου δραστηριοτήτων όταν πρόκειται για επεξεργασία δεδομένων μεγάλης κλίμακας, όπως συμβαίνει στην περίπτωση των Ο.Τ.Α., το οποίο θα περιλαμβάνει, τουλάχιστον, τα στοιχεία επικοινωνίας του υπεύθυνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία, τους σκοπούς επεξεργασίας καθώς και τις κατηγορίες υποκειμένων, αποδεκτών, δεδομένων και μέτρων ασφάλειας, όπου είναι δυνατόν (άρθρα 30, 32 ΓΚΠΔ).

Επιπλέον, στο πλαίσιο της εν λόγω Αρχής, προβλέπεται η λήψη και εφαρμογή Μέτρων Ασφάλειας όπως η γνωστοποίηση παραβίασης των δεδομένων στην εποπτική αρχή (ήτοι στην ελληνική Α.Π.Δ.Π.Χ.) εντός 72 ωρών από τη γνώση του γεγονότος και ανακοίνωση παραβίασης στο υποκείμενο των δεδομένων όταν αυτή ενδέχεται να θέσει σε υψηλό κίνδυνο τα δικαιώματα και τις ελευθερίες τους (άρθρα 33, 34 ΓΚΠΔ). Η ανακοίνωση αυτή δεν απαιτείται όταν: α) ο υπεύθυνος επεξεργασίας εφάρμοσε κατάλληλα μέτρα προστασίας και αυτά εφαρμόστηκαν στα επηρεαζόμενα από την παραβίαση δεδομένα, κυρίως μέτρα που καθιστούν τα δεδομένα μη κατανοητά σε όσους δεν διαθέτουν άδεια πρόσβασης σε αυτά, όπως η κρυπτογράφηση, ή β) ο υπεύθυνος επεξεργασίας έλαβε στη συνέχεια μέτρα που διασφαλίζουν ότι δεν είναι πλέον πιθανό να προκύψει ο υψηλός κίνδυνος για τα υποκείμενα ή γ) η ανακοίνωση προϋποθέτει δυσανάλογες προσπάθειες, οπότε γίνεται αντ' αυτής δημόσια ανακοίνωση ή ενημερώνονται τα υποκείμενα με άλλο πρόσφορο και αποτελεσματικό τρόπο.

Παραπέρα, έκφραση της Αρχής Λογοδοσίας είναι η πρόβλεψη στο άρθρο 35 του ΓΚΠΔ, της διεξαγωγής Εκτίμησης Αντικτύπου («Data Protection Impact Assessment- DPIA») πριν την επεξεργασία των δεδομένων. Εναπόκειται στην κρίση του Υπεύθυνου Επεξεργασίας να προβεί σε μία Εκτίμηση Αντικτύπου στις περιπτώσεις όπου ένα είδος επεξεργασίας ενδέχεται να επιφέρει υψηλό κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων, σύμφωνα με την αντικειμενική εκτίμησή του, ιδίως επειδή η επικείμενη επεξεργασία είναι συστηματική, μεγάλης κλίμακας που στοχεύει στην επεξεργασία σημαντικής ποσότητας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε περιφερειακό, εθνικό ή υπερεθνικό επίπεδο, αφορά σε ειδικές κατηγορίες δεδομένων, όπως στα ευαίσθητα δεδομένα ή σε αυτά που αφορούν ανήλικα άτομα, και βασίζεται στη χρήση νέων τεχνολογιών. Όταν βάσει της διενεργηθείσας εκτίμησης επιπτώσεων και παρά την πρόβλεψη μέτρων προστασίας παραμένει υψηλή η επικινδυνότητα παραβίασης της προστασίας των δεδομένων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να προβεί

σε προηγούμενη διαβούλευση με την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα. Η εκτίμηση αντικτύπου διενεργείται προληπτικά και αποσκοπεί στον στοχευμένο σχεδιασμό αντιμετώπισης των κινδύνων που ενδεχομένως προκύψουν από την επεξεργασία των δεδομένων. Στον Κανονισμό απαριθμούνται περιπτώσεις υποχρεωτικής διεξαγωγής της εκτίμησης αντικτύπου, συμπεριλαμβανομένης της συστηματικής παρακολούθησης δημοσίως προσβάσιμου χώρου σε μεγάλη κλίμακα, όπως συμβαίνει συνήθως στις δημόσιες υπηρεσίες, χωρίς να αποκλείεται η εκπόνησή του και σε άλλες περιπτώσεις που κρίνεται αναγκαίο από τον υπεύθυνο επεξεργασίας (αιτιολογική σκέψη 91ΓΚΠΔ).

Το περιεχόμενο της εκτίμησης αντικτύπου βασίζεται στην αρχή της αναλογικότητας¹³, η οποία διαπνέει και τον παρόντα Κανονισμό. Θα πρέπει, δηλαδή, να εξετάζεται, κατά περίπτωση, εάν απαιτείται η διενέργεια τέτοιας εκτίμησης, η οποία κατ' ελάχιστον περιλαμβάνει: α) συστηματική περιγραφή των προβλεπόμενων πράξεων επεξεργασίας και των σκοπών της επεξεργασίας, β) εκτίμηση της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας των πράξεων επεξεργασίας σε συνάρτηση με τους σκοπούς, γ) εκτίμηση των κινδύνων για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων που αναφέρονται στο άρθρο 35 παρ 1 ΓΚΠΔ και δ) τα προβλεπόμενα μέτρα αντιμετώπισης των κινδύνων, περιλαμβανομένων των εγγυήσεων, των μέτρων και μηχανισμών ασφάλειας. Αξίζει δε να σημειωθεί ότι θα πρέπει να επαναλαμβάνεται ώστε να επανεξετάζονται οι πιθανοί κίνδυνοι και τα μέτρα αντιμετώπισής τους. Άλλωστε σκοπός της νέας αυτής ρύθμισης ήταν η αντικατάσταση της υποχρέωσης γνωστοποίησης της επεξεργασίας στην εθνική εποπτική αρχή, εν προκειμένω την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ), και του προληπτικού ελέγχου που προβλέπονταν κατά το εθνικό δίκαιο στις περιπτώσεις επεξεργασίας ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων.

Άλλα μέτρα, είναι η προηγούμενη διαβούλευση με την εποπτική αρχή, εν προκειμένω την ΑΠΔΠΧ (άρθρο 36), ο ορισμός Υπεύθυνου Προστασίας Δεδομένων υποχρεωτικά εφόσον είναι Δημόσιο, η θέσπιση κώδικα δεοντολογίας (άρθρο 40) όπου στην περίπτωση των δημοσίων αρχών και φορέων εξαιρούνται λόγω της παρακολούθησης της συμμόρφωσής τους με τους εγκεκριμένους κώδικες δεοντολογίας, η πιστοποίηση της συμμόρφωσης στον Κανονισμό (άρθρο

¹³ Βλ. παρακάτω στην Υποενότητα 2.5.2. Η Αρχή της Διαφάνειας στον Δημόσιο Τομέα

42), η θέσπιση εσωτερικών πολιτικών προστασίας δεδομένων, η θέσπιση διαδικασιών για ανταπόκριση στα αιτήματα ενημέρωσης, πρόσβασης, διόρθωσης, διαγραφής και περιορισμού της επεξεργασίας, η οργάνωση εσωτερικού μηχανισμού χειρισμού καταγγελιών-προσφυγών.

Συγχρόνως βέβαια, ευθύνες απορρέουσες από την υποχρέωση λογοδοσίας ανακύπτουν και για τον εκτελούντα την επεξεργασία, όπως η τήρηση πρακτικών επεξεργασίας, ενώ είναι δυνατή και η πρόσθετη πρόβλεψη στην σύμβαση που υπογράφεται μεταξύ του υπεύθυνου επεξεργασίας και του εκτελούντα, για την ανάθεση αρμοδιοτήτων επεξεργασίας στον τελευταίο, ότι ο εκτελών θα συνδράμει στον έλεγχο συνδρομής ορισμένων απαιτήσεων συμμόρφωσης, όπως κατά την εκτίμηση των επιπτώσεων στην προστασία δεδομένων ή την κοινοποίηση στον υπεύθυνο της επεξεργασίας οποιασδήποτε παραβίασης των προσωπικών δεδομένων αμέσως μόλις λάβει γνώση (European Union Agency for Fundamental Rights and Council of Europe, 2018).

Η καινοτομία που εισήγαγε ο Κανονισμός με την αρχή της υποχρέωσης λογοδοσίας σε σχέση με την προϊσχύουσα Οδηγία 95/46, είναι ότι απάλλαξε τους Υπεύθυνους επεξεργασίας από την υποχρέωση να ενημερώνουν την τοπική τους εποπτική αρχή σχετικά με την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων τους, η οποία κρίθηκε ως μια άσκοπη γραφειοκρατική διαδικασία που είχε ως αποτέλεσμα μόνο την απασχόληση των εποπτικών αρχών¹⁴ [EdwardsL. (ο.π.), 2018].

Ωστόσο, ανησυχίες εκφράζονται και πάλι ότι τα μέτρα που προβλέπονται για την τήρηση της Αρχής Λογοδοσίας είναι πιθανό να επιφέρουν τα αντίθετα από τα αποβλεπόμενα αποτελέσματα, καθιστώντας την όλη διαδικασία ως άλλη μία αυστηρά γραφειοκρατική και τυπολατρική διαδικασία [EdwardsL. (ο.π.), 2018].

2.5.2 Η Αρχή της Διαφάνειας στον Δημόσιο Τομέα

Η αρχή της διαφάνειας αποτελεί μία ακόμα καινοτομία του ΓΚΠΔ καθώς δεν προβλέπονταν στη προϊσχύουσα Οδηγία 95/46 Ε.Ε.. Συνιστά μία τις αρχές που θεσπίζονται στο άρθρο 5 του ΓΚΠΔ και μαζί με άλλες δύο επιμέρους αρχές, ήτοι της νομιμότητας και της αντικειμενικότητας, της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού, προσδιορίζουν πολλές από τις διαδικασίες που ενσωματώνονται στο Κανονισμό.

¹⁴ Μια ακόμα θετική συνέπεια της αρχής λογοδοσίας δυνάμει του νέου Κανονισμού είναι και η απόπειρα αποποίησης των χρηστών των κοινωνικών δικτύων και των υπηρεσιών σύννεφου («cloud») οι οποίοι δεν μπορούσαν να υπαχθούν στις περιπτώσεις των «οικιακών χρηστών» με βάση το προηγούμενο καθεστώς και χαρακτηρίζονταν, εν αγνοία τους, ως «υπεύθυνοι επεξεργασίας» [Edwards L. (ο.π.), 2018].

Οι τρεις αυτές επιμέρους αρχές, της νομιμότητας, αντικειμενικότητας και διαφάνειας για την θεμιτή επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων, έχουν τις βάσεις τους σε προηγούμενα νομοθετήματα, όπως στο άρθρο 52 παράγραφος 1 του Χάρτη της ΕΕ, το οποίο προβλέπει ότι *«Κάθε περιορισμός στην άσκηση των δικαιωμάτων και ελευθεριών που αναγνωρίζονται στον παρόντα χάρτη πρέπει να προβλέπεται από τον νόμο και να τηρεί το βασικό περιεχόμενο των εν λόγω δικαιωμάτων και ελευθεριών. Τηρούμενης της αρχής της αναλογικότητας, περιορισμοί επιτρέπονται να επιβάλλονται μόνο εφόσον είναι αναγκαίοι και ανταποκρίνονται πραγματικά σε στόχους γενικού ενδιαφέροντος που αναγνωρίζει η Ένωση ή στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων»*, και στο άρθρο 8 παράγραφος 2 της ΕΣΔΑ, κατά το οποίο *«Δεν επιτρέπεται να υπάρξει επέμβαση δημοσίας αρχής εν τη ασκήσει του δικαιώματος τούτου, εκτός εάν η επέμβαση αυτή προβλέπεται υπό του νόμου και αποτελεί μέτρον το οποίον, εις μίαν δημοκρατικήν κοινωνίαν, είναι αναγκαίον δια την εθνικήν ασφάλειαν, την δημοσίαν ασφάλειαν, την οικονομικήν ευημερίαν της χώρας, την προάσπισιν της τάξεως και την πρόληψιν ποινικών παραβάσεων, την προστασίαν της υγείας ή της ηθικής, ή την προστασίαν των δικαιωμάτων και ελευθεριών άλλων»*.

Έτσι, με τα άρθρα αυτά τίθεται η αρχή της αναλογικότητας του μεγέθους της παραβίασης των προσωπικών δικαιωμάτων και ελευθεριών του υποκειμένου σε σχέση με τον σκοπό της επεξεργασίας των δεδομένων, ως βασική κατευθυντήρια αρχή για την νόμιμη επέμβαση και επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων και στον παρόντα Κανονισμό.

Όσον αφορά ειδικότερα την αρχή της διαφάνειας, σύμφωνα και με τις Αιτιολογικές Σκέψεις 39 και 58 του ΓΚΠΔ, αυτή συνδέεται με την υποχρέωση του Υπεύθυνου Επεξεργασίας να εξηγήσει στο Υποκείμενο των Δεδομένων τον τρόπο με τον οποίο τα δεδομένα χρησιμοποιούνται ή επεξεργάζονται, από ποιον γίνεται η επεξεργασία και για ποιον σκοπό (*European Union Agency for Fundamental Rights and Council of Europe, 2014*). Συνεπώς, η θέσπιση των αρχών της νομιμότητας, της δικαιοσύνης και της διαφάνειας που απαιτούνται για την επεξεργασία των δεδομένων, αποσκοπούν στην διασφάλιση ότι οι δραστηριότητες επεξεργασίας γίνονται σύμφωνα με το νόμο και χωρίς περαιτέρω κίνητρα¹⁵.

¹⁵Βλ. : Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data (General Data Protection Regulation. Available at:

Παρακάτω, το άρθρο 12 του ΓΚΠΔ, στο πλαίσιο της αρχής της διαφάνειας, απαιτεί από τον Υπεύθυνο της Επεξεργασίας να λάβει τα κατάλληλα μέτρα για να παράσχει στο Υποκείμενο των Δεδομένων κάθε πληροφορία που αναφέρεται τόσο στα δεδομένα που έχουν συλλεχθεί και επεξεργαστεί, και στα στοιχεία επικοινωνίας των προσώπων που εμπλέκονται με την επεξεργασία των δεδομένων όσο και σε κάθε ανακοίνωση αναφορικά με τα δικαιώματα του υποκειμένου όπως αυτά προσδιορίζονται στον ΓΚΠΔ. Η ενημέρωση αυτή πρέπει να γίνεται με συνοπτική, διαφανή, κατανοητή, και απλή διατύπωση και γλώσσα, ιδίως δε για κάθε πληροφορία που απευθύνεται ειδικά σε ένα παιδί μέχρι και με απεικόνιση. Οι πληροφορίες μπορούν να παρέχονται γραπτώς ή με άλλα μέσα, συμπεριλαμβανομένων, ενδεχομένως, με ηλεκτρονικά μέσα. Όταν ζητείται από το υποκείμενο των δεδομένων, οι πληροφορίες μπορούν να παρέχονται προφορικά, υπό τον όρο ότι η ταυτότητα του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα αποδεικνύεται με άλλα μέσα. Οι πληροφορίες αυτές παρέχονται δωρεάν, εκτός εάν οι αιτήσεις είναι προδήλως αβάσιμες ή υπερβολικές. Στην περίπτωση αυτή, ο Υπεύθυνος Επεξεργασίας μπορεί είτε να χρεώνει ένα εύλογο τέλος ως διοικητικό τέλος ή να αρνηθεί να ενεργήσει, οπότε πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει τον υπερβολικό και αβάσιμο χαρακτήρα της αίτησης(Salami E., 2017).

Η τελευταία αυτή πρόβλεψη χειρισμού των αιτήσεων των Υποκειμένων των δεδομένων προς τον Υπεύθυνο επεξεργασίας φαίνεται να εξασφαλίζει μία ισορροπία μεταξύ αυτών των δύο. Αφενός το Υποκείμενο των δεδομένων έχει την δυνατότητα να προσεγγίσει τον Υπεύθυνο επεξεργασίας για τις σχετικές πληροφορίες χωρίς το κόστος της απόκτησης αυτών των πληροφοριών να είναι αποτρεπτικό σε κάθε περίπτωση, και από την άλλη πλευρά, ο Υπεύθυνος επεξεργασίας προστατεύεται από τις περιπτώσεις που μπορεί να υποστεί ζημία από την καταχρηστική άσκηση των δικαιωμάτων του Υποκειμένου, διασφαλίζοντας μία εύλογη αμοιβή ή απορρίπτοντας αιτιολογημένα το σχετικό αίτημα.

Τέλος, το άρθρο 25 του ΓΚΠΔ με τίτλο "προστασία δεδομένων από το σχεδιασμό και εξορισμού" το οποίο αναπτύχθηκε εκτενώς παραπάνω,¹⁶ αποσκοπεί στην ενσωμάτωση των αρχών προστασίας δεδομένων όπως η αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων, του περιορισμού της αποθήκευσης καθώς και της αρχής της διαφάνειας[Salami E. (ο.π.), 2017].

http://ec.europa.eu/justice/dataprotection/document/review2012/com_2012_11_en.pdf retrieved at 21/03/2017 at 3:48pm

¹⁶Βλ. Ενότητα 3.4. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΩΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΥΠΟ ΤΟΝ ΓΚΠΔ

Τέλος, στην περίπτωση του δημόσιου τομέα, η αρχή της διαφάνειας συνδέεται με την δημοσιοποίηση των δεδομένων δημοσίων λειτουργιών και υπαλλήλων. Σύμφωνα με την Γνώμη 2/2017 της Ομάδας του άρθρου 29: «Είναι νόμιμη η δημοσιοποίηση προσωπικών δεδομένων δημοσίων λειτουργιών ή/και δημοσίων υπαλλήλων για λόγους διαφάνειας της δημόσιας διοίκησης, ιδιαίτερα όταν συνδέονται με μέτρα κατά της διαφθοράς και την αποφυγή συγκρούσεως συμφερόντων, εφόσον α) τηρούνται οι βασικές αρχές επεξεργασίας (αρχή του σκοπού, νομιμότητας, αναλογικότητας, ακρίβειας των δεδομένων, εμπιστευτικότητας και ακεραιότητας), β) λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα ασφάλειας για προστασία των δεδομένων από φθορά, αλλοίωση, καταστροφή, απώλεια ή διαρροή τους, γ) έχει ενημερωθεί το υποκείμενο των δεδομένων για την επεξεργασία πριν τη συλλογή, καθώς και για τα δικαιώματά του πρόσβασης στα δεδομένα που συλλέγονται. Το δικαίωμα εναντίωσης-αντίρρησης μπορεί να περιορισθεί ή αποκλεισθεί με διάταξη νόμου βάσει του επιδιωκόμενου κάθε φορά σκοπού επεξεργασίας.

2.6 Νομιμοποιητικές Βάσεις Επεξεργασίας των Δεδομένων στο Δημόσιο

2.6.1. Επεξεργασία Απλών Δεδομένων

Η αρχή της νομιμότητας που αναφέρεται στο άρθρο 5 παρ.1^α ΓΚΠΔ εξειδικεύεται στα άρθρα 6 και επόμενα τα οποία θέτουν με σαφήνεια και αποκλειστικότητα τις περιπτώσεις νόμιμης επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων.

Όπως και στην προϊσχύουσα Οδηγία 95/46, πρωταρχικό ρόλο για την νομιμότητα κάθε είδους επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων διαδραματίζει η συγκατάθεση του Υποκειμένου, με την διαφορά όμως ότι στον Κανονισμό ρυθμίζονται, ειδικώς, οι προϋποθέσεις για την συγκατάθεση (άρθρο 7), εισάγοντας, έτσι, άλλη μία καινοτομία στο καθεστώς προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Έτσι, σύμφωνα και με την αιτιολογική σκέψη 32, η συγκατάθεση θα πρέπει να γίνεται με σαφή θετική ενέργεια και όταν η επεξεργασία περιλαμβάνει περισσότερους σκοπούς, η συγκατάθεση θα πρέπει να τους καταλαμβάνει όλους. Ως εκ τούτου, η σιωπή, τα προσυμπληρωμένα τετραγωνίδια ή η αδράνεια δεν θα πρέπει να εκλαμβάνονται ως συγκατάθεση. Ο σκοπός επομένως αυτής της διάταξης είναι να διασφαλίσει ότι τα υποκείμενα των δεδομένων γνωρίζουν αφενός ότι δίνουν τη συγκατάθεσή τους και αφετέρου για ποια συγκεκριμένη επεξεργασία των προσωπικών τους δεδομένων παρέχουν τη συναίνεση [Salami E. (ο.π.), 2017]. Κατά τα λοιπά, οι λόγοι νομιμοποίησης της επεξεργασίας τόσο των απλών όσο

και των ευαίσθητων δεδομένων παραμένουν οι ίδιοι με αυτούς της προηγούμενης Οδηγίας 95/46 όπως αυτή μάλιστα ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο με τον νόμο 2472/1997.

Μέσα από μία σύντομη ανασκόπηση των λόγων που νομιμοποιούν την επεξεργασία, στο άρθρο 6 του ΓΚΠΔ, διαπιστώνουμε ότι επεξεργασία που συνδέεται με την εκπλήρωση αρμοδιοτήτων από δημόσιες αρχές καλύπτονται σε κάθε περίπτωση και νομιμοποιούνται χωρίς να χρειάζεται ειδική συγκατάθεση προς τούτο. Πιο αναλυτικά, η επεξεργασία θεωρείται σύννομη όταν είναι απαραίτητη για την εκτέλεση σύμβασης ή κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης σύμβασης όπως π.χ. στην επεξεργασία των τραπεζικών λογαριασμών των εργαζομένων για την κατάθεση των μισθών από τον εργοδότη οργανισμό ή στην αναζήτηση προσφορών από επαγγελματίες για προμήθεια ειδών (Ομάδα εργασίας του άρθρου 29, Γνώμη 6/2014). Πάντα βέβαια, αυτή η επεξεργασία για να είναι θεμιτή θα πρέπει να είναι ανάλογη και πρόσφορη για την επίτευξη του σκοπού για τον οποίο προορίζεται και να μην υπερβαίνει τα όρια αυτά όπως, για παράδειγμα, με την κατάρτιση προφίλ αγοραστικών προτιμήσεων των χρηστών μιας εμπορικής ιστοσελίδας.

Εν συνεχεία, η επεξεργασία για τη συμμόρφωση με έννομη υποχρέωση (περίπτωση γ άρθρου 6) αναφέρεται στις περιπτώσεις ενημέρωσης των κοινωνικόασφαλιστικών φορέων και του συστήματος ΕΡΓΑΝΗ με τα δεδομένα των υπαλλήλων καθώς και το δικαίωμα των πολιτών που επικαλούνται ειδικό προς τούτο έννομο συμφέρον, να αποκτούν πρόσβαση στα διοικητικά έγγραφα δημόσιων υπηρεσιών βάσει του άρθρου 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (Νόμος 2690/1999)¹⁷.

Η επεξεργασία που είναι απαραίτητη για την διαφύλαξη ζωτικού συμφέροντος του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα (περιπτ. δ) καλύπτει τις περιπτώσεις όπου συντρέχουν εξαιρετικοί και κατεπείγοντες λόγοι ανθρωπιστικής κρίσης και η επεξεργασία δεν μπορεί να στηριχθεί σε άλλη νομική βάση (αιτ. σκέψη 46 ΓΚΠΔ). Παραπέρα, η επεξεργασία που συνδέεται με την εκπλήρωση σκοπού δημοσίου συμφέροντος ή άσκησης δημόσιας εξουσίας καλύπτει όλες τις λειτουργίες των δημόσιων υπηρεσιών και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου όπως, χαρακτηριστικά, η επεξεργασία των οικονομικών στοιχείων των πολιτών από την φορολογική αρχή αλλά και την επεξεργασία από ιδιώτες όταν εκτελούν εντολές που πηγάζουν

¹⁷ Ειδικότερα το ζήτημα της πρόσβασης σε δημόσια έγγραφα υπό το πρίσμα του ΓΚΠΔ αναπτύσσεται παρακάτω στην Ενότητα 4.2 «Διοικητικές Συνέπειες» του Κεφαλαίου 4 «Επιπτώσεις Εφαρμογής του ΓΚΠΔ».

από άσκηση δημόσιας εξουσίας όπως πχ η παροχή πληροφοριών στις Αστυνομικές Αρχές στο πλαίσιο διερεύνησης μιας αξιόποινης πράξης.

Τέλος, η επεξεργασία είναι σύννομη όταν συνδέεται με την εκπλήρωση των εννόμων συμφερόντων του Υπεύθυνου επεξεργασίας και εφόσον δεν υπερβαίνει το εύλογο μέτρο επεξεργασίας που αναμένει το Υποκείμενο από τον συγκεκριμένο Υπεύθυνο επεξεργασίας στον οποίο παραχωρεί τα δεδομένα του προς επεξεργασία, ειδικά μάλιστα, όταν το Υποκείμενο των δεδομένων είναι παιδί. Τέτοιο έννομο συμφέρον θεωρείται ότι υπάρχει όταν για παράδειγμα το Υποκείμενο είναι πελάτης του Υπεύθυνου ή εργάζεται στην υπηρεσία του και εφόσον η επεξεργασία περιορίζεται στην εξυπηρέτηση της συγκεκριμένης έννομης σχέσης που τους συνδέει(Αιτ. Σκέψη 47ΓΚΠΔ). Με τον Κανονισμό προβλέπεται η δυνατότητα στα κράτη-μέλη να προβλέπουν με νόμο τις περιπτώσεις έννομου συμφέροντος του Υπεύθυνου να προβαίνει σε επεξεργασία των δεδομένων του Υποκειμένου, καταλαμβάνοντας, όμως, μόνο την επεξεργασία από ιδιώτες ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που δεν εκπληρώνουν δημόσιο σκοπό, καθότι οι ενέργειες των δημόσιων αρχών καλύπτονται από τις παραπάνω αναφερόμενες περιπτώσεις νομιμοποίησης επεξεργασίας του άρθρου 6.

Πέρα από την επεξεργασία των απλών δεδομένων, ειδικότερα στο Σχέδιο Νόμου της ελληνικής έννομης τάξης για την Προστασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΣχΠΔΠΧ) προβλέπεται χωριστή ρύθμιση για την επεξεργασία δεδομένων εικόνας και ήχου μέσω κλειστών κυκλωμάτων τηλεόρασης. Πρόκειται για τις μόνιμες εγκαταστάσεις που λειτουργούν τακτικά και έχουν δυνατότητα καταγραφής των δεδομένων ή / και μετάδοσής τους σε περιορισμένο αριθμό οθονών προβολής. Η διάταξη αφορά, καταρχήν, τις δημόσιες, τις δημοτικές αρχές και τα Ν.Π.Δ.Δ. στο πλαίσιο εκπλήρωσης των καθηκόντων τους, αλλά και τα φυσικά πρόσωπα ή τα Ν.Π.Ι.Δ., εφόσον αυτό γίνεται βάσει σύμβασης με τον ιδιοκτήτη του χώρου ή υπάρχει νόμιμη υποχρέωση διαχείρισης του επιτηρούμενου χώρου που αποσκοπεί στην προστασία αγαθών και προσώπων. Όπως είναι φυσικό, και η ειδική αυτή διάταξη προϋποθέτει την τήρηση των βασικών αρχών του ΓΚΠΔ, όπως την στάθμιση και εφαρμογή της εν λόγω επεξεργασίας μόνο στο μέτρο που είναι αναγκαίο (αρχή αναλογικότητας), την υποχρέωση του υπεύθυνου να αποδεικνύει την ανάγκη της συγκεκριμένης επεξεργασίας (αρχή λογοδοσίας), να ενημερώνει όσους εισέρχονται στην εμβέλεια του συστήματος, καθώς και την υποχρέωση καταστροφής του αρχείου μετά από ορισμένο χρονικό διάστημα που προβλέπεται κατά περίπτωση στο Σχέδιο

Νόμου (αρχή της χρονικά περιορισμένης επεξεργασίας δεδομένων). Τέλος, σύμφωνα πάντα με την διάταξη του νομοσχεδίου, η χρήση του αρχείου ως αποδεικτικό στοιχείο για την θεμελίωση ή την άσκηση και υποστήριξη νομικών αξιώσεων ή για την διερεύνηση μιας αξιόποινης πράξης είναι θεμιτή και νόμιμη αρκεί να καλύπτεται η εικόνα τρίτων προσώπων με τεχνικά μέσα. (Ιγγλεζάκης Ι.Δ., ο.π., 2018).

2.6.2 Επεξεργασία Ευαίσθητων Δεδομένων

Η κατηγοριοποίηση μιας σειράς προσωπικών δεδομένων ως «ευαίσθητα» (όπως τα σχετικά με την φυλετική, εθνική καταγωγή, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές, φιλοσοφικές πεποιθήσεις, τη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, την υγεία, την σεξουαλική ζωή αλλά και οι νέες κατηγορίες δεδομένων, ήτοι τα γενετικά - βιομετρικά δεδομένα και τα σχετικά με τον γενετήσιο προσανατολισμό), η απαγόρευση επεξεργασίας αυτών και η ρητή πρόβλεψη των εξαιρετικών περιπτώσεων στις οποίες αίρεται η απαγόρευση, προβλέπονταν και στην προηγούμενη Οδηγία 95/46 όπως αυτή ενσωματώθηκε και στην ελληνική νομοθεσία (Ν. 2472/199 άρθρο 7 και 7 Α). Στον νέο ΓΚΠΔ η έννοια της απαγόρευσης επεξεργασίας των δεδομένων αυτών διατηρήθηκε μεν αυτούσια, αλλά με δύο βασικές διαφοροποιήσεις, οι οποίες συνιστούν καινοτομίες του νέου Κανονισμού, όπως αναφέρθηκε, συνοπτικά, και ανωτέρω(Άρθρο 9 και Αιτιολογική Σκέψη 46 και 51 – 56).

Καταργείται, καταρχάς, η υποχρέωση λήψης άδειας από την αρμόδια εποπτική αρχή (στην Ελλάδα είναι η ΑΠΔΠΧ) και ο Υπεύθυνος επεξεργασίας θα φέρει πλέον το βάρος απόδειξης της συνδρομής των προϋποθέσεων για την άρση της απαγόρευσης. Η λήψη άδειας από την ΑΠΔΠΧ αντικαθίσταται από την διενέργεια Εκτίμησης Αντικτύπου (άρθρο 35 ΓΚΠΔ) από τον Υπεύθυνο, λόγω, άλλωστε, και του υψηλού κινδύνου που συνεπάγεται, κατά κανόνα, για το Υποκείμενο η επεξεργασία των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων του.

Διαφοροποίηση προβλέπεται, επίσης, και στα δεδομένα που θεωρούνται ως «ευαίσθητα» καθότι δεν εντάσσονται πλέον σε αυτά τα δεδομένα που αφορούν ποινικές καταδίκες και αδικήματα, όπως συνέβαινε δυνάμει του προϊσχύοντος ελληνικού νόμου 2472/1997. Δυνάμει του νέου Κανονισμού η επεξεργασία των δεδομένων ποινικού χαρακτήρα επιτρέπεται όταν διενεργείται υπό τον έλεγχο επίσημης δημόσιας αρχής ή στηρίζεται σε ειδική διάταξη νόμου με πρόβλεψη επαρκών εγγυήσεων και μέτρων για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων (άρθρο 10 ΓΚΠΔ).

2.7 Ο Ρόλος του Υπεύθυνου Προστασίας Δεδομένων

Στις περιπτώσεις επεξεργασίας δεδομένων από δημόσιους φορείς και αρχές, στις οποίες περιλαμβάνονται οι εθνικές, περιφερειακές και οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης αλλά και άλλοι φορείς που σύμφωνα με τον εθνικό δίκαιο εμπίπτουν σε αυτές, εξαιρούμενων των δικαστηρίων, προβλέπεται υποχρεωτικά ο ορισμός ενός Υπεύθυνου Προστασίας Δεδομένων (εφεξής ΥΠΔ) από τον υπεύθυνο επεξεργασίας και τον εκτελούντα την επεξεργασία.

Ο θεσμός του ΥΠΔ είναι μία καινοτομία του Κανονισμού αυτού και στοχεύει σε συνδυασμό με την Έκθεση Εκτίμησης Αντικτύπου, στην διαμόρφωση ενός εσωτερικού συστήματος ελέγχου και συμμόρφωσης για πρώτη φορά, τουλάχιστον στην ελληνική πραγματικότητα.

Σύμφωνα με το άρθρο 37 του ΓΚΠΔ, ο ΥΠΔ είναι ένα πρόσωπο με εξειδικευμένες γνώσεις στον τομέα της προστασίας δεδομένων και επαγγελματική εμπειρία. Μπορεί να προέρχεται είτε από το εσωτερικό του Οργανισμού είτε να προσλαμβάνεται δυνάμει σύμβασης παροχής υπηρεσιών. Το άρθρο 39 του ΓΚΠΔ θέτει ορισμένα υποχρεωτικά καθήκοντα για τον ΥΠΔ, αλλά δεν εμποδίζει την ανάθεση περαιτέρω εργασιών από τον υπεύθυνο της επεξεργασίας, κατά περίπτωση. Ειδικότερα τα υποχρεωτικά καθήκοντα του ΥΠΔ περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, παροχή συμβουλών και πληροφοριών στον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον επεξεργαστή, παρακολούθηση της συμμόρφωσης με το ΓΚΠΔ και παροχή συμβουλών σε σχέση με την Έκθεση Εκτίμησης Αντικτύπου. Ο ΥΠΔ πρέπει επίσης να συνεργάζεται με την Α.Π.Π.Δ και να ενεργεί ως σημείο επαφής αυτής της εποπτικής αρχής και των υποκειμένων των δεδομένων. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι, κατά την κοινοποίηση της παραβίασης στην εποπτική αρχή, το άρθρο 33 παράγραφος 3 στοιχείο β) απαιτεί από τον υπεύθυνο επεξεργασίας να παρέχει το όνομα και τα στοιχεία επικοινωνίας του ΥΠΔ ή άλλου σημείου επαφής.

Όσον αφορά ειδικότερα στην περίπτωση διαπίστωσης παραβίασης, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία μπορούν να συμβουλευτούν ΥΠΔ σε όλα τα στάδια της διαχείρισης ενός τέτοιου συμβάντος τόσο σε προληπτικό στάδιο με τις συμβουλές του για καλές πρακτικές συμμόρφωσης προκειμένου να αποτραπεί ο κίνδυνος πρόκλησης ζημίας στα ίδια τα υποκείμενα, όσο και στην περίπτωση όπου ένα τέτοιο συμβάν επέλθει. Πιο συγκεκριμένα, ο ΥΠΔ μπορεί να

τους συμβουλεύει κατά την διαδικασία της διερεύνησης των πιθανών κινδύνων της συγκεκριμένης παραβίασης, κατά την καταγραφή και αιτιολόγησης του τρόπου χειρισμού της υπό εξέταση παραβίασης προς την εποπτεύουσα αρχή αλλά και με την ενεργή συνδρομή του κατά την τυχόν περαιτέρω διερεύνηση της υπόθεσης από την ΑΠΠΔ.

Υπό τα δεδομένα αυτά, συνάγεται ότι ο ΥΠΔ είναι αναγκαίο να ενημερώνεται έγκαιρα και έγκυρα σχετικά με την ύπαρξη παραβίασης και να παρακολουθεί ενεργά όλη τη διαδικασία διαχείρισης και γνωστοποίησης τυχόν παραβάσεων των προσωπικών δεδομένων που συλλέγονται και διαχειρίζονται από τον Οργανισμό στον οποίο έχει οριστεί να προσφέρει τις υπηρεσίες του.

2.8 Ανακεφαλαίωση

Στο Κεφάλαιο αυτό αναπτύχθηκαν οι βασικές αρχές που θα πρέπει να τηρούνται κατά την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων καθώς και οι κυριότερες υποχρεώσεις του Υπεύθυνου επεξεργασίας για την νόμιμη επεξεργασία τους, δίνοντας έμφαση αφενός στις καινοτομίες που εισήγαγε ο νέος Κανονισμός και αφετέρου στις ρυθμίσεις εκείνες που αφορούν τις δημόσιες αρχές, συμπεριλαμβανομένων των ΟΤΑ.

Εν κατακλείδι, διαπιστώνεται ότι οι δημόσιες αρχές απολαμβάνουν μία μεγαλύτερη ευελιξία και ελαστικότητα κατά την άσκηση των υποχρεώσεών τους όταν αυτές συνδέονται με την εκπλήρωση του δημόσιου συμφέροντος και των αρμοδιοτήτων που συνδέονται με την υλοποίηση των εννόμων υποχρεώσεών τους. Σε κάθε περίπτωση, βέβαια, και προς πλήρη διασφάλιση της νομιμότητας κάθε μορφής επεξεργασίας σύμφωνα με τις αρχές του Κανονισμού, θα πρέπει να διασφαλίζεται η ρητή συγκατάθεσή του Υποκειμένου καθώς και η ενημέρωσή του σχετικά με τους περαιτέρω σκοπούς επεξεργασίας και τα δικαιώματά του, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος υποβολής αντιρρήσεων, όπως αναπτύσσεται στο αμέσως επόμενο Κεφάλαιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Το Υποκείμενο των Δεδομένων

3.1 Εισαγωγή

Στο τρίτο μέρος του Κανονισμού (άρθρα 12-23) αναπτύσσονται τα δικαιώματα του Υποκειμένου των δεδομένων. Καταρχάς, το άρθρο 12, το οποίο εκφράζει την αρχή της διαφάνειας όπως αναπτύχθηκε παραπάνω, παραθέτει τους γενικούς κανόνες που πρέπει να εφαρμόζονται, σε κάθε στάδιο συλλογής και επεξεργασίας των δεδομένων του από τον Υπεύθυνο, για την επίτευξη της θεμιτής ισορροπίας μεταξύ αφενός της προστασίας των δικαιωμάτων του Υποκειμένου και αφετέρου της λυσιτελούς επεξεργασίας των δεδομένων του από τον Υπεύθυνο επεξεργασίας προς εκπλήρωση των σκοπών του. Έτσι, ο Υπεύθυνος οφείλει να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα επικοινωνίας έναντι του Υποκειμένου, όπως παροχή στοιχείων τηλεφώνου, διεύθυνσης ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ταχυδρομικής διεύθυνσης, ηλεκτρονική φόρμα επικοινωνίας, ώστε να είναι σε θέση να παρέχει τις αναγκαίες πληροφορίες αναφορικά με την επεξεργασία των δεδομένων (άρθρα 13-14) και την άσκηση των δικαιωμάτων του Υποκειμένου (άρθρα 15-22) καθώς και κατά την επικοινωνία με τις αρμόδιες Αρχές και τα ίδια τα Υποκείμενα, σε περίπτωση παραβίασης της ασφάλειας των προσωπικών τους δεδομένων (άρθρο 34).

Σκοπός των ρυθμίσεων αυτών είναι να καταστήσει ουσιαστική τη συναίνεση του Υποκειμένου ώστε να νομιμοποιείται η επεξεργασία, ενώ η ενημέρωση για τα δικαιώματά του αποσκοπεί στο να διευκολύνει το Υποκείμενο στην άσκησή τους όταν το κρίνει απαραίτητο. (Ιγγλεζάκης Ι., ο.π., 2018)

3.2 Το δικαίωμα πρόσβασης

Στο πλαίσιο της αρχής της δίκαιης και διαφανούς επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων, η ενημέρωση των Υποκειμένων από τον Υπεύθυνο επεξεργασίας ως προς την ύπαρξη πράξης επεξεργασίας των δεδομένων τους καθώς και του σκοπού τον οποίο εξυπηρετεί η επεξεργασία αυτή, αποτελεί πρωταρχικό δικαίωμα των Υποκειμένων και αναλύεται εκτενώς στα άρθρα 13 έως 15 του ΓΚΠΔ. Το Υποκείμενο των δεδομένων έχει επίσης το δικαίωμα να ζητήσει από τον Υπεύθυνο επεξεργασίας ηλεκτρονικό αντίγραφο των δεδομένων του (GreenbergA., 2018). Το δικαίωμα πρόσβασης αποτελεί τη “Magna Carta” της προστασίας των δεδομένων καθώς διασφαλίζει την δυνατότητα του υποκειμένου να γνωρίζει και να είναι σε θέση να επαληθεύσει

την νομιμότητα της επεξεργασίας ασκώντας έτσι το δικαίωμα αυτοδιάθεσης των προσωπικών του δεδομένων (ΙγγλεζάκηςΙ., ο.π., 2018).

Πιο συγκεκριμένα, ο Κανονισμός απαριθμεί στο άρθρο 13 ορισμένες πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται στο Υποκείμενο των δεδομένων όταν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα αποκτώνται από το ίδιο το Υποκείμενο, όπως η ταυτότητα και τα στοιχεία επικοινωνίας του Υπεύθυνου επεξεργασίας ή του αντιπροσώπου του, τα στοιχεία επικοινωνίας του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων, τους σκοπούς και τη νομική βάση για την επεξεργασία, τα έννομα συμφέροντα που επιδιώκονται από τον Υπεύθυνο επεξεργασίας ή από τρίτο, τους αποδέκτες των προσωπικών δεδομένων (εάν υπάρχουν), εάν ο Υπεύθυνος προτίθεται να διαβιβάσει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σε τρίτη χώρα ή διεθνή οργανισμό και τη νομική βάση για τη μεταφορά αυτή. Άλλες πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται περιλαμβάνουν την περίοδο αποθήκευσης των προσωπικών δεδομένων, την ύπαρξη του δικαιώματος διόρθωσης ή διαγραφής προσωπικών δεδομένων του Υποκειμένου ή του περιορισμού της επεξεργασίας, καθώς και το δικαίωμα μεταφοράς δεδομένων. Παραπέρα, το Υποκείμενο δικαιούται να ενημερώνεται για την δυνατότητα ανάκλησης της συναίνεσής του ανά πάσα στιγμή, χωρίς όμως να θίγεται η νομιμότητα της επεξεργασίας βάσει συναίνεσης μέχρι τη στιγμή της ανάκλησής της, για την πρόβλεψη υποβολής καταγγελίας σε εποπτική αρχή όπως και για την παροχή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα λόγω συμβατικής απαίτησης. Τέλος, ο Υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να παράσχει πληροφορίες σχετικά με τις συνέπειες της μη παροχής τέτοιων δεδομένων, της ύπαρξης αυτοματοποιημένης λήψης αποφάσεων, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ καθώς και για την πρόθεσή του να επεξεργαστεί περαιτέρω τα προσωπικά δεδομένα για σκοπούς άλλους από αυτούς για τους οποίους ελήφθησαν.

Όταν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν λαμβάνονται από το υποκείμενο των δεδομένων, κατά το άρθρο 14 του ΓΚΠΔ, το εν λόγω πρόσωπο πρέπει να ενημερώνεται πέρα από τις πληροφορίες που περιέχονται στο άρθρο 13 κατά τα ανωτέρω προαναφερόμενα, επιπροσθέτως για τις κατηγορίες των σχετικών προσωπικών δεδομένων και την πηγή προέλευσής τους. Σε ορισμένες περιπτώσεις μόνο, ο Υπεύθυνος επεξεργασίας δεν είναι υποχρεωμένος να αποκαλύπτει τέτοιες πληροφορίες, όπως όταν το πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα έχει ήδη τις πληροφορίες, όταν λόγω του όγκου των δεδομένων ή του σκοπού της επεξεργασίας δεν είναι εφικτή η κοινοποίησή τους, όπως συμβαίνει στις περιπτώσεις επεξεργασίας για

σκοπούς αρχειοθέτησης προς το δημόσιο συμφέρον, επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας ή για στατιστικούς σκοπούς, καθώς και όταν η κοινοποίησή τους παραβιάζει τους κανόνες επαγγελματικού απορρήτου από τις οποίες δεσμεύεται, κατά περίπτωση, ο Υπεύθυνος.

3.3 Το Δικαίωμα Διόρθωσης και Διαγραφής («Το Δικαίωμα στη Λήθη»)

Πρόκειται για τα δικαιώματα του Υποκειμένου των δεδομένων να ζητήσει από τον Υπεύθυνο επεξεργασίας, αφενός να διορθώσει τα ανακριβή ή / και ελλιπή προσωπικά του δεδομένα, κατά το άρθρο 16 του ΓΚΠΔ και αφετέρου να τα διαγράψει, όπως ορίζει το άρθρο 17, και να πάψει την επεξεργασία τους.

Επιπροσθέτως, όταν τα προσωπικά δεδομένα ενός προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα είναι ελλιπή, το Υποκείμενο έχει το δικαίωμα να τα συμπληρώσει είτε με την χρήση συμπληρωματικής δήλωσης από το ίδιο το Υποκείμενο των δεδομένων είτε με άλλα μέσα, όπως η υποβολή αντίρρησης, αιτήματος διαγραφής κλπ, τα οποία αναπτύσσονται παρακάτω.

Ειδικότερα το δικαίωμα διαγραφής δεδομένων, άλλως το «δικαίωμα στην λήθη», αν και προϋπήρχε ως δικαίωμα, κατοχυρώθηκε πλήρως μέσω της δικαστηριακής νομολογίας και συγκεκριμένα μετά την απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Δ.Ε.Ε.) στην υπόθεση *GoogleSpain*¹⁸ το 2014. Στη υπόθεση αυτή, το Δ.Ε.Ε. βάσει της λιγότερο περίπλοκης διάταξης του Άρθρου 12 (β) της προηγούμενης Οδηγίας 95/46, αποφάνθηκε ότι οι μηχανές αναζήτησης στο διαδίκτυο πραγματοποιούν επεξεργασία προσωπικών δεδομένων όταν εμφανίζουν πληροφορίες άλλων ιστοσελίδων, και επομένως το Υποκείμενο των δεδομένων έχει δικαίωμα να ζητήσει και από τις μηχανές αναζήτησης να αφαιρέσουν, από τον κατάλογο των αποτελεσμάτων που εμφανίζουν, συνδέσεις με ιστοσελίδες που δημοσιεύονται από τρίτους και περιέχουν πληροφορίες σχετικά με το πρόσωπο αυτό, και να πάνσουν να τις εμφανίζουν στο μέλλον. Οι συνέπειες της απόφασης αυτής ήταν καθοριστικές. Από την δημοσίευσή της, έχουν υποβληθεί στη Google Ισπανίας τουλάχιστον 703.910 αιτήματα για κατάργηση 1.948.737 διευθύνσεων URL από τη μηχανή αναζήτησής της και περίπου το 43,2% αυτών των διευθύνσεων URL διαγράφηκε (Post R., 2017).

¹⁸ Βλ. *Google Spain SL and Google Inc v Agencia Espanola de Proteccion de Datos (AEPD) and Mario Costeja Gonzalez*, C-131/12, ECLI:EU:C:2014:317, (2014) 3 CMLR 1247. Το 1998, μια ισπανική εφημερίδα ανακοίνωσε την αναγκαστική πώληση ενός ακινήτου του κ. González λόγω οφειλών κοινωνικής ασφάλισης. Αργότερα, η δημοσιευμένη ανακοίνωση εμφανιζόταν ως αποτέλεσμα ανακάλυψης στο Google, εισάγοντας το όνομα του κ. González. Ο González ζήτησε από την Google να αφαιρέσει τα στοιχεία αναζήτησης της ανακοίνωσης της εφημερίδας, αλλά η Google αρνήθηκε (Greenberg A.2018).

Από την άλλη πλευρά βέβαια, εκφράστηκαν και αμφισβητήσεις απέναντι στη δικαστική αυτή απόφαση αναφορικά με την κρίση περί επέκτασης των όρων για την ασφαλή επεξεργασία των δεδομένων και στις μηχανές αναζήτησης¹⁹. Χαρακτηριστικά, ο Jimmy Wales, συνιδρυτής της Wikipedia, καταδίκασε το δικαίωμα στη λήθη ως "βαθιά ανήθικο" με το επιχείρημα ότι "ιστορία είναι ανθρώπινο δικαίωμα" (Post R., 2017). Αυτό σημαίνει ότι τα επόμενα χρόνια που θα ακολουθήσουν της εφαρμογής του νέου αυτού άρθρου του ΓΚΠΔ, μέσω της νεότερης νομολογίας θα διαμορφωθούν οι ισορροπίες και τα σαφή όρια ανάμεσα, αφενός, στο δικαίωμα των υποκειμένων να έχουν μία «δεύτερη ευκαιρία» στην κοινωνία, απαιτώντας την διαγραφή των δεδομένων που τους αφορούν από κάθε μορφή αναζήτησης στο διαδίκτυο, και αφετέρου, από το δικαίωμα στην ελευθερία του λόγου και της έκφρασης, τα οποία συνιστούν κυρίαρχα στοιχεία ενός δημοκρατικού πολιτεύματος και έχουν κατοχυρωθεί ως ανθρώπινα δικαιώματα με το άρθρο 19 της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων²⁰.

Η ουσία αυτού του δικαιώματος είναι ότι οι πληροφορίες του Υποκειμένου των δεδομένων πρέπει να διαγραφούν όταν συντρέχει μία από τις παρακάτω περιπτώσεις: α) τα προσωπικά δεδομένα δεν είναι πλέον απαραίτητα σε σχέση με το σκοπό της συλλογής και επεξεργασίας τους, β) το υποκείμενο των δεδομένων έχει ανακαλέσει την συγκατάθεσή του ή έχει εκφράσει τις αντιρρήσεις του, γ) τα δεδομένα έχουν υποστεί παράνομη επεξεργασία, δ) τα προσωπικά δεδομένα πρέπει να διαγραφούν για συμμόρφωση με νομική υποχρέωση που υποστηρίζεται από το νόμο, και τέλος, ε) όταν τα προσωπικά δεδομένα αφορούν παιδιά και συλλέχθηκαν από μέσα της κοινωνίας της πληροφορίας. (Salami E.A., 2017).

Ως συνέπεια δε της ανωτέρω απόφασης GoogleSpain, στο άρθρο αυτό του ΓΚΠΔ προβλέφθηκε πλέον ρητά και η υποχρέωση του υπεύθυνου επεξεργασίας να λαμβάνει όλα τα εύλογα μέτρα για την διαγραφή των δεδομένων αυτών, και από τρίτους υπεύθυνους επεξεργασίας που έχουν αναδημοσιεύσει, αντιγράψει ή αναπαράγει τους συνδέσμους με τα δεδομένα αυτά.

Ο ΓΚΠΔ απαριθμεί κάποιες εξαιρέσεις από το δικαίωμα λήθης, και επομένως η επεξεργασία επιτρέπεται: για την άσκηση του δικαιώματος της ελευθερίας έκφρασης και ενημέρωσης, για την τήρηση νομικής υποχρέωσης ή για εκπλήρωση υποχρεώσεων που σχετίζονται με το δημόσιο

¹⁹ Αντίστοιχα, άλλη άποψη υποστήριξε ότι η Google θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως ένα ακόμα επικοινωνιακό μέσο ελεύθερης έκφρασης, ανταλλαγής απόψεων και διαμόρφωσης της κοινής γνώμης, και να υπάγεται στο ίδιο νομικό καθεστώς με τα έντυπα μέσα ενημέρωσης, βλ. αναλυτικά «GOOGLE SPAIN RIGHT TO BE FORGOTTEN AND THE CONSTRUCTION OF PUBLIC SPHERE» σελ. 8 επ.

²⁰ Myth-Bursting: What Commission on data protection do and don't mean. Available at: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/files/factsheets/factsheet_mythbusting_2012_en.pdf

συμφέρον και την άσκηση δημόσιας εξουσίας, την προστασία της δημόσιας υγείας, σκοπούς αρχειοθέτησης δημοσίου συμφέροντος, για επιστημονική ή ιστορική έρευνα ή για στατιστικούς σκοπούς και, τέλος, για την θεμελίωση, άσκηση ή υπεράσπιση νομικών αξιώσεων (άρθρο 17 παρ.3 ΓΚΠΔ).

Εναλλακτικά, αντί της διαγραφής των δεδομένων ο Κανονισμός προβλέπει ότι μπορούν να τίθενται περιορισμοί στο δικαίωμα επεξεργασίας, κατά το άρθρο 18, με την συνδρομή ορισμένων προϋποθέσεων. Πιο αναλυτικά, το Υποκείμενο δικαιούται να απαιτεί τον περιορισμό της επεξεργασίας όταν αμφισβητείται η ακρίβεια των προσωπικών δεδομένων ή αυτή κρίνεται παράνομη ή το Υποκείμενο έχει αντιρρήσεις για την επεξεργασία. Για την υλοποίηση του περιορισμού ο Υπεύθυνος μπορεί να μετακινεί τα δεδομένα αυτά σε άλλο σύστημα επεξεργασίας στο οποίο να μην έχουν πρόσβαση οι χρήστες. Το γεγονός ότι η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων είναι περιορισμένη θα πρέπει να αναφέρεται σαφώς στο σύστημα όπου αποθηκεύονται τα δεδομένα (Αιτ. Σκέψη 67 ΓΚΠΔ).

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί, όμως, στην περίπτωση που η επεξεργασία είναι απαραίτητη για λόγους δημοσίου συμφέροντος ή για την θεμελίωση, άσκηση ή υποστήριξη νομικών αξιώσεων ή αφορά την προστασία δικαιώματος τρίτου προσώπου οπότε ο περιορισμός αίρεται. Αντίστοιχη άρση του περιορισμού συντελείται και με την λήψη της συγκατάθεσης του υποκειμένου για περαιτέρω επεξεργασία.

3.4 Δικαίωμα Ενημέρωσης και Φορητότητας

Με το άρθρο 19 κατοχυρώνεται η υποχρέωση γνωστοποίησης κάθε διόρθωσης, διαγραφής ή περιορισμού των προσωπικών δεδομένων που γίνονται σύμφωνα με το άρθρο 16, το άρθρο 17 παράγραφος 1 και το άρθρο 18 του ΓΚΠΔ, από τον Υπεύθυνο επεξεργασίας προς κάθε αποδέκτη στον οποίο αυτά έχουν κοινοποιηθεί, ώστε να προσαρμόζουν και αυτοί την επεξεργασία με τους νέους όρους, διαφορετικά θα υπήρχε κίνδυνος καταστρατήγησης, επί της ουσίας, των ανωτέρω διατάξεων. Πάντα όμως, η γνωστοποίηση αυτή θα πρέπει να γίνεται με βάση την προαναφερόμενη αρχή της αναλογικότητας, ήτοι στο μέτρο που δεν απαιτείται υπέρμετρα δυσανάλογη προσπάθεια. Το δικαίωμα του Υποκειμένου των δεδομένων να ζητεί και να ενημερώνεται σχετικά με τους αποδέκτες τέτοιων δεδομένων, διασφαλίζει ότι η διόρθωση, η διαγραφή ή ο περιορισμός της επεξεργασίας των δεδομένων του μπορεί και παρακολουθείται από το ίδιο το πρόσωπο το οποίο αφορά.

Το άρθρο 20 προβλέπει ένα νέο δικαίωμα των Υποκειμένων, το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων του. Σύμφωνα με το άρθρο αυτό, το Υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα αφενός να λαμβάνει τα προσωπικά δεδομένα που τον αφορούν, τα οποία έχει παράσχει σε Υπεύθυνο επεξεργασίας, σε δομημένη, ευρέως χρησιμοποιούμενη και μηχανικά αναγνώσιμη μορφή, και αφετέρου το δικαίωμα να διαβιβάσει τα δεδομένα αυτά σε άλλον Υπεύθυνο επεξεργασίας, χωρίς εμπόδια από τον αρχικό στον οποίο έχουν παρασχεθεί τα προσωπικά δεδομένα. Χαρακτηριστικό του δικαιώματος αυτού είναι το γεγονός ότι η μεταφορά των δεδομένων δεν περιορίζεται μόνο στο διαδίκτυο αλλά επεκτείνεται και σε κάθε μορφής επεξεργασία με αυτοματοποιημένα μέσα. Αυτό βέβαια προϋποθέτει ότι τα συστήματα επεξεργασίας των επιμέρους Υπεύθυνων είναι συμβατά, χωρίς όμως να θεσπίζεται ειδική προς τούτο υποχρέωση για αυτούς. Φυσικά, η δυνατότητα φορητότητας των δεδομένων θα πρέπει να βασίζεται στην συγκατάθεση του Υποκειμένου ή δυνάμει σχετικής σύμβασης, ενώ το δικαίωμα αυτό δεν ασκείται στην περίπτωση που η επεξεργασία των δεδομένων συνδέεται με την άσκηση δημόσιων καθηκόντων και δεν προβλέπεται σε ειδική νομοθετική διάταξη η δυνατότητα περαιτέρω επεξεργασίας των δεδομένων αυτών από άλλους φορείς (Υπεύθυνους επεξεργασίας) (Αιτ. Σκέψη 68). Αντίστοιχο δικαίωμα φορητότητας προβλέφθηκε και στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες (άρθρο 68 Ν. 4070/2012) ώστε ο κάθε συνδρομητής (Υποκείμενο δεδομένων) να έχει το δικαίωμα διατήρησης του αριθμού επικοινωνίας του και μετά από αλλαγή παρόχου υπηρεσίας [Ιγγλεζάκης, Ι.Δ., ο.π., (2018)]

3.5 Δικαίωμα Εναντίωσης

Όπως παρατηρείται από την ανάλυση όλων των επιμέρους δικαιωμάτων του Υποκειμένου των Δεδομένων και την προστασία που του παρέχουν κατά την επεξεργασία των προσωπικών του στοιχείων από κάθε Υπεύθυνο Επεξεργασίας, τα δικαιώματά του αυτά κάμπτονται, σε όλες τις περιπτώσεις όπου ο η επεξεργασία γίνεται προς εκπλήρωση δημοσίου συμφέροντος ή κατά την άσκηση δημόσια εξουσίας, δηλαδή σε όλες τις συνήθεις περιπτώσεις επεξεργασίας από δημόσια αρχή. Ωστόσο, προβλέπεται στον Κανονισμό ένα δικαίωμα του Υποκειμένου, το οποίο μόνο υπερέχει έναντι της επεξεργασίας χάριν του δημοσίου συμφέροντος και αυτό είναι το δικαίωμα εναντίωσης του Υποκειμένου στην επεξεργασία των δεδομένων του, που προβλέπεται στο άρθρο 21 ΓΚΠΔ. Βέβαια, ακόμη και αυτό το δικαίωμα δεν είναι απόλυτο αλλά υπόκειται σε

περιορισμούς κατ' εφαρμογή της αρχής αναλογικότητας, όπως θα αναπτύξουμε αμέσως παρακάτω.

Σύμφωνα με το άρθρο αυτό, παρέχεται στο πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα, το δικαίωμα να αντιταχθεί στην επεξεργασία των δεδομένων που το αφορούν και η οποία είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση καθήκοντος δημοσίου συμφέροντος ή στο πλαίσιο άσκησης δημόσιας εξουσίας ή για την εκπλήρωση των εννόμων συμφερόντων του Υπεύθυνου επεξεργασίας καθώς και να υποβάλλει αντίρρηση για την επεξεργασία των προσωπικών του δεδομένων για σκοπούς άμεσης εμπορίας και μάρκετινγκ. Η ευδοκίμηση του δικαιώματος εναντίωσης εξαρτάται από την ιδιαίτερη κατάσταση του Υποκειμένου, δηλαδή σχετίζεται με ειδικά συμβάντα που λαμβάνουν χώρα στη ζωή του και με περιπτώσεις διακινδύνευσης των θεμελιωδών δικαιωμάτων του [Ιγγλεζάκης, Ι.Δ., ο.π., (2018)].

Και πάλι όμως, το δικαίωμα του Υποκειμένου περιορίζεται εάν υπάρχουν ισχυρότερα νόμιμα συμφέροντα ή δικαιώματα και ελευθερίες του Υπεύθυνου επεξεργασίας που καθιστούν την εν λόγω αντίρρηση αδύνατη, οπότε όμως ο υπεύθυνος φέρει το βάρος απόδειξης της συνδρομής τους που συνιστούν εξαίρεση από το δικαίωμα αντίρρησης. Ο Υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να ενημερώνει το Υποκείμενο των δεδομένων αναφορικά με αυτό το δικαίωμα εναντίωσης. Η ενημέρωση δε αυτή μπορεί να γίνεται και με αυτοματοποιημένα μέσα της κοινωνίας της πληροφορίας, όπως με τη χρήση της εφαρμογής «donottrackme²¹» (Ιγγλεζάκης σελ. 70-71).

Η επίδραση του δικαιώματος αντίκρουσης στο πλαίσιο του ΓΚΠΔ θα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις ιδιαίτερες συνθήκες υπό τις οποίες λαμβάνει χώρα αυτή η αντίρρηση. Έτσι, όταν ένα Υποκείμενο αντιτίθεται στην επεξεργασία των δεδομένων του, ο Υπεύθυνος πρέπει να περιορίσει την επεξεργασία τέτοιων δεδομένων μέχρις ότου αποφασιστεί η εγκυρότητα της ένστασης που εγείρεται ενώ όταν η επεξεργασία προορίζεται για άμεσο μάρκετινγκ, η αντίρρηση αυτή καθίσταται αυτόματα έγκυρη και δεσμευτική χωρίς εξαιρέσεις [SalamiE.A.,ο.π. (2017)].

²¹ «do not track me»:είναι μια πρόσθετη ρύθμιση στο πρόγραμμα περιήγησης που στέλνει ένα μήνυμα σε ιστότοπους και δίκτυα διαφήμισης με αίτημα να μην εντοπίζουν τον χρήστη. Ο σκοπός του πρόσθετου αυτού είναι να σταματήσει πολλές εταιρείες, όπως το Facebook και το Google Analytics, από το να παρακολουθεί τους χρήστες των ιστοσελίδων που διαχειρίζονται οι εταιρείες αυτές και να μοιράζονται έπειτα τις πληροφορίες αυτές με άλλες εταιρείες με σκοπό την καταγραφή, την δημιουργία προφίλ ή την κοινοποίηση της διαδικτυακής δραστηριότητας των χρηστών. Η παρακολούθηση αυτή παρέχει οφέλη για τις εταιρείες, όπως η καλύτερη προσαρμογή των διαφημίσεων στους χρήστες (Wikipedia, 27-09-2018). Αντίστοιχη δράση με το «do not track me» εκτελεί και η ρύθμιση «οριτout».

Εκτός από το γενικό δικαίωμα εναντίωσης σε κάθε μορφής επεξεργασία, ο Κανονισμός προβλέπει στο άρθρο 22, και το δικαίωμα εναντίωσης στην αυτοματοποιημένη ατομική λήψη αποφάσεων, συμπεριλαμβανομένης και της δημιουργίας προφίλ.

Πρόκειται για το δικαίωμα του Υποκείμενου να μην υπόκειται σε απόφαση που λαμβάνεται αποκλειστικά βάσει αυτοματοποιημένης επεξεργασίας, η οποία μπορεί να περιλαμβάνει κάποιο μέτρο, με την οποία αξιολογούνται προσωπικές πτυχές που το αφορούν, λαμβανομένη αποκλειστικά βάσει αυτοματοποιημένης επεξεργασίας και η οποία παράγει έννομα αποτελέσματα έναντι του προσώπου αυτού ή το επηρεάζει σημαντικά κατ' ανάλογο τρόπο, όπως η αυτόματη άρνηση επιγραμμικής (online) αίτησης πίστωσης ή πρακτικές ηλεκτρονικών προσλήψεων χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση (Αιτ. Σκέψη 71 ΓΚΠΔ). Επιπλέον, η επεξεργασία αυτή περιλαμβάνει και την «κατάρτιση προφίλ²²».

Η ρύθμιση αυτή προβλέπονταν και στην προϊσχύουσα Οδηγία 95/46 Ε.Ε. (άρθρο 15 παρ.1) αλλά λόγω της περιοριστικής αναφοράς των περιπτώσεων εφαρμογής της, με την νέα διατύπωση στο άρθρο 22 του ΓΚΠΔ, ο ευρωπαϊός νομοθέτης αποσκοπούσε στην καλύτερη κατανόηση του είδους των αποφάσεων που το άρθρο αυτό επιδιώκει να αποφευχθεί η αυτόματη επεξεργασία. Υπό το πρίσμα επομένως, της νέας διατύπωσης της εν λόγω διάταξης, καθίσταται πλέον σαφές ότι η λογική της διάταξης αυτής είναι να αναγνωρίζει στο Υποκείμενο, το δικαίωμα εναντίωσης σε αυτοματοποιημένη λήψη, των αποφάσεων εκείνων που μπορούν να ληφθούν μόνο βάσει κάποιας αξιολόγησης από τον άνθρωπο [Salami E.A.,ο.π. (2017)].

Τέλος, η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται όταν η απόφαση είναι αναγκαία για τη σύναψη ή την εκτέλεση σύμβασης μεταξύ του Υποκειμένου των δεδομένων και ενός Υπεύθυνου Προστασίας Δεδομένων, όταν επιτρέπεται από το δίκαιο της Ένωσης ή των κρατών μελών στο οποία υπόκειται ο Υπεύθυνος επεξεργασίας και το οποίο προβλέπει επίσης κατάλληλα μέτρα για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών και των έννομων συμφερόντων του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα, και τέλος, όταν βασίζεται στην ρητή συγκατάθεση του Υποκειμένου των δεδομένων (παρ. 2 του άρθρου 22 ΓΚΠΔ).

²² Σύμφωνα με τον αρ. 4 του άρθρου 4 ΓΚΠΔ, ως «κατάρτιση προφίλ» ορίζεται: «οποιαδήποτε μορφή αυτοματοποιημένης επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για την αξιολόγηση προσωπικών πτυχών ενός φυσικού προσώπου, ιδίως για την ανάλυση ή την πρόβλεψη πτυχών που αφορούν τις επιδόσεις στην εργασία, την υγεία, την οικονομική κατάσταση, τις προσωπικές προτιμήσεις, τα ενδιαφέροντα, την αξιοπιστία, την συμπεριφορά, τη θέση ή τις μετακινήσεις του εν λόγω φυσικού προσώπου».

3.6. Τα δικαιώματα του Υποκειμένου σε περίπτωση παραβίασης των προσωπικών του δεδομένων

Όλη νομοθεσία για την εφαρμογή των αναγκαίων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων ασφαλείας κατά την συλλογή και επεξεργασία προσωπικών δεδομένων αποσκοπεί στο να αποτρέπει κάθε απόπειρα παραβίασής τους, και, στην περίπτωση που συντελεσθεί παραβίαση, να είναι σε θέση να αντιδράσει σε αυτό εγκαίρως.

Η παραβίαση προσωπικών δεδομένων συντελείται όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν είναι πλέον σε θέση να συλλέξει και να επεξεργαστεί τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα²³ σύμφωνα με τις αρχές που προβλέπονται στον ΓΚΠΔ. Επιπροσθέτως, οι παραβιάσεις αυτές θα πρέπει να έχουν επιζήμιες συνέπειες στα ίδια τα υποκείμενα, η οποία ζημία μπορεί να περιλαμβάνει απώλεια ελέγχου των προσωπικών τους δεδομένων, περιορισμό των δικαιωμάτων τους, διακρίσεις, κλοπή ταυτότητας ή απάτη, οικονομικές απώλειες, προσβολή της φήμης και απώλεια της εχεμύθειας προσωπικών δεδομένων που προστατεύονται από το επαγγελματικό απόρρητο. Μπορεί επίσης να περιλαμβάνει κάθε άλλη αξιόλογη οικονομική ή κοινωνική βλάβη στα υποκείμενα αυτά²⁴. Σε κάθε περίπτωση, επομένως, που συντρέχουν σωρευτικά οι παραπάνω προϋποθέσεις, συντελείται ένα περιστατικό παραβίασης προσωπικών δεδομένων κατά την έννοια του ΓΚΠΔ και, ως εκ τούτου, ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου εμφάνισης των προαναφερόμενων δυσμενών επιπτώσεων, ο Κανονισμός απαιτεί από τον υπεύθυνο επεξεργασίας να κοινοποιήσει την παραβίαση, το συντομότερο δυνατό, είτε μόνο στην αρμόδια εθνική εποπτική αρχή, δηλαδή στην Α.Π.Π.Δ., είτε, επιπροσθέτως, και στο ίδιο το υποκείμενο που έχει υποστεί την παραβίαση (Αιτιολογική σκέψη 87 του ΓΚΠΔ).

²³ Σε κάθε περίπτωση όμως, για να συντελείται παραβίαση κατά τους όρους της παραγράφου 12 του άρθρου 4 του ΓΚΠΔ, προϋποτίθεται ότι αυτή αφορά μόνο δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Άλλωστε αυτό είναι που διακρίνει την παραβίαση προσωπικών δεδομένων με ένα οποιοδήποτε άλλο περιστατικό ασφαλείας. Κάθε περιστατικό ασφαλείας δεν συνιστά απαραίτητα και περιστατικό παραβίασης προσωπικών δεδομένων

²⁴ Σύμφωνα με τη γνωμοδότηση 03/2014 της Ομάδας Εργασίας Αρ. 29, σχετικά με την κοινοποίηση παραβίασης, για λόγους καλύτερης διαχείρισης των περιστατικών ασφαλείας σε συλλογικό επίπεδο, τόσο από τους υπεύθυνους επεξεργασίας μεταξύ τους όσο και από την επικοινωνία τους με τις εποπτικές αρχές, οι μορφές παραβιάσεων κατηγοριοποιούνται σε τρεις κατηγορίες σύμφωνα με τις αρχές ασφαλείας πληροφοριών: • "Παραβίαση εμπιστευτικότητας" - όταν υπάρχει μη εξουσιοδοτημένη ή τυχαία αποκάλυψη ή πρόσβαση σε προσωπικά δεδομένα. • "Παραβίαση ακεραιότητας" - όταν υπάρχει μη εξουσιοδοτημένη ή τυχαία αλλοίωση των προσωπικών δεδομένων. • "Παραβίαση διαθεσιμότητας" - όταν υπάρχει τυχαία ή μη εξουσιοδοτημένη απώλεια πρόσβασης ή καταστροφή προσωπικών δεδομένων. Φυσικά κάθε παραβίαση μπορεί να αφορά ταυτόχρονα περισσότερες από μία κατηγορίες όπου τα προσωπικά δεδομένα δεν είναι διαθέσιμα λόγω της προγραμματισμένης συντήρησης του συστήματος, δεν πρόκειται για «παραβίαση της ασφαλείας» όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος.

Εάν οι Υπεύθυνοι Επεξεργασίας δεν εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις γνωστοποίησης μίας παραβίασης προσωπικών δεδομένων, είτε στην εποπτική αρχή σύμφωνα με το άρθρο 33 είτε στα πρόσωπα στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα, σύμφωνα με το άρθρο 34, είτε σε κανέναν από τους δύο, τότε η εποπτική αρχή έχει την δυνατότητα είτε να επιβάλλει διοικητικά πρόστιμα και ποινικές κυρώσεις είτε διορθωτικά μέτρα της παραγράφου 2 του άρθρου 58 (όπως προειδοποιήσεις, επιπλήξεις, εντολές κλπ) είτε συνδυασμό αυτών.

Σε περίπτωση δε επιβολής διοικητικού προστίμου, η αξία του μπορεί να ανέλθει σε 20.000.000 EUR ή σε περίπτωση επιχειρήσεων, έως 4% του συνολικού παγκόσμιου ετήσιου κύκλου εργασιών του προηγούμενου οικονομικού έτους, σύμφωνα με το άρθρο 83 του ΓΚΠΔ, ανάλογα με το ποιο είναι υψηλότερο.

Ο Κανονισμός θέτει τα ανώτατα όρια και τα κριτήρια για την επιβολή των διοικητικών προστίμων, επαφίεται όμως στην κάθε εποπτική αρχή να καθορίσει με βάση τα επιμέρους χαρακτηριστικά κάθε μεμονωμένης περίπτωσης τα καταλληλότερα διοικητικά πρόστιμα (Αιτ. Σκέψη 150 ΓΚΠΔ). Είναι επίσης σημαντικό να ληφθεί υπόψη ότι σε ορισμένες περιπτώσεις, η μη κοινοποίηση παραβίασης θα μπορούσε να αποκαλύψει είτε την έλλειψη υφιστάμενων μέτρων ασφαλείας είτε την ανεπάρκεια των υφιστάμενων μέτρων ασφαλείας[O'Dell E.,(2017)]. Με βάση την άποψη της Ομάδας Εργασίας του Άρθρου 29 για τα διοικητικά πρόστιμα 25 (18/EN WP250rev.01 Guidelines, 2017) η εποπτική αρχή θα δικαιούται να επιβάλλει κυρώσεις συγχρόνως, τόσο για παραβίαση της υποχρέωσης γνωστοποίησης κατά τα άρθρα 33 και 34, όσο και για απουσία επαρκών μέτρων ασφαλείας κατά το άρθρο 32, δεδομένου ότι πρόκειται για δύο διαφορετικού είδους παραβιάσεις. Η επιβολή των ποινικών κυρώσεων επαφίεται στην εθνική νομοθεσία του κάθε κράτους – μέλους αρκεί αυτές να είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές²⁶.

Πέραν της επιβολής κυρώσεων, τα Υποκείμενα των δεδομένων που παραβιάστηκαν έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν δικαστική προστασία με διάφορες μορφές. Καταρχάς, προβλέπεται η

²⁵Οι κατευθυντήριες γραμμές της Ομάδας Εργασίας του Άρθρου 29 για τα διοικητικά πρόστιμα (18/EN WP250rev.01 Guidelines, 2017) αναφέρουν ότι: «Η ύπαρξη πολλών διαφορετικών παραβάσεων που διαπράττονται από κοινού σε μία συγκεκριμένη περίπτωση σημαίνει ότι η εποπτική αρχή είναι σε θέση να εφαρμόσει τα διοικητικά πρόστιμα σε επίπεδο αποτελεσματικό, αναλογικό και αποτρεπτικό εντός των ορίων που τίθενται με βάση την σοβαρότερη παράβαση».

²⁶ Αξιοσημείωτο είναι το ότι η δυνατότητα αυτή που δίνει ο Κανονισμός για τον καθορισμό των επιμέρους κυρώσεων και ποινών από τα ίδια τα κράτη – μέλη είναι μία τακτική που προβλέπεται στις Οδηγίες της Ε.Ε., οι οποίες είναι δεσμευτικές όσον αφορά τα αποτελέσματα που πρέπει να επιτευχθούν, αλλά επαφίεται στις εθνικές αρχές των επιμέρους κρατών –μελών να επιλέξουν την μορφή και τις μεθόδους για την επίτευξη αυτών των αποτελεσμάτων [O'Dell E., (2017)].

δυνατότητα καταγγελίας στην εποπτική αρχή καθώς και η δυνατότητα άσκησης δικαστικής προσφυγής κατά της εποπτικής αρχής ή του Υπεύθυνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία για παραβίαση των υποχρεώσεών τους με βάση τον ΓΚΠΔ που το αφορά. Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 82, τα Υποκείμενα δικαιούνται να λάβουν αποζημίωση αστικής ευθύνης από τους υπεύθυνους επεξεργασίας ή τους εκτελούντες την επεξεργασία, για ζημιές, υλικές ή μη, που υπέστησαν από παραβάσεις του ΓΚΠΔ.

3.7 Ανακεφαλαίωση

Συνοψίζοντας, διαπιστώνουμε ότι ο ΓΚΠΔ, λαμβάνει όλες τις πιθανές προφυλάξεις ώστε να διασφαλίζει με κάθε τρόπο την πλήρη και διαρκή ενημέρωση και προστασία του Υποκειμένου για την επεξεργασία την οποία υφίστανται τα προσωπικά του δεδομένα σε κάθε στάδιο και πριν από κάθε ενέργεια του Υπεύθυνου επεξεργασίας. Βέβαια, από την μελέτη των διατάξεων αυτών, και τους επιμέρους περιορισμούς που τίθενται, διαπιστώνουμε ότι και κατά την εφαρμογή του εν λόγω Κανονισμού, το δημόσιο συμφέρον υπερέχει έναντι των ιδιωτικών δικαιωμάτων προστασίας των προσωπικών δεδομένων των φυσικών προσώπων. Αυτό βέβαια, μέχρι το χρονικό σημείο όπου θα διαπιστωθεί η παραβίαση των δεδομένων του Υποκειμένου, για την οποία ο Υπεύθυνος Επεξεργασίας δεν έλαβε τα κατάλληλα μέτρα προφύλαξης του Υποκειμένου και περιορισμού του επερχόμενου σε βάρος του κινδύνου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Οι Επιπτώσεις Εφαρμογής του ΓΚΠΔ

4.1. Εισαγωγή

Η ψήφιση ενός Γενικού Κανονισμού από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, με σκοπό να εφαρμοστεί αυτούσιος, ενιαία σε όλα τα κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) και με ρητή μάλιστα πρόβλεψη της επέκτασης του πεδίου εφαρμογής του προς κάθε νομικό πρόσωπο εντός ή εκτός της Ε.Ε. που παρέχει διαδικτυακές υπηρεσίες σε ευρωπαίους καταναλωτές, είναι εύλογο να έχει επιπτώσεις τόσο σε οικονομικό όσο και σε διοικητικό επίπεδο.

4.2 Οικονομικές Συνέπειες

Όπως αναφέρθηκε και στο πρώτο κεφάλαιο, σκοπός του ΓΚΠΔ ήταν να διασφαλίσει την προστασία των προσωπικών δεδομένων των ευρωπαίων χρηστών του διαδικτύου, ανεξαρτήτως της εδαφικής προέλευσης του φορέα που επεξεργάζεται τα δεδομένα τους. Δεδομένου ότι, αφενός, η συλλογή, επεξεργασία και αποθήκευση προσωπικών δεδομένων συνδέεται επιχειρηματικά με υπηρεσίες που προσφέρουν οι μεσάζοντες διαδικτυακών υπηρεσιών (πάροχοι υπηρεσιών διαδικτύου, μηχανές αναζήτησης όπως η GOOGLE και πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης όπως το FACEBOOK), και αφετέρου, ότι η αγορά αυτή κυριαρχείται από εταιρείες των ΗΠΑ²⁷, η εφαρμογή του ΓΚΠΔ θα υποχρεώσει και τις εταιρείες αυτές, εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.), να εναρμονιστούν με τα ευρωπαϊκά πρότυπα συλλογής και επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων των ευρωπαίων καταναλωτών. Η εξέλιξη αυτή, είναι φυσικό να επηρεάσει την παγκόσμια οικονομία στον τομέα της ψηφιακής αγοράς, ωστόσο, οι απόψεις της επιστημονικής κοινότητας αναφορικά με τον αντίκτυπο της εισαγωγής του νέου ΓΚΠΔ, στην παγκόσμια αλλά και στην επιμέρους ευρωπαϊκή οικονομία, δίστανται.

Κατά την άποψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η μεταρρύθμιση αυτή θα αποφέρει οφέλη για την οικονομία της Ε.Ε.. Η αύξηση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών στα υψηλά πρότυπα προστασίας της ιδιωτικής ζωής που εισάγονται με τον νέο Κανονισμό, θα παρέχει στις ευρωπαϊκές εταιρείες πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστών τους στις ξένες αγορές καθότι θα εξασφαλίζουν στους χρήστες ότι τα προσωπικά τους δεδομένα προστατεύονται σύμφωνα με το ευρωπαϊκό δίκαιο ανεξάρτητα από το δικό τους φορέα παροχής ψηφιακών υπηρεσιών[Ciriani, S. (2015)]. Εκτιμάται ότι μεγάλες υπηρεσίες δεδομένων θα βελτιώσουν την εξυπηρέτηση πελατών,

²⁷ Οι ΗΠΑ αντιπροσώπευαν το 83% των εσόδων παγκοσμίως των μεσαζόντων διαδικτυακών υπηρεσιών το 2007 και το 81% το 2012, ενώ αντίστοιχα η ΕΕ-27 αντιπροσώπευε το 1,1% των εσόδων παγκοσμίως των μεσαζόντων διαδικτυακών υπηρεσιών το 2007 και το 1,7% το 2012.

τις αλυσίδες εφοδιασμού, την υγειονομική περίθαλψη και τη διαχείριση του δημόσιου τομέα. Σύμφωνα με την έκθεση εκτίμησης επιπτώσεων που διεξήγαγε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το έτος 2012, ο ΓΚΠΔ θα φέρει καθαρή ετήσια εξοικονόμηση 2,3 δισ. ευρώ σε διοικητικές δαπάνες χάρη στην εναρμόνιση των κανόνων προστασίας της ιδιωτικής ζωής σε όλη την Ε.Ε..

Η άποψη αυτή υποστηρίχθηκε και με παραπέρα έρευνες, [Cambell κ.ά. (2003)] οι οποίες κατέδειξαν ότι η παραβίαση των προσωπικών δεδομένων είχε ως συνέπεια την πτώση της χρηματιστηριακής αξίας 38 μεγάλων εταιρειών των ΗΠΑ κατά την περίοδο 1995-2000. Στην ζημία αυτή αν προστεθεί και το πραγματικό κόστος αποκατάστασης των δεδομένων που παραβιάστηκαν, η πραγματική ζημία και τα διαφυγόντα κέρδη από την απώλεια συνδρομητών αλλά και το ύψος των προστίμων λόγω των παραβιάσεων, διαπιστώνεται ότι η τήρηση του αυστηρού ρυθμιστικού πλαισίου του νέου Κανονισμού, μακροπρόθεσμα πιθανώς να επιφέρει οικονομικά οφέλη στους οργανισμούς.

Τα συμπεράσματα όμως αυτά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, δεν βρίσκουν απόλυτα σύμφωνη την επιστημονική κοινότητα. Έρευνες κατέληξαν σε συγκρουόμενες απόψεις, υποστηρίζοντας, κατά μία άποψη, ότι αυτή η εναρμόνιση εισάγει έναν υπέρμετρο «προστατευτισμό» των ευρωπαϊκών εταιρειών και μία άνιση μεταχείριση των αντίστοιχων αμερικανικών, οι οποίες μέχρι σήμερα λειτουργούσαν υπό ένα τελείως διαφορετικό καθεστώς διαχείρισης των προσωπικών δεδομένων των χρηστών τους. Με τα μέτρα που εισάγει ο ΓΚΠΔ, υποστηρίζεται κατά την άποψη αυτή, ότι θα επέλθει επιβάρυνση του ρυθμιστικού κόστους στους παρόχους των Η.Π.Α., η οποία επιβάρυνση πιθανώς να πλήξει το διατλαντικό εμπόριο των ψηφιακών υπηρεσιών και να είναι επιζήμια για την ευρωπαϊκή οικονομία.

Κατά μία άλλη άποψη, βέβαια, ο ΓΚΠΔ θα μπορούσε να θεωρηθεί «προστατευτικός» εάν επέβαλε κανόνες μόνο στους αλλοδαπούς παρόχους απαλλάσσοντας τους παρόχους της ΕΕ από την εφαρμογή τους. Αυτό όμως δεν συμβαίνει, αλλά αντιθέτως, σκοπός του ΓΚΠΔ είναι η καθιέρωση υγιούς ανταγωνισμού στην ψηφιακή αγορά της Ε.Ε. με την εναρμόνιση στην προστασία των προσωπικών δεδομένων των ευρωπαίων καταναλωτών εντός και εκτός της ΕΕ.

Όσον αφορά δε την άποψη της Ε. Επιτροπής ως προς την θετική συμβολή στην ευρωπαϊκή οικονομία της αυξανόμενης εμπιστοσύνης των χρηστών στα νέα δεδομένα προστασίας της ιδιωτικής τους ζωής, τελευταίες μελέτες κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι αυτή η επίδραση έχει

υπερεκτιμηθεί από την Επιτροπή και ότι ενδεχομένως να μην είναι επαρκής για την περαιτέρω ανάπτυξη των ψηφιακών υπηρεσιών. Σύμφωνα με τις έρευνες αυτές, η μελέτη της Επιτροπής υποτίμησε το νέο πρόσθετο κόστος συμμόρφωσης των ευρωπαϊκών οργανισμών με τις απαιτήσεις του ΓΚΠΔ. Χαρακτηριστικές είναι οι οικονομικές επιβαρύνσεις που προέρχονται από πρόσθετες αρμοδιότητες, όπως η υποχρέωση σύνταξης της Έκθεσης Εκτίμησης Αντικτύπου, η κοινοποίηση των παραβιάσεων των προσωπικών δεδομένων (άρθρα 33 και 34 ΓΚΠΔ), αλλά και από την αύξηση του προσωπικού με τον υποχρεωτικό ορισμό ενός Υπεύθυνου Προστασίας Δεδομένων στις δημόσιες υπηρεσίες και στις μεγάλες επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα (άρθρο 35).

Συμπερασματικά, από τα παραπάνω συνάγεται ότι η εφαρμογή των νέων κανόνων του ΓΚΠΔ, δεν φαίνεται να δημιουργεί εμπόδια στην ανάπτυξη της παροχής ψηφιακών υπηρεσιών στην Ε.Ε., αλλά αντίθετα, φαίνεται να συμβάλλει στην εξασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού μεταξύ των ευρωπαϊκών και λοιπών επιχειρήσεων και να δημιουργεί ένα θετικό κλίμα εμπιστοσύνης προς τους ευρωπαίους χρήστες, ενθαρρύνοντας την εξέλιξη της ευρωπαϊκής ψηφιακής αγοράς. Ωστόσο, τα οικονομικά οφέλη της εξέλιξης αυτής, φαίνεται ότι αντισταθμίζονται από το πρόσθετο κόστος που συνεπάγεται για τους οργανισμούς η υποχρέωση συμμόρφωσης με τους όρους του ΓΚΠΔ.

Στην περίπτωση όμως των δημόσιων αρχών και οργανισμών, στους οποίους δεν συντρέχει ο παράγοντας του ανταγωνισμού και της επίτευξης κέρδους, συμπεραίνουμε ότι η εισαγωγή του νέου Κανονισμού φαίνεται να επιδρά αρνητικά στην δημόσιο προϋπολογισμό των επιμέρους κρατών – μελών, εξαιτίας της οικονομικής επιβάρυνσης προς τις προβλεπόμενες απαιτήσεις συμμόρφωσης για νόμιμη και θεμιτή επεξεργασία προσωπικών δεδομένων. Βέβαια, η εξαιρετική προστασία που λαμβάνει η επεξεργασία χάριν δημοσίου συμφέροντος, σε όλες τις εκφάνσεις του Κανονισμού, φαίνεται να περιορίζει το κόστος αυτό. Άλλωστε, δεν πρέπει να παραβλέπουμε ότι η εναρμόνιση της νομοθεσίας και η εξασφάλιση ενός ενιαίου πλέγματος προστασίας των προσωπικών δεδομένων των φυσικών προσώπων απέναντι στις απειλές και τις προκλήσεις της σύγχρονης ψηφιακής εποχής, αποτελεί το ζητούμενο ενός δημοκρατικά οργανωμένου κράτους και των επιμέρους υπηρεσιών και οργανισμών από τις οποίες απαρτίζεται. Διαφορετικά, δεν θα προβλέπονταν η προστασία των δικαιωμάτων αυτών και στο Σύνταγμα της Ελλάδος, όπως αναπτύχθηκε στο πρώτο Κεφάλαιο.

4.3. Διοικητικές Συνέπειες

Στο Κεφάλαιο ΙΧ του ΓΚΠΔ αναπτύσσονται μια σειρά περιπτώσεων όπου ανατίθεται στον νομοθέτη του κάθε κράτους- μέλους να ρυθμίσει – υποχρεωτικά - εξαιρέσεις από την γενική εφαρμογή των διατάξεων του Κανονισμού προσαρμοσμένες στο επιμέρους εθνικό του δίκαιο. Παρακάτω εξετάζονται κάποια βασικά ζητήματα που συνδέονται άμεσα με την λειτουργία της δημόσιας διοίκησης, συμπεριλαμβανομένων και των Ο.Τ.Α., και επηρεάζονται από τις ρυθμίσεις του Γ.Κ.Π.Δ.. Δυστυχώς βέβαια, ο έλληνας νομοθέτης, δεν φρόντισε να ενσωματώσει όλες αυτές τις εξαιρετικές περιπτώσεις, στο Σχέδιο Νόμου για την Προστασία των Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, με συνέπεια, να αφήνεται ο εκάστοτε Υπεύθυνος επεξεργασίας δημόσιου φορέα απροστάτευτος και μετέωρος στην ερμηνεία σύνθετων νομικών ζητημάτων τα οποία επιλύονται ακανόνιστα και κατά περίπτωση από την αρμόδια Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Α.Π.Δ.Π.Χ.) και φυσικά τις δικαστικές αρχές.

4.3.1 Πρόσβαση σε έγγραφα

Το άρθρο 86 του Κανονισμού προβλέπει την δυνατότητα κοινοποίησης εγγράφων στο κοινό από δημόσιους ή και ιδιωτικούς φορείς για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης ή το εθνικό δίκαιο του εκάστοτε κράτους- μέλους, προκειμένου να συμβιβάζεται η πρόσβαση του κοινού σε δημόσια έγγραφα με το δικαίωμα προστασίας των προσωπικών δεδομένων δυνάμει του Κανονισμού.

Κατά το κοινοτικό δίκαιο, το δικαίωμα πρόσβασης των πολιτών σε έγγραφα των ευρωπαϊκών οργανισμών ή οργανισμών που εφαρμόζουν το κοινοτικό δίκαιο, κατοχυρώνεται με το άρθρο 42 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο οποίος, όπως προαναφέρθηκε, απέκτησε δεσμευτική νομική ισχύ μετά την επικύρωσή του με την Συνθήκη της Λισσαβόνας. Στην εθνική έννομη τάξη, το δικαίωμα του διοικούμενου να του κοινοποιούνται διοικητικά έγγραφα, αποτελεί βασική έκφανση της Συνταγματικής Αρχής της Διαφάνειας της δημόσιας διοίκησης κατά τα άρθρα 5^Α και 10 του Συντάγματος, και εξειδικεύεται στο άρθρο 5 του Ν.2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας)²⁸.

Διοικητικά έγγραφα, σύμφωνα με το άρθρο αυτό (και το αριθμ. 3 του άρθρου 8 Π.Δ. 28/2015), είναι όσα συντάσσονται από δημόσιες υπηρεσίες ή από ιδιωτικούς φορείς αλλά φυλάσσονται στα

²⁸ Όλη η εθνική νομοθεσία για την πρόσβαση στα δημόσια έγγραφα έχει κωδικοποιηθεί με το Π.Δ. 28/2015 (ΦΕΚ 34/2015, τ. Α)

αρχεία της Διοίκησης. Ως δικαιολογητική βάση για την έκδοση του δημοσίου εγγράφου τρίτου προσώπου αρκεί η απλή επίκληση του εύλογου ενδιαφέροντός του, χωρίς δηλαδή να χρειάζεται να αποδεικνύει την ύπαρξη εννόμου συμφέροντος (ΝΣΚ 73/1994, 689/1995). Ως εύλογο δε ενδιαφέρον εννοείται εκείνο που προκύπτει κατά τρόπο αντικειμενικό από την ύπαρξη συγκεκριμένης προσωπικής έννομης σχέσης με το περιεχόμενο των αιτούμενων διοικητικών εγγράφων και όχι το ενδιαφέρον του πολίτη για την εύρυθμη άσκηση των γενικών καθηκόντων της διοίκησης.²⁹ Είναι αδιάφορο αν το έγγραφο αφορά τον ίδιο τον αιτούντα ή τρίτο πρόσωπο. Το δικαίωμα αυτό όμως παύει να υφίσταται στις περιπτώσεις που το έγγραφο αφορά την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου, ή αν παραβλάπτεται απόρρητο το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις (πχ ιατρικό, φορολογικό κλπ). Η αρμόδια διοικητική αρχή μπορεί να αρνηθεί την ικανοποίηση του δικαιώματος τούτου αν το έγγραφο αναφέρεται στις συζητήσεις του Υπουργικού Συμβουλίου, ή αν η ικανοποίηση του δικαιώματος αυτού είναι δυνατόν να δυσχεράνει ουσιωδώς την έρευνα δικαστικών, διοικητικών, αστυνομικών ή στρατιωτικών αρχών σχετικώς με την τέλεση εγκλήματος ή διοικητικής παράβασης. Όταν συντρέχει κάποια από αυτές τις απαγορεύσεις, δεν έχει νόημα η εφαρμογή του Νόμου 2472/1997 αφού το ζήτημα αντιμετωπίζεται από το άρθρο 5 του Κ.Δ.Δ/σίας.

Στην περίπτωση όμως, που τα έγγραφα αυτά περιέχουν προσωπικά δεδομένα τρίτων προσώπων, τίθεται θέμα επέκτασης της διερεύνησης και στο πεδίο του μέχρι πρότινος ισχύοντος Ν. 2472/1997 (και ήδη από τις 25 Μαΐου 2018 δυνάμει του νέου ΓΚΠΔ και το Σχεδίου Νόμου για την Προστασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα) καθότι η χορήγηση αντιγράφων συνιστά μορφή "επεξεργασίας", ως εκ της διατυπώσεως του αριθμού 2 του άρθρου 4 του ΓΚΠΔ. Και παρότι οι δυο αυτές κατηγορίες νομοθετημάτων αφορούν διαφορετικά πεδία, με συνέπεια να επικαλύπτονται σε πολλά σημεία, χωρίς όμως το ένα να εξοστρακίζει το άλλο, εντούτοις, η εναρμόνιση των δύο αρχών που εκπροσωπούν (αφενός της διαφάνειας της διοίκησης και αφετέρου της προστασίας της προσωπικότητας του ατόμου) δεν έχει υλοποιηθεί ακόμα με νομοθετική πράξη ενώ αντίστοιχη ρύθμιση δεν προβλέπεται ούτε στο προαναφερόμενο Σχέδιο Νόμου. Επαφίεται επομένως, στο εφαρμοστή του δικαίου να θέσει τα όρια μεταξύ των δύο αντίθετων αυτών δικαιωμάτων.

²⁹ ΣτΕ 3938/2013, ΝΣΚ 216/2016, 1214/2010, 327/2016)

Καθοριστικής συμβολής προς την κατεύθυνση αυτή υπήρξε η δράση της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα η οποία, με την Γνωμοδότηση 6/2013, όπως αυτή σταδιακά αναπτύχθηκε και από την νομολογία του νομικού συμβουλίου αλλά και των δικαστηρίων, έθεσε τα βασικά κριτήρια τα οποία θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη της η Διοίκηση όταν απαντά σε αιτήματα πολιτών για κοινοποίηση δημοσίων εγγράφων τα οποία περιέχουν προσωπικά δεδομένα τρίτων προσώπων που δεν εμπίπτουν στις απαγορεύσεις του άρθρου 5 του Κ.Δ.Δ/σias³⁰.

Στις περιπτώσεις αυτές, η πρόσβαση στα έγγραφα δεν θα πρέπει να απαγορεύεται αλλά θα πρέπει να τίθενται όρια και προϋποθέσεις ώστε να επιτυγχάνεται μια δίκαιη ισορροπία μεταξύ αφενός του δικαιώματος προστασίας της προσωπικότητας και αφετέρου του δικαιώματος στην πληροφόρηση. Κατά κανόνα, αυτό επιτυγχάνεται με την συγκατάθεση του Υποκειμένου στο οποίο αφορά το δημόσιο έγγραφο, σ' αυτή την κοινοποίηση προς το τρίτο πρόσωπο, και, κατ' εξαίρεση, και χωρίς την συγκατάθεσή του, όταν υπάρχει ανάγκη ικανοποίησης εννόμου συμφέροντος που επιδιώκει ο Υπεύθυνος επεξεργασίας και εντός του νομίμως επιδιωκόμενου σκοπού, ή ο τρίτος προς τον οποίον είναι ανακοινώσιμα τα δεδομένα (ΣτΕ 1616/2012).

Για την ενιαία αντιμετώπιση του ζητήματος, υπό το πρίσμα των ρυθμίσεων του νέου Κανονισμού και σε συνδυασμό με την διαμορφωθείσα μέχρι σήμερα ελληνική νομολογία επί του ζητήματος, η διοίκηση, μπορεί να διεξαγάγει, προληπτικά, μία εκτίμηση αντικτύπου κατά το άρθρο 35 ΓΚΠΔ (βλ. ανωτέρω Κεφάλαιο 2) ώστε, εφαρμόζοντας την συνταγματική αρχή της αναλογικότητας (Σ 25 παρ.3), να εξετάζει αν το αιτούμενο αντίγραφο εγγράφου, ως μέτρο περιορισμού ατομικού δικαιώματος είναι: α) Πρόσφορο ή απρόσφορο για την επίτευξη του σκοπούμενου αποτελέσματος, β) Σε περίπτωση που κριθεί πρόσφορο, αν είναι επαχθέστερο σε ένταση και έκταση από το αναγκαίο για την επίτευξη του αποτελέσματος, γ) Σε περίπτωση που κριθεί πρόσφορο και αναγκαίο, αν είναι δυσανάλογο μέτρο σε σχέση με τους λόγους που το προκάλεσαν ή το αντικειμενικό επιτεύξιμο αποτέλεσμα, και αν υπερέρχει προφανώς του δικαιώματος του προσώπου στο οποίο αφορά (Ν.Σ.Κ. 187/2017, 310/2016, 13/2016, 165/2008, 452, 589/2005, Ολ. Ν.Σ.Κ. 509/2005, 63/2008). Σε περίπτωση δε, που περιλαμβάνει ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα από αυτά που απαριθμούνται στην παρ.1 του άρθρου 9 του ΓΚΠΔ, θα πρέπει η εκτίμηση από τον Υπεύθυνο επεξεργασίας να περιλαμβάνει την δυνατότητα υπαγωγής

³⁰ Και ήδη άρθρων 1 και 28 Π.Δ. 28/2015

σε μία από τις περιπτώσεις της παρ. 2 ώστε να επιτραπεί η επεξεργασία, και πάντα στον βαθμό που είναι πρόσφορο και αναγκαίο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού της κοινοποίησης. Έτσι, σε εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας, θα μπορούσε, για παράδειγμα, ο Υπεύθυνος επεξεργασίας να προβεί στην ανωνυμοποίηση είτε με απαλοιφή των ονομάτων των υποκειμένων των δεδομένων, είτε με απαλοιφή των ευαίσθητων δεδομένων, εφόσον το αίτημα των ενδιαφερομένων δεν συνδέεται με τη γνώση αυτών, υπό την προϋπόθεση, βέβαια, ότι από τα χορηγηθέντα έγγραφα δεν αποκαλύπτονται άμεσα ή έμμεσα πληροφορίες για συγκεκριμένα και προσδιορίσιμα υποκείμενα δεδομένων.

4.3.2 Ληξιαρχικές πράξεις

Ζήτημα για τους Δήμους αποτελούν και τα αιτήματα πολιτών για χορήγηση ληξιαρχικής πράξης τρίτου προσώπου. Σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 344 της 9/11.6.1976 «Περί ληξιαρχικών πράξεων» (ΦΕΚ Α' 143)³¹, σε εφαρμογή της αρχής της διαφάνειας ης δράσης της δημόσια διοίκησης, φαίνεται ότι είναι επιτρεπτή η χορήγηση ληξιαρχικών πράξεων, ως δημόσιων εγγράφων, σε κάθε ενδιαφερόμενο που υποβάλλει αίτηση, χωρίς να χρειάζεται να αποδείξει ειδικό έννομο συμφέρον προς τούτο (ΝΣΚ 73/1994, 689/1995). Οι διατάξεις αυτές ως ειδικές δεν καταργήθηκαν μεν από τις μεταγενέστερες διατάξεις περί προστασίας προσωπικών δεδομένων (Ν. 2472/1997 κλπ) πλην όμως, δεδομένου ότι στις ληξιαρχικές πράξεις σταδιακά προστέθηκαν περισσότερα στοιχεία (άρθρο 4 του Ν. 4144/2014), τα οποία αποτελούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, άλλα απλά και άλλα ευαίσθητα, όπως το θρήσκευμα, καθίσταται αναγκαία η δικαιολόγηση εννόμου συμφέροντος και η εφαρμογή των αρχών της συνάφειας, προσφορότητας, αναγκαιότητας και αναλογικότητας εκ μέρους του ληξιαρχου ως Υπεύθυνου επεξεργασίας, στο πλαίσιο διενέργειας εκτίμησης αντικτύπου λόγω του υψηλού κινδύνου που υπάρχει για τα ευαίσθητα δεδομένα που περιέχονται.

Συνοψίζοντας, επομένως, λαμβάνοντας υπόψη και την Γνωμοδότηση 13/2016 του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, οι ληξιαρχοί, υποχρεούνται να χορηγούν πιστοποιητικά ληξιαρχικών πράξεων, προς οποιονδήποτε αιτούντα, χωρίς την δικαιολόγηση εννόμου συμφέροντος, μόνον κατά το μέρος που αυτά δεν αναγράφουν εν γένει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα εν ζωή προσώπων, στα οποία αφορούν και τα οποία, αν αναγράφονται, θα πρέπει να απαλείφονται. Σε

³¹ Ν. 344/1976 (ΦΕΚ Α', 143): Άρθρο 4 περ. δ «Ο ληξιαρχος υποχρεούται:δ. Να εκδίδη αντίγραφα, αποσπάσματα και πιστοποιητικά των εις τα βιβλία πράξεων ή των σχετικών προς ταύτας παρ' αυτό ευρισκομένων δημοσίων εγγράφων» και άρθρο 8 παρ. 2 «Τα ληξιαρχικά βιβλία είναι δημόσια»

περίπτωση αναφοράς, στις ανωτέρω πράξεις, απλών δεδομένων προσώπων εν ζωή, όπως ο Αριθμός Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (ΑΜΚΑ), δύνανται να χορηγούνται κατόπιν συναιδέσεως του υποκειμένου ή, αν δεν υπάρχει συναίνεση, κατόπιν επικλήσεως εννόμου συμφέροντος και εφαρμογής των αρχών της συνάφειας, προσφορότητας, αναγκαιότητας και αναλογικότητας κατά τους όρους του άρθρου 5 του ΓΚΠΔ. Σε περίπτωση αναφοράς, στις ανωτέρω πράξεις, απλών δεδομένων θανόντων, δύνανται να χορηγούνται με τις ίδιες, ως άνω, προϋποθέσεις (Απόφαση Α.Π.Δ.Π.Χ. 77/2015) και εφόσον σταθμίσουν, με βάση τα εκατέρωθεν αγαθά και συμφέροντα, ότι με τα αιτούμενα στοιχεία δεν θα προκαλείτο παράνομη προσβολή μνήμης τεθνεώτος. Τέλος, σε περίπτωση ευαίσθητων δεδομένων ή όταν αυτά δύνανται να αποκαλυφθούν εμμέσως από τις πράξεις, θα τηρούνται τα μέτρα αντιμετώπισης κινδύνου σύμφωνα με την ήδη διενεργηθείσα, κατά τα προαναφερόμενα, εκτίμηση αντικτύπου³² (άρθρο 35ΓΚΠΔ), δεδομένου ότι πρόκειται για επεξεργασία που δημιουργεί υψηλό κίνδυνο για την ασφάλεια του Υποκειμένου. Σε κάθε περίπτωση, και προς διασφάλιση των βασικών αρχών προστασίας των προσωπικών δεδομένων των Υποκειμένων, ο αρμόδιος ληξιαρχος θα πρέπει να εξασφαλίζει την συγκατάθεση των υποκειμένων πριν την ανακοίνωση των στοιχείων στον αιτούντα και να προβαίνει σε ενέργειες μετριασμού του κινδύνου αυτού, όπως η ανωνυμοποίηση, κατά τα ανωτέρω αναφερόμενα.

4.3.3. Επεξεργασία στο πλαίσιο της απασχόλησης

Ειδική αναφορά αξίζει και στην περίπτωση των στοιχείων που θέτει ή καλείται να θέσει στην διάθεση του Υπεύθυνου επεξεργασίας Δήμου, ως εργοδότη, ο κάθε εργαζόμενος, ανεξαρτήτως του είδους της σύμβασης εργασίας που τους συνδέει. Μάλιστα, στην κατηγορία του εργαζόμενου περιλαμβάνονται και οι υποψήφιοι για εργασία καθώς και οι πρώην εργαζόμενοι. Οι γενικές αρχές επεξεργασίας των δεδομένων αυτών αναφέρονται στο άρθρο 5 του ΓΚΠΔ και εξειδικεύονται περαιτέρω στο άρθρο 17 του Σχεδίου Νόμου για την Προστασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Ομάδα Εργασίας 29, 2017).

Από τον συνδυασμό του περιεχομένου των δύο διατάξεων προκύπτει ότι θεμελιώδης αρχή για την συλλογή και επεξεργασία των δεδομένων των εργαζομένων είναι ο σεβασμός της αξιοπρέπειας, της προσωπικότητας και της ιδιωτικής ζωής των εργαζομένων. Η συγκατάθεση

³² Στην Γνωμοδότηση 13/2016 του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους σε περίπτωση ευαίσθητων δεδομένων προβλέπονταν, σύμφωνα με το άρθρο 7Α του καταργημένου σήμερα Ν. 2472/1997, ότι μόνον κατόπιν αδείας της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα θα ήταν δυνατή η επεξεργασία τους.

του εργαζομένου θα πρέπει να είναι ρητή και διακριτή ως προς τη σύμβαση εργασίας που υπογράφουν. Παραπέρα, η επεξεργασία των δεδομένων θα πρέπει να γίνεται με βάση τις αρχές της νομιμότητας και του περιορισμού της επεξεργασίας ήτοι θα επιτρέπεται μόνο για καθορισμένους, ρητούς και νόμιμους σκοπούς οι οποίοι μάλιστα, θα πρέπει να έχουν καταστεί εκ των προτέρων γνωστοί και κατανοητοί στους εργαζόμενους (Ιγγλεζάκης, ο.π., 2018). Τα στοιχεία θα πρέπει να συλλέγονται κατά κανόνα από τους ίδιους τους εργαζόμενους, ενώ από τρίτους, μόνο κατ' εξαίρεση για συγκεκριμένο σκοπό και εφόσον έχει ενημερωθεί ο εργαζόμενος εκ των προτέρων γι' αυτό.

Εν συνεχεία, εφαρμογή στην περίπτωση αυτή βρίσκει, επίσης, και η αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων, σύμφωνα με την οποία η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων του εργαζομένου πρέπει να γίνεται μόνο για σκοπούς που συνδέονται με τη σχέση απασχόλησης (πχ του αντικειμένου της εργασίας, του χώρου και του τρόπου εργασίας κλπ). Ειδική πρόβλεψη υπάρχει για τα δεδομένα υγείας όπως και για τα ποινικά δεδομένα, τα οποία πρέπει να συλλέγονται αυστηρά από τον ίδιο τον εργαζόμενο και μόνο στο μέτρο που είναι αναγκαία για περιοριστικά ορισμένους σκοπούς ήτοι: α) για την αξιολόγηση της καταλληλότητας του εργαζομένου ή του υποψήφιου για μία θέση, β) για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας όπως και γ) για την απόδοση των προβλεπόμενων κοινωνικών παροχών, στην περίπτωση των δεδομένων υγείας.

Παραπέρα, χαρακτηριστική είναι η αναφορά στις περιπτώσεις παρακολούθησης των εργαζομένων είτε μέσω κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης είτε μέσω της χρήσης συστημάτων γεωεντοπισμού. Οι ενέργειες αυτές του εργοδότη επιτρέπονται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις που δικαιολογούνται από τη φύση της εργασίας ή αποβλέπουν στην προστασία προσώπων και αγαθών. Σε κάθε περίπτωση όμως, θα πρέπει να τηρείται η θεμελιώδης αρχή της μη προσβολής της προσωπικότητας και αξιοπρέπειας του εργαζομένου, η οποία περιλαμβάνει και την υποχρέωση ενημέρωσης προς τον εργαζόμενο για την λήψη των εν λόγω μέτρων.

Τέλος, η διασφάλιση των δικαιωμάτων των εργαζομένων, από παράνομη επεξεργασία των δεδομένων τους επιτυγχάνεται σε κάθε περίπτωση, μέσω της πρόβλεψης υποβολής ερωτημάτων, παραπόνων ακόμα και καταγγελιών στο Υπεύθυνο Προστασίας Δεδομένων.

4.4 Ανακεφαλαίωση

Στο τέταρτο και τελευταίο Κεφάλαιο του θεωρητικού μέρους της παρούσας εργασίας, επιχειρήσαμε μία πιο πρακτική προσέγγιση των επιπτώσεων της εφαρμογής του Κανονισμού σε οικονομικό και διοικητικό επίπεδο. Από την σύντομη επισκόπηση των ζητημάτων αυτών συνειδητοποιούμε τις προκλήσεις με τις οποίες έρχονται αντιμέτωποι οι Υπεύθυνοι Επεξεργασίας, τόσο του ιδιωτικού όσο και του δημόσιου τομέα - ο καθένας όμως, για διαφορετικούς λόγους- και να λάβουν υπόψη τους τα ζητήματα αυτά κατά την τελική διαμόρφωση του ελληνικού νομοσχεδίου για την προστασία των προσωπικών δεδομένων των φυσικών προσώπων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Μεθοδολογία

5.1 Αντικείμενο έρευνας

Ο σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση του βαθμού εφαρμογής του κανονισμού προστασίας προσωπικών δεδομένων (ΓΚΠΔ) στο δημόσιο τομέα. Πρόκειται για την πιο πρόσφατη εξέλιξη, σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, με στόχο τη διαφύλαξη της ασφάλειας των προσωπικών δεδομένων πολιτών, αναγνωρίζοντας σε αυτούς νέα δικαιώματα και αυξάνοντας την προστασία τους. Η έρευνα πραγματοποιείται μέσω αξιολόγησης της εφαρμογής του κανονισμού από εργαζόμενους σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α Βαθμού (Δήμους). Συγκεκριμένα εκφράζουν τις απόψεις τους για το θέμα, υπάλληλοι από 325 Δήμους, σε όλη την Ελλάδα και η γνώμη τους καταγράφεται με τη συμπλήρωση ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων.

Το θέμα της παρούσας έρευνας επιλέχθηκε με το σκεπτικό ότι, καθώς πρόκειται για την τελευταία ισχύουσα νομοθεσία της Ε.Ε. σχετικά με το ζήτημα του προσωπικού απορρήτου, εγείρονται ανησυχίες και προβληματισμοί αναφορικά με την εφαρμογή της εν λόγω νομοθεσίας στην πράξη, στην περίπτωση των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης Α' βαθμού, και την αναζήτηση της ισορροπίας μεταξύ αφενός της προστασίας των δεδομένων των πολιτών και αφετέρου της προόδου και εκσυγχρονισμού της λειτουργίας των Δήμων.

5.2 Πληθυσμός – δείγμα έρευνας

Ο πληθυσμός της παρούσας μελέτης απαρτίζεται από τους εργαζόμενους σε όλους τους Δήμους της Ελλάδας, ήτοι σε 325 Δήμους, όπως αυτοί είχαν διαμορφωθεί με το Πρόγραμμα Καλλικράτης (Ν. 3852/2010) και ανεξαρτήτως ειδικότητας (διοικητικό, οικονομικό και τεχνικό προσωπικό) οι οποίοι συναλλάσσονται καθημερινά με πολίτες. Δημιουργείται λίστα 325 διευθύνσεων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου υπαλλήλων από όλη την Ελληνική Επικράτεια και γίνεται ηλεκτρονική αποστολή του ερωτηματολογίου. Για τη δημιουργία του ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου επιλέγεται η χρήση της εφαρμογής GoogleForms.

Συμπληρώθηκαν, με ηλεκτρονικό τρόπο, συνολικά 88 ερωτηματολόγια, από τις 04/06/2018 έως τις 22/08/2018.

5.3 Εργαλείο μέτρησης – δημιουργία ερωτηματολογίου

Για να εξυπηρετηθεί ο σκοπός της έρευνας και να απαντηθούν τα ερευνητικά ερωτήματα εφαρμόστηκε η μέθοδος συλλογής πρωτογενών στοιχείων και σχεδιάστηκε ένα ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο στις Φόρμες του GoogleDrive για την συλλογή των απαιτούμενων στοιχείων.

Το ερωτηματολόγιο χωρίζεται σε τέσσερις (4) ενότητες (Α έως D). Η πρώτη ενότητα (Α) περιέχει ερωτήσεις που αφορούν δημογραφικά στοιχεία των ερωτώμενων (Α1 έως Α5), η δεύτερη ενότητα (Β) περιέχει ερωτήσεις σχετικές με τον έλεγχο τήρησης του κανονισμού (Β1 έως Β15), η τρίτη ενότητα (C) περιέχει ερωτήσεις με πιθανούς παράγοντες που αποθαρρύνουν τη συμμόρφωση με τον κανονισμό (C1 έως C7) και η τέταρτη ενότητα (D) περιέχει ερωτήσεις με πιθανούς παράγοντες που προωθούν τη συμμόρφωση με τον κανονισμό (D1 έως D6).

Η συλλογή των δεδομένων της έρευνας γίνεται με τη χρήση ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου, το οποίο προτιμάται έναντι των έντυπων ερωτηματολογίων, διότι έχει πολλά θετικά χαρακτηριστικά, όπως για παράδειγμα την εξοικονόμηση χρόνου και την ταχύτερη συλλογή των δεδομένων οποιαδήποτε χρονική στιγμή της ημέρας. Η άντληση των ερωτημάτων πραγματοποιήθηκε μέσα από τις διατάξεις και τα άρθρα του κανονισμού προστασίας προσωπικών δεδομένων (GDPR).

Το ερωτηματολόγιο, λοιπόν, της παρούσας μελέτης χωρίζεται στις εξής κατηγορίες:

1. Δημογραφικά - Γενικά στοιχεία: Το πρώτο μέρος του ερωτηματολογίου περιέχει τη συλλογή δεδομένων σχετικά με το φύλο, την ηλικία, το εκπαιδευτικό επίπεδο, τα έτη προϋπηρεσίας και τον πληθυσμό του Δήμου (Α1 έως Α5).
2. Έλεγχος τήρησης του Κανονισμού βήμα προς βήμα: Σε αυτό το μέρος περιλαμβάνονται δεκαπέντε ερωτήσεις, με τις οποίες εξετάζεται ο βαθμός συμμόρφωσης των Δήμων, κατά την αντίληψη του ερωτηθέντος, στις υποχρεώσεις συμμορφώσεις που προβλέπει ο ΓΚΠΔ για την προστασία των προσωπικών δεδομένων των πολιτών (Β1 έως Β15).
3. Αξιολόγηση της επίδρασης παραγόντων στην αποθάρρυνση της συμμόρφωσης με τον Κανονισμό: Στο τρίτο μέρος με επτά ερωτήματα εξετάζονται κατά πόσο κάποιοι παράγοντες αποθαρρύνουν τη συμμόρφωση με τον κανονισμό (C1 έως C7).

4. Αξιολόγηση της επίδρασης παραγόντων στην προώθηση της συμμόρφωσης με τον Κανονισμό: Στο τέταρτο μέρος με τις απαντήσεις των έξι ερωτημάτων που τίθενται, εντοπίζεται κατά πόσο κάποιοι παράγοντες οδηγούν στην προώθηση της συμμόρφωσης με τον Κανονισμό(D1 έωςD6).

Οι ερωτήσεις προέρχονται από διάφορες πηγές. Καταρχάς, τα δημογραφικά στοιχεία διαμορφώθηκαν από την ίδια την ερευνήτρια, αποβλέποντας στην εξαγωγή των συμπερασμάτων με κριτήρια αφενός το εκπαιδευτικό επίπεδο και την προϋπηρεσία των συμμετεχόντων υπαλλήλων και αφετέρου την κατηγοριοποίηση των Δήμων με βάση τον νέο Νόμο 4555/2018 για τη μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Πρόγραμμα «Κλεισθένης Ι»³³.

Οι ερωτήσεις της δεύτερης κατηγορίας προέρχονται από αντίστοιχα ερωτηματολόγια της Ανεξάρτητης Εποπτικής Αρχής για τα προσωπικά δεδομένα στο Ηνωμένο Βασίλειο, με την επωνυμία «Information Commissioner’s Office – I.C.O.» αφού προσαρμόστηκε σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα και τις απαιτήσεις που προβλέπει ο Κανονισμός για τις δημόσιες αρχές.

Οι ερωτήσεις της τρίτης και τέταρτης κατηγορίας διαμορφώθηκαν με βάση τα αποτελέσματα μιας έρευνας σχετικά με την εφαρμογή του ΓΚΠΔ που εκπονήθηκε από την δικηγορική εταιρεία «Brodies LLP», με έδρα την Σκωτία, σε συνεργασία με την εταιρεία ερευνών και αναλύσεων «IpsosMori».

Για τη βαθμολογία των ερωτήσεων των ενοτήτων 2 έως και 4 γίνεται χρήση πενταβάθμιας κλίμακας Likert από τους συμμετέχοντες στην έρευνα, όπου η πρώτη επιλογή αντιστοιχεί στο “Διαφωνώ Απόλυτα” και η πέμπτη στο “Συμφωνώ Απόλυτα”.

Οι ερωτήσεις του πρώτου μέρους του ερωτηματολογίου είναι κλειστού τύπου, δηλαδή οι ερωτώμενοι επιλέγουν ανάμεσα σε προκαθορισμένες απαντήσεις. (Αναλυτικά το ερωτηματολόγιο παρατίθεται στο Παράρτημα Α).

³³ Ο Νόμος 4555/2018 ήταν ήδη σε διαβούλευση ως νομοσχέδιο κατά τον χρόνο δημοσίευσης του ερωτηματολογίου και κυρώθηκε ως νόμος από την δημοσίευσή του στο ΦΕΚ Α' 133 στις 19.07.2018.

5.4 Επεξεργασία - ανάλυση δεδομένων

Έπειτα από τη συλλογή των πρωτογενών δεδομένων μέσω των ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων, σε πρώτη φάση γίνεται μετάπτωση των απαντήσεων σε ένα λογιστικό φύλλο “Microsoft Excel 2007”. Ακολουθεί κωδικοποίηση όλων των απαντήσεων, προκειμένου να είναι δυνατή η επεξεργασία τους. Συγκεκριμένα, στις ερωτήσεις που βρίσκονται από το δεύτερο έως το τέταρτο μέρος του ερωτηματολογίου, η πρώτη επιλογή απάντησης που είναι “Διαφωνώ Απόλυτα” αντιστοιχεί στην κλίμακα “1” και η πέμπτη “Συμφωνώ Απόλυτα” στην κλίμακα “5”.

Επιπρόσθετα, στις ερωτήσεις του πρώτου μέρους, ως προς το φύλο η πρώτη επιλογή απάντησης που είναι «Άνδρας» αντιστοιχεί στην κλίμακα “1” και η δεύτερη που είναι «Γυναίκα» αντιστοιχεί στην κλίμακα “2”. Στην ερώτηση που αφορά την ηλικία, η πρώτη επιλογή απάντησης που είναι «20 έως 30 ετών» αντιστοιχεί στην κλίμακα “1” και η πέμπτη που είναι «άνω των 60 ετών» αντιστοιχεί στην κλίμακα “5”. Στην ερώτηση που αφορά το εκπαιδευτικό επίπεδο, η πρώτη επιλογή απάντησης που είναι «Δημοτικό» αντιστοιχεί στην κλίμακα “1” και η όγδοη που είναι «Μεταδιδακτορικό» αντιστοιχεί στην κλίμακα “8”. Στην ερώτηση που σχετίζεται με τα έτη προϋπηρεσίας, η πρώτη επιλογή απάντησης που είναι «έως 5 έτη» αντιστοιχεί στην κλίμακα “1” και η έβδομη είναι «άνω των 30 ετών» και αντιστοιχεί στην κλίμακα “7”. Ως προς τον πληθυσμό του εκάστοτε Δήμου, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του 2011, η πρώτη επιλογή απάντησης που είναι «κάτω των 3.500 κατοίκων» αντιστοιχεί στην κλίμακα “1” και η πέμπτη που είναι «άνω των 50.000 κατοίκων» αντιστοιχεί στην κλίμακα “5”.

Στη συνέχεια τα δεδομένα αυτά εισάγονται στο στατιστικό πακέτο “IBMSPSSStatistics 21” και πραγματοποιείται η επεξεργασία, ανάλυση και παρουσίασή τους με τη βοήθεια αυτού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6.Αποτελέσματα

6.1 Περιγραφικά αποτελέσματα

Στις επόμενες υποενότητες του κεφαλαίου αυτού, παρουσιάζονται ενδελεχώς τα περιγραφικά στοιχεία των δεδομένων, όπως προκύπτουν μετά την ανάλυσή τους με τη βοήθεια του IBMSPSSStatistics 21 ώστε να υπάρχει πλήρης αποτύπωση των ευρημάτων για κάθε ερώτηση του ερωτηματολογίου. Συγκεκριμένα, αναπτύσσονται σε κάθε πίνακα η κατανομή συχνότητας ανά ερώτημα και στο τέλος κάθε κατηγορίας του ερωτηματολογίου, οι δείκτες κεντρικής τάσης και διασποράς.

6.1.1 Το προφίλ των ερωτηθέντων

Στα γραφήματα και στους πίνακες που υπάρχουν στη συνέχεια, παρουσιάζονται γενικά και δημογραφικά στοιχεία των υπαλλήλων-χρηστών που συμμετέχουν στην παρούσα έρευνα.

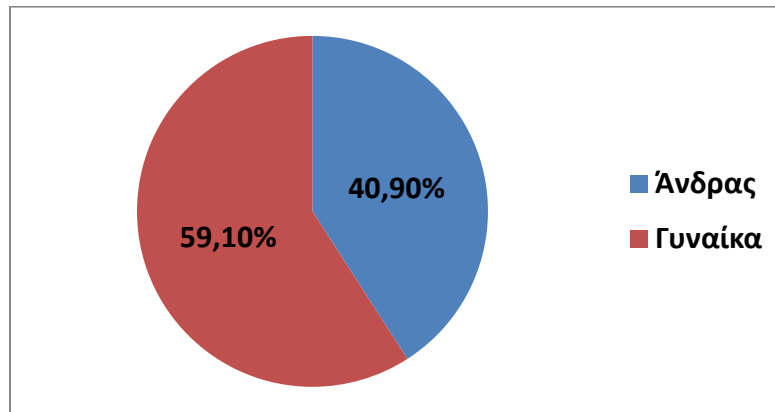
Σχετικά με το φύλο των ερωτηθέντων, τα αποτελέσματα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 1: Φύλο

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Άνδρας	36	40,9	40,9	40,9
Γυναίκα	52	59,1	59,1	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Από τον πίνακα 1 και το γράφημα 1 προκύπτει ότι, οι περισσότεροι υπάλληλοι που λάβανε μέρος στην έρευνα είναι γυναίκες με ποσοστό 59,1%, ενώ το υπόλοιπο 40,9% είναι άνδρες. Τα αποτελέσματα εμφανίζονται στο ακόλουθο διάγραμμα.

Γράφημα 1: Φύλο

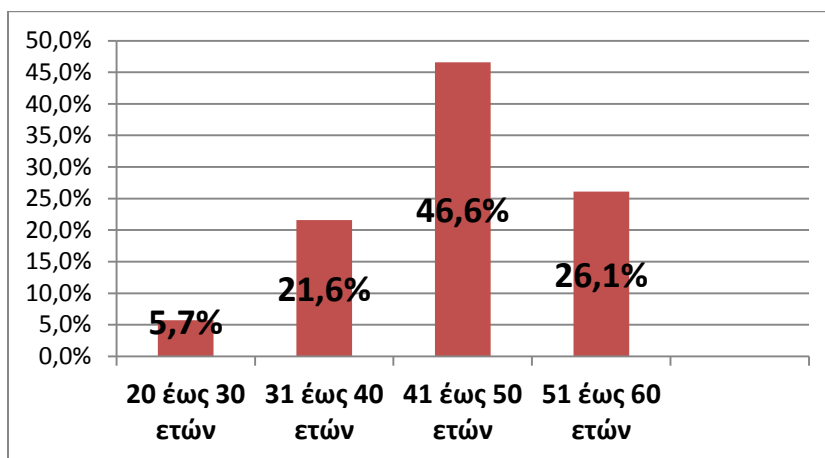
Σχετικά με την ηλικία, αναφέρεται η δεύτερη ερώτηση. Τα αποτελέσματα αποτυπώνονται στο παρακάτω πίνακα 2.

Πίνακας 2: Ηλικία

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
20 έως 30 ετών	5	5,7	5,7	5,7
31 έως 40 ετών	19	21,6	21,6	27,3
41 έως 50 ετών	41	46,6	46,6	73,9
51 έως 60 ετών	23	26,1	26,1	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία των συμμετεχόντων ανήκει στην κατηγορία 41 έως 50 ετών. Πιο συγκεκριμένα, το 46,6% ανήκει στην κατηγορία των 41 έως 50 ετών, το 26,1% στην κατηγορία 51 έως 60 ετών, το 21,6% στην κατηγορία 31 έως 40 ετών και το υπόλοιπο 5,7% ανήκει στην κατηγορία 20 έως 30 ετών. Κανένας από τους συμμετέχοντες δεν ανήκει στην ηλικιακή κατηγορία άνω των 60 ετών. Τα ποσοστά αυτά διαγράφονται και στο ακόλουθο γράφημα 2.

Γράφημα 2: Ηλικία

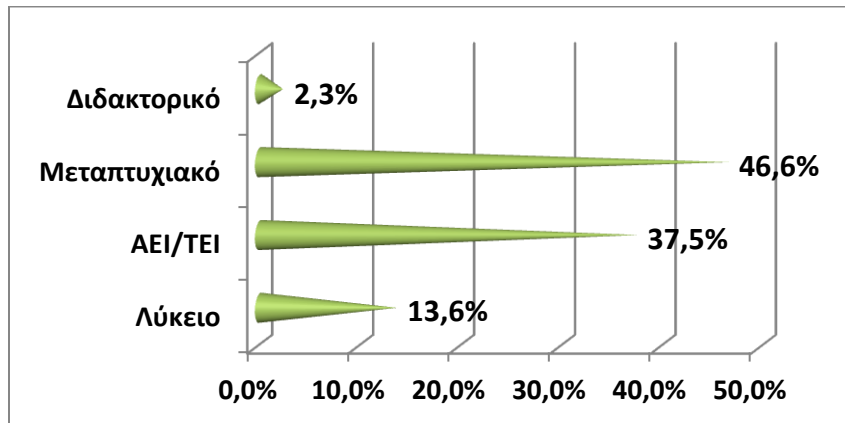
Σχετικά με το εκπαιδευτικό επίπεδο, στον πίνακα 3 καταγράφονται τα εξής αποτελέσματα.

Πίνακας 3: Εκπαιδευτικό επίπεδο

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Λύκειο	12	13,6	13,6	13,6
ΑΕΙ/ΤΕΙ	33	37,5	37,5	51,1
Μεταπτυχιακό	41	46,6	46,6	97,7
Διδακτορικό	2	2,3	2,3	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Από τον πίνακα 3 φαίνεται ότι η πλειοψηφία του δείγματος, είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου, με ποσοστό 46,6% και απόφοιτοι ΑΕΙ/ΤΕΙ με ποσοστό 37,5%. Ακολουθούν οι απόφοιτοι Λυκείου, με ποσοστό 13,6%, και τέλος, με μικρό ποσοστό (2,3%) οι κάτοχοι διδακτορικού τίτλου. Σχετικό είναι και το παρακάτω γράφημα 3.

Γράφημα 3: Εκπαιδευτικό επίπεδο

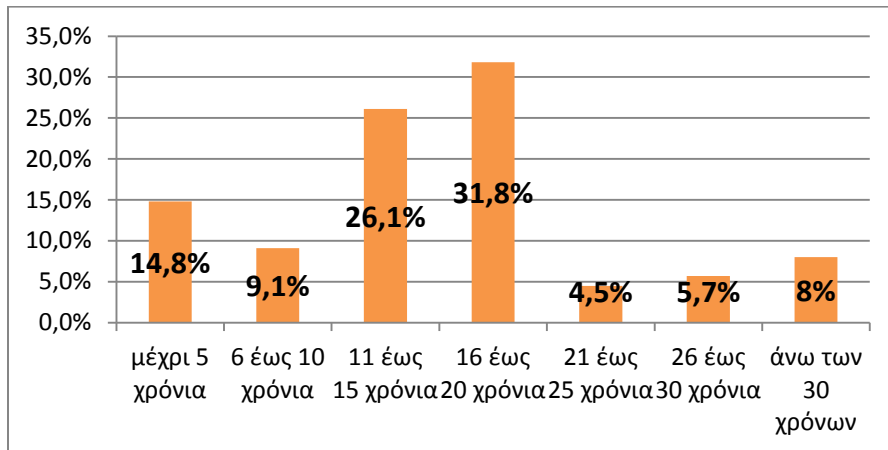
Ως προς τα έτη προϋπηρεσίας, οι απαντήσεις στην ερώτηση 4 συγκεντρώνονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 4: Έτη προϋπηρεσίας

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
μέχρι 5 χρόνια	13	14,8	14,8	14,8
6 έως 10 χρόνια	8	9,1	9,1	23,9
11 έως 15 χρόνια	23	26,1	26,1	50,0
16 έως 20 χρόνια	28	31,8	31,8	81,8
21 έως 25 χρόνια	4	4,5	4,5	86,4
26 έως 30 χρόνια	5	5,7	5,7	92,0
άνω των 30 χρόνων	7	8,0	8,0	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Από τον πίνακα 4 γίνεται αντιληπτό ότι, οι 28 συμμετέχοντες στην έρευνα εργάζονται από 16 έως 20 έτη (31,8%), ακολουθούν όσοι εργάζονται 11 έως 15 έτη με ποσοστό 26,1% και όσοι εργάζονται λιγότερα από 5 έτη με ποσοστό 14,8%. Οι υπόλοιπες κατηγορίες συγκέντρωσαν μικρότερα ποσοστά και συγκεκριμένα, το 9,1% του δείγματος εργάζεται 6 έως 10 έτη, το 8% εργάζεται άνω των 30 ετών, το 5,7% εργάζεται 26 έως 30 έτη και το 4,5% έχει προϋπηρεσία 21 έως 25 έτη. Τα ποσοστά αυτά διαγράφονται και στο παρακάτω γράφημα 4.

Γράφημα 4: Έτη προϋπηρεσίας

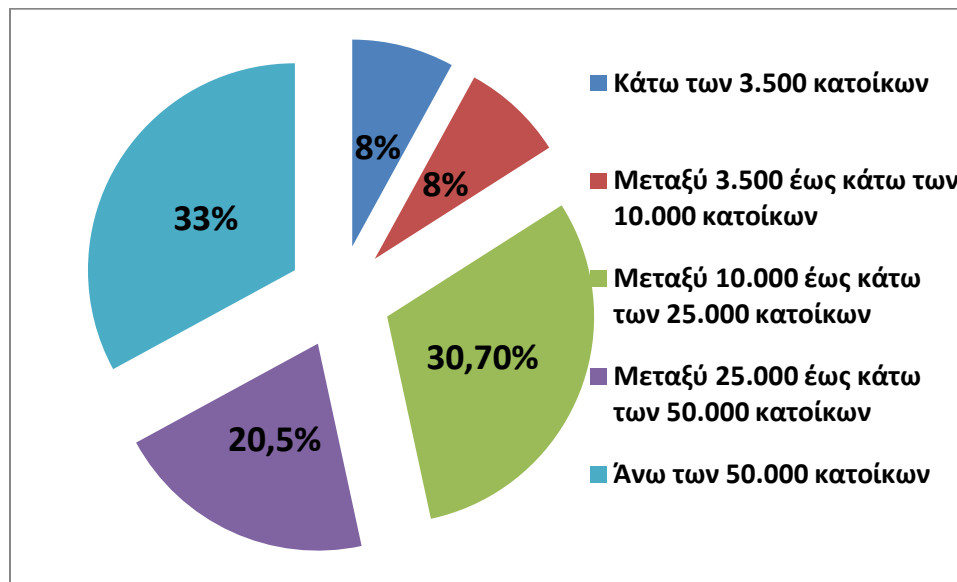
Περνώντας στην τελευταία ερώτηση του πρώτου μέρους του ερωτηματολογίου, από τον πίνακα 5 προκύπτουν τα εξής αποτελέσματα.

Πίνακας 5: Πληθυσμός Δήμου, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του 2011

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Κάτω των 3.500 κατοίκων	7	8,0	8,0	8,0
Μεταξύ 3.500 έως κάτω των 10.000 κατοίκων	7	8,0	8,0	15,9
Μεταξύ 10.000 έως κάτω των 25.000 κατοίκων	27	30,7	30,7	46,6
Μεταξύ 25.000 έως κάτω των 50.000 κατοίκων	18	20,5	20,5	67,0
Άνω των 50.000 κατοίκων	29	33,0	33,0	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Φαίνεται ότι το 33% του δείγματος εργάζεται σε Δήμο άνω των 50.000 κατοίκων, το 30,7% σε Δήμο 10.000-25.000 κατοίκων και το 20,5% σε Δήμο 25.000-50.000 κατοίκων. Τέλος, 7 συμμετέχοντες (ποσοστό 8%) απάντησαν ότι εργάζονται σε Δήμο με λιγότερους από 3.500 κατοίκους και 7 συμμετέχοντες (ποσοστό 8%) σε Δήμο με 3.500-10.000 κατοίκους. Σχετικό είναι και το γράφημα 5 παρακάτω.

Γράφημα 5: Πληθυσμός Δήμου, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του 2011

6.1.2 Αποτελέσματα για τον έλεγχο τήρησης του Κανονισμού

Αναλύοντας τα δεδομένα του κύριου τμήματος του ερωτηματολογίου, προκύπτουν αποτελέσματα που αφορούν το θέμα της ενότητας και παρατίθενται στη συνέχεια.

Οι απαντήσεις στο πρώτο ερώτημα αποτυπώνονται στον κάτωθι πίνακα 6.

Πίνακας 6: Συλλογή και καταγραφή δεδομένων
Ο Οργανισμός σας έχει καταγράψει ποια προσωπικά δεδομένα συλλέγετε, από πού προέρχονται, με ποιους τα μοιράζεστε και τι κάνετε με αυτά?

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Διαφωνώ απόλυτα	26	29,5	29,5	29,5
Διαφωνώ	12	13,6	13,6	43,2
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	22	25,0	25,0	68,2
Συμφωνώ	19	21,6	21,6	89,8
Συμφωνώ απόλυτα	9	10,2	10,2	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Διερευνάται κατά πόσο οι συμμετέχοντες συμφωνούν ή διαφωνούν με την ερώτηση για το αν η υπηρεσία τους έχει καταγράψει τα προσωπικά δεδομένα που συλλέγει και από πού προέρχονται. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα απάντησαν ότι διαφωνούν απόλυτα με το παραπάνω σε ποσοστό

29,5%, διαφωνούν, σε ποσοστό 13,6% και ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν, σε ποσοστό 25%. Από την άλλη πλευρά, σημαντικά ποσοστά συγκέντρωσαν και οι απαντήσεις “ συμφωνώ”, (21,6%) και “ συμφωνώ απόλυτα” (10,2%) (πίνακας 6).

Ως προς το δεύτερο ερώτημα με το οποίο διερευνάται κατά πόσο οι συμμετέχοντες συμφωνούν ή διαφωνούν με την ερώτηση για το αν η υπηρεσία τους εξέτασε τον τρόπο με τον οποίο ζητάνε και καταγράφουν τη συναίνεση του υποκειμένου των προσωπικών δεδομένων, τα ευρήματα φαίνονται στον πίνακα 7.

Πίνακας 7: Έλεγχος στη λήψη και καταγραφή της συναίνεσης του υποκειμένου των προσωπικών δεδομένων
Ο Οργανισμός σας εξέτασε τον τρόπο με τον οποίο ζητάτε και καταγράφετε τη συναίνεση του υποκειμένου των προσωπικών δεδομένων?

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Διαφωνώ απόλυτα	22	25,0	25,0	25,0
Διαφωνώ	16	18,2	18,2	43,2
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	21	23,9	23,9	67,0
Συμφωνώ	24	27,3	27,3	94,3
Συμφωνώ απόλυτα	5	5,7	5,7	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Παρατηρούμε ότι οι απαντήσεις στην ερώτηση αυτή διαφοροποιούνται σε σχέση με το προηγούμενο παρουσιάζοντας μία ενδιαφέρουσα διακύμανση. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα απάντησαν ότι διαφωνούν απόλυτα με το παραπάνω, σε ποσοστό 25%, διαφωνούν, σε ποσοστό 18,2% και ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν, σε ποσοστό 23,9%. Ωστόσο, το μεγαλύτερο ποσοστό συγκέντρωσε απάντηση “ συμφωνώ” (27,3 %) ενώ αντίθετα η απάντηση “ συμφωνώ απόλυτα” συγκέντρωσε το μικρότερο ποσοστό (5,7%) (πίνακας 7).

Διαφοροποίηση όμως παρατηρείται και στα αποτελέσματα του τρίτου ερωτήματος με βάση τον πίνακα 8.

Πίνακας 8: Ενημέρωση του πολίτη σχετικά με την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων του
Αν χρειαστεί να επεξεργαστείτε δεδομένα για την προστασία των συμφερόντων ενός υποκειμένου, ο Οργανισμός σας έχει τεκμηριώσει σαφώς τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες θα ενεργήσει σχετικά και ενημερώνει το υποκείμενο όταν κρίνεται απαραίτητο?

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Διαφωνώ απόλυτα	10	11,4	11,4	11,4
Διαφωνώ	12	13,6	13,6	25,0
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	42	47,7	47,7	72,7
Συμφωνώ	23	26,1	26,1	98,9
Συμφωνώ απόλυτα	1	1,1	1,1	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Με το ερώτημα αυτό διερευνάται κατά πόσο οι συμμετέχοντες συμφωνούν ή διαφωνούν με την ερώτηση, για την περίπτωση που χρειαστεί να επεξεργαστούν δεδομένα για την προστασία των συμφερόντων ενός υποκειμένου αν η υπηρεσία τους έχει τεκμηριώσει σαφώς τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες θα ενεργήσει σχετικά και ενημερώνει το υποκείμενο όταν κρίνεται απαραίτητο. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα απάντησαν ότι διαφωνούν απόλυτα με το παραπάνω, σε ποσοστό 11,4%, διαφωνούν, σε ποσοστό 13,6% και ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν, το ήμισυ σχεδόν των ερωτηθέντων, σε ποσοστό 47,7%. Από την άλλη πλευρά, σημαντικό ποσοστό συγκέντρωσε η απάντηση “ συμφωνώ” (26,1 %) ενώ αντίθετα η απάντηση “συμφωνώ απόλυτα” συγκέντρωσε το μικρότερο ποσοστό (1,1%) (πίνακας 8).

Στο τέταρτο ερώτημα διερευνάται κατά πόσο οι συμμετέχοντες συμφωνούν ή διαφωνούν με την ερώτηση, για την περίπτωση που βασίζονται σε έννομα συμφέροντα για την επεξεργασία πληροφοριών των υποκειμένων αν η υπηρεσία τους αποδεικνύει τη νομική βάση που στηρίζεται για την επεξεργασία, τα αποτελέσματα αποτυπώνονται στον πίνακα 9.

Πίνακας 9: Απόδειξη της νομικής βάσης για την επεξεργασία των πληροφοριών των υποκειμένων

Εάν βασίζεστε σε έννομα συμφέροντα για την επεξεργασία πληροφοριών των υποκειμένων, ο Οργανισμός αποδεικνύει τη νομική βάση που στηρίζεται για την επεξεργασία?

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Διαφωνώ απόλυτα	1	1,1	1,1	1,1
Διαφωνώ	12	13,6	13,6	14,8
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	35	39,8	39,8	54,5
Συμφωνώ	30	34,1	34,1	88,6
Συμφωνώ απόλυτα	10	11,4	11,4	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα απάντησαν ότι διαφωνούν απόλυτα με το παραπάνω, σε ποσοστό μόλις 1,1%, διαφωνούν, σε ποσοστό 13,6% και ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν, σε ποσοστό

39,8%. Από την άλλη πλευρά, το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό συγκέντρωση απάντηση “συμφωνώ” (34,1%) ενώ η απάντηση “συμφωνώ απόλυτα” συγκέντρωσε ποσοστό (11,4%) (πίνακας 9).

Τα αποτελέσματα του πέμπτου ερωτήματος φαίνονται στον πίνακα 10.

Πίνακας 10: Ενημέρωση σχετικά με το θεσμικό πλαίσιο για την προστασία των προσωπικών δεδομένων

Ο Οργανισμός σας έχει ενημερώσει τους χρήστες των υπηρεσιών σχετικά με το θεσμικό πλαίσιο για την προστασία των προσωπικών τους δεδομένων?

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Διαφωνώ απόλυτα	23	26,1	26,1	26,1
Διαφωνώ	22	25,0	25,0	51,1
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	20	22,7	22,7	73,9
Συμφωνώ	14	15,9	15,9	89,8
Συμφωνώ απόλυτα	9	10,2	10,2	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του πέμπτου ερωτήματος με το οποίο διερευνάται κατά πόσο οι συμμετέχοντες συμφωνούν ή διαφωνούν με την ερώτηση, για το αν ο Οργανισμός τους έχει ενημερώσει τους χρήστες των υπηρεσιών σχετικά με το θεσμικό πλαίσιο για την προστασία των προσωπικών τους δεδομένων, παρατηρείται μία ομαλή κατανομή των απαντήσεων. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα απάντησαν ότι διαφωνούν απόλυτα με το παραπάνω, σε ποσοστό 26,1%, διαφωνούν, σε ποσοστό 25% και ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν, σε ποσοστό 22,7%. Από την άλλη πλευρά, ελαφρώς μικρότερα ποσοστά συγκέντρωσαν οι απαντήσεις “συμφωνώ” (15,9%) και “συμφωνώ απόλυτα” με ποσοστό (10,2%) (πίνακας 10).

Στον πίνακα 11 που ακολουθεί καταγράφονται τα αποτελέσματα του έκτου ερωτήματος.

Πίνακας 11: Διαδικασία αναγνώρισης και ανταπόκρισης στα αιτήματα για πρόσβαση σε προσωπικά δεδομένα

Ο Οργανισμός σας έχει διαδικασία αναγνώρισης και ανταπόκρισης στα αιτήματα των ατόμων για πρόσβαση στα προσωπικά τους δεδομένα?

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Διαφωνώ απόλυτα	16	18,2	18,2	18,2

Διαφωνώ	28	31,8	31,8	50,0
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	31	35,2	35,2	85,2
Συμφωνώ	7	8,0	8,0	93,2
Συμφωνώ απόλυτα	6	6,8	6,8	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Με το έκτο ερώτημα του κύριου μέρους του ερωτηματολογίου διερευνάται κατά πόσο οι συμμετέχοντες συμφωνούν ή διαφωνούν με την ερώτηση, για το αν ο Οργανισμός τους έχει διαδικασία αναγνώρισης και ανταπόκρισης στα αιτήματα των ατόμων για πρόσβαση στα προσωπικά τους δεδομένα, παρατηρούμε ότι κατανέμονται κατά το ήμισυ στις αρνητικές απαντήσεις. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα απάντησαν ότι διαφωνούν απόλυτα με το παραπάνω, σε ποσοστό 18,2%, διαφωνούν, σε ποσοστό 31,8% και ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν, σε ποσοστό 35,2%. Από την άλλη πλευρά, μικρά ποσοστά συγκέντρωσαν οι απαντήσεις ‘‘συμφωνώ’’ (8%) και ‘‘συμφωνώ απόλυτα’’ με ποσοστό (6,8%) (πίνακας 11).

Παρόμοια είναι τα αποτελέσματα και του έβδομου ερωτήματος στον πίνακα 12.

Πίνακας 12: Διαδικασία για την ασφαλή απόρριψη ή διαγραφή προσωπικών δεδομένων
Ο Οργανισμός σας εφαρμόζει διαδικασία για την ασφαλή απόρριψη προσωπικών δεδομένων που δεν χρειάζονται πλέον ή όπου ένα άτομο σας έχει ζητήσει να τα διαγράψετε?

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Διαφωνώ απόλυτα	23	26,1	26,1	26,1
Διαφωνώ	25	28,4	28,4	54,5
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	24	27,3	27,3	81,8
Συμφωνώ	11	12,5	12,5	94,3
Συμφωνώ απόλυτα	5	5,7	5,7	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Με το ερώτημα αυτό διερευνάται κατά πόσο οι συμμετέχοντες συμφωνούν ή διαφωνούν με την ερώτηση για το αν ο Οργανισμός τους εφαρμόζει διαδικασία για την ασφαλή απόρριψη προσωπικών δεδομένων που δεν χρειάζονται πλέον ή όπου ένα άτομο τους έχει ζητήσει να τα διαγράψουν. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα απάντησαν ότι διαφωνούν απόλυτα με το παραπάνω, σε ποσοστό 26,1%, διαφωνούν, σε ποσοστό 28,4% και ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν, σε ποσοστό 27,3%. Από την άλλη πλευρά, μικρά ποσοστά συγκέντρωσαν οι απαντήσεις ‘‘συμφωνώ’’ (12,5%) και ‘‘συμφωνώ απόλυτα’’ με ποσοστό (5,7%) (πίνακας 12).

Ανάλογα είναι και τα αποτελέσματα του όγδοου ερωτήματος όπως αποτυπώνονται στον πίνακα 13.

Πίνακας 13: Διαδικασία μετακίνησης ή αντιγραφής προσωπικών δεδομένων
Ο Οργανισμός σας εφαρμόζει διαδικασίες που επιτρέπουν σε άτομα να μετακινούν ή να αντιγράφουν τα προσωπικά τους δεδομένα από ένα πληροφοριακό σύστημα, σε άλλο με ασφαλή τρόπο, χωρίς να παρεμποδίζουν τη χρηστικότητα του?

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Διαφωνώ απόλυτα	15	17,0	17,0	17,0
Διαφωνώ	34	38,6	38,6	55,7
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	22	25,0	25,0	80,7
Συμφωνώ	11	12,5	12,5	93,2
Συμφωνώ απόλυτα	6	6,8	6,8	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Με το όγδοο ερώτημα εξετάζεται κατά πόσο οι συμμετέχοντες συμφωνούν ή διαφωνούν με την ερώτηση για το αν ο Οργανισμός τους εφαρμόζει διαδικασίες που επιτρέπουν σε άτομα να μετακινούν ή να αντιγράφουν τα προσωπικά τους δεδομένα από ένα πληροφοριακό σύστημα, σε άλλο, με ασφαλή τρόπο, χωρίς να παρεμποδίζουν τη χρηστικότητα του. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα απάντησαν ότι διαφωνούν απόλυτα με το παραπάνω, σε ποσοστό 17%, διαφωνούν, σε ποσοστό 38,6% και ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν, σε ποσοστό 25%. Από την άλλη πλευρά, και στην ερώτηση αυτή μικρά ποσοστά συγκέντρωσαν οι απαντήσεις “συμφωνώ” (12,5%) και “συμφωνώ απόλυτα” με ποσοστό (6,8%) (πίνακας 13).

Τα αποτελέσματα του ένατου ερωτήματος καταγράφονται στον πίνακα 14 ως εξής:

Πίνακας 14: Διαδικασία για τον εντοπισμό, αναφορά, διαχείριση και επίλυση παραβάσεων
Ο Οργανισμός σας έχει αποτελεσματικές διαδικασίες για εντοπισμό, αναφορά, διαχείριση και επίλυση τυχόν παραβιάσεων προσωπικών δεδομένων?

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Διαφωνώ απόλυτα	12	13,6	13,6	13,6
Διαφωνώ	26	29,5	29,5	43,2
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	36	40,9	40,9	84,1
Συμφωνώ	13	14,8	14,8	98,9
Συμφωνώ απόλυτα	1	1,1	1,1	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ανωτέρω πίνακα, στο ερώτημα κατά πόσο οι συμμετέχοντες συμφωνούν ή διαφωνούν με την ερώτηση για το αν ο Οργανισμός τους έχει αποτελεσματικές διαδικασίες για εντοπισμό, αναφορά, διαχείριση και επίλυση τυχόν παραβιάσεων προσωπικών δεδομένων, οι απαντήσεις διαμορφώθηκαν όπως και των προηγούμενων τριών παραπάνω απαντήσεων. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα απάντησαν ότι διαφωνούν απόλυτα με το παραπάνω, σε ποσοστό 13,6%, διαφωνούν, σε ποσοστό 29,5% και ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν, οι περισσότεροι από αυτούς, σε ποσοστό 40,9%. Από την άλλη πλευρά, και στην ερώτηση αυτή μικρά ποσοστά συγκέντρωσαν οι απαντήσεις “συμφωνώ” (14,8%) και “συμφωνώ απόλυτα” με ποσοστό μόλις 1,1% (πίνακας 14).

Παρόμοια είναι και τα αποτελέσματα του δέκατου ερωτήματος με το οποίο διερευνάται κατά πόσο οι συμμετέχοντες συμφωνούν ή διαφωνούν με την ερώτηση για το αν ο Οργανισμός τους παρέχει εκπαίδευση ευαισθητοποίησης σχετικά με την προστασία των δεδομένων για όλο το προσωπικό. Οι απαντήσεις συγκεντρώνονται στον πίνακα 15.

Πίνακας 15: Εκπαίδευση ευαισθητοποίησης σχετικά με την προστασία των δεδομένων για όλο το προσωπικό

Ο Οργανισμός σας παρέχει εκπαίδευση ευαισθητοποίησης σχετικά με την προστασία των δεδομένων για όλο το προσωπικό?

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Διαφωνώ απόλυτα	31	35,2	35,2	35,2
Διαφωνώ	24	27,3	27,3	62,5
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	27	30,7	30,7	93,2
Συμφωνώ	3	3,4	3,4	96,6
Συμφωνώ απόλυτα	3	3,4	3,4	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Από τα στοιχεία του πίνακα προκύπτει ότι οι συμμετέχοντες στην έρευνα απάντησαν ότι διαφωνούν απόλυτα με το παραπάνω, σε ποσοστό 35,2%, διαφωνούν, σε ποσοστό 27,3% και ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν, οι περισσότεροι από αυτούς, σε ποσοστό 30,7%. Από την άλλη πλευρά, και στην ερώτηση αυτή μηδαμινά ποσοστά συγκέντρωσαν οι απαντήσεις “συμφωνώ” (3,4%) και “συμφωνώ απόλυτα” (3,4%) (πίνακας 15).

Με το ενδέκατο ερώτημα διερευνάται κατά πόσο οι συμμετέχοντες συμφωνούν ή διαφωνούν με την ερώτηση για το αν ο Οργανισμός τους έχει γραπτή σύμβαση με αυτόν που εκτελεί την

επεξεργασία των δεδομένων. Στον πίνακα 16 οι απαντήσεις που συγκεντρώθηκαν έχουν ως εξής:

Πίνακας 16: Γραπτή σύμβαση Δήμου-χρήστη προσωπικών δεδομένων
Ο Οργανισμός σας έχει γραπτή σύμβαση με αυτόν που εκτελεί την επεξεργασία των δεδομένων?

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Διαφωνώ απόλυτα	35	39,8	39,8	39,8
Διαφωνώ	7	8,0	8,0	47,7
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	20	22,7	22,7	70,5
Συμφωνώ	16	18,2	18,2	88,6
Συμφωνώ απόλυτα	10	11,4	11,4	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα απάντησαν στην πλειοψηφία τους ότι διαφωνούν απόλυτα με το παραπάνω, σε ποσοστό 39,8%, διαφωνούν, σε ποσοστό 8% και ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν, σε ποσοστό 22,7%. Από την άλλη πλευρά, σημαντικά ποσοστά συγκέντρωσαν οι απαντήσεις “συμφωνώ” (18,2%) και “συμφωνώ απόλυτα” (11,4%) (πίνακας 16).

Με το δωδέκατο ερώτημα διερευνάται κατά πόσο οι συμμετέχοντες συμφωνούν ή διαφωνούν με την ερώτηση για το αν ο Οργανισμός τους εφαρμόζει τα κατάλληλα τεχνικά/οργανωτικά μέτρα για την ενσωμάτωση της προστασίας δεδομένων στις δραστηριότητές σας. Οι απαντήσεις συγκεντρώνονται στον κάτωθι πίνακα 17.

Πίνακας 17: Εφαρμογή τεχνικών/οργανωτικών μέτρων για την ενσωμάτωση της προστασίας προσωπικών δεδομένων στις δραστηριότητες του Δήμου
Ο Οργανισμός σας εφαρμόζει τα κατάλληλα τεχνικά/οργανωτικά μέτρα για την ενσωμάτωση της προστασίας δεδομένων στις δραστηριότητές σας?

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Διαφωνώ απόλυτα	24	27,3	27,3	27,3
Διαφωνώ	17	19,3	19,3	46,6
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	34	38,6	38,6	85,2
Συμφωνώ	10	11,4	11,4	96,6
Συμφωνώ απόλυτα	3	3,4	3,4	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι οι συμμετέχοντες στην έρευνα απάντησαν ότι διαφωνούν απόλυτα με το παραπάνω, σε ποσοστό 27,3%, διαφωνούν, σε ποσοστό 19,3% και

ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν, σε ποσοστό 38,6%. Από την άλλη πλευρά, τα μικρότερα ποσοστά συγκέντρωσαν οι απαντήσεις “συμφωνώ” (11,4%) και “συμφωνώ απόλυτα” (3,4%) (πίνακας 17).

Με το δωδέκατο ερώτημα διερευνάται κατά πόσο οι συμμετέχοντες συμφωνούν ή διαφωνούν με την ερώτηση για το αν ο Οργανισμός τους κατανοεί πότε πρέπει να διεξάγουν μια Εκτίμηση Αντικτύπου (ΕΑΠΔ) και θέτει διαδικασίες υλοποίησης αυτού. Οι απαντήσεις αποτυπώνονται στον πίνακα 18.

Πίνακας 18: Εκτίμηση Αντικτύπου (ΕΑΠΔ)
Ο Οργανισμός σας κατανοεί πότε πρέπει να διεξάγετε μια Εκτίμηση Αντικτύπου (ΕΑΠΔ) και θέτει διαδικασίες υλοποίησης αυτού?

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Διαφωνώ απόλυτα	29	33,0	33,0	33,0
Διαφωνώ	16	18,2	18,2	51,1
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	36	40,9	40,9	92,0
Συμφωνώ	5	5,7	5,7	97,7
Συμφωνώ απόλυτα	2	2,3	2,3	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα απάντησαν ότι διαφωνούν απόλυτα με το παραπάνω, σε ποσοστό 33%, διαφωνούν, σε ποσοστό 18,2% και ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν, σε ποσοστό 40,9%. Από την άλλη πλευρά, τα και πάλι τα μικρότερα ποσοστά συγκέντρωσαν οι απαντήσεις “συμφωνώ” (5,7%) και “συμφωνώ απόλυτα” (2,3%) (πίνακας 18).

Με το δέκατο τρίτο ερώτημα διερευνάται κατά πόσο οι συμμετέχοντες συμφωνούν ή διαφωνούν με την ερώτηση για το αν ο Οργανισμός τους έχει ορίσει Υπεύθυνο Προστασίας Δεδομένων (DPO). Τα αποτελέσματα συνοψίζονται στον πίνακα 19 ως ακολούθως.

Πίνακας 19: Υπεύθυνος προστασίας δεδομένων (DPO)
Ο Οργανισμός σας έχει ορίσει υπεύθυνο προστασίας δεδομένων (DPO)?

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Διαφωνώ απόλυτα	37	42,0	42,0	42,0
Διαφωνώ	12	13,6	13,6	55,7
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	20	22,7	22,7	78,4

Συμφωνώ	9	10,2	10,2	88,6
Συμφωνώ απόλυτα	10	11,4	11,4	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα απάντησαν στην πλειοψηφία τους ότι διαφωνούν απόλυτα με το παραπάνω, σε ποσοστό 42%, διαφωνούν σε ποσοστό 13,6%, και ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν σε ποσοστό 22,7%. Από την άλλη πλευρά, μέτρια ποσοστά συγκέντρωσαν οι απαντήσεις ‘‘συμφωνώ’’ (10,2%) και ‘‘συμφωνώ απόλυτα’’ (11,4%) (πίνακας 19).

Προβληματισμό δημιουργούν τα αποτελέσματα στο δέκατο τέταρτο ερώτημα με το οποίο διερευνάται κατά πόσο οι συμμετέχοντες συμφωνούν ή διαφωνούν με την ερώτηση για το αν οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων στον Οργανισμό τους συμμορφώνονται και προωθούν την κουλτούρα συμμόρφωσης για την προστασία των δεδομένων. Σύμφωνα με τον πίνακα 20 τα αποτελέσματα έχουν ως εξής:

Πίνακας 20: Προώθηση της κουλτούρας για τη συμμόρφωση με τον κανονισμό
Οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων στον Οργανισμό σας συμμορφώνονται και προωθούν την κουλτούρα συμμόρφωσης για την προστασία των δεδομένων?

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Διαφωνώ απόλυτα	9	10,2	10,2	10,2
Διαφωνώ	20	22,7	22,7	33,0
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	37	42,0	42,0	75,0
Συμφωνώ	14	15,9	15,9	90,9
Συμφωνώ απόλυτα	8	9,1	9,1	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα απάντησαν ότι διαφωνούν απόλυτα με το παραπάνω, σε ποσοστό 10,2%, διαφωνούν σε ποσοστό 22,7%, ενώ ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν, η πλειοψηφία αυτών, σε ποσοστό 42%. Από την άλλη πλευρά, τα μικρότερα ποσοστά συγκέντρωσαν οι απαντήσεις ‘‘συμφωνώ’’ (15,2%) και ‘‘συμφωνώ απόλυτα’’ (9,1%) (πίνακας 20).

Παρακάτω τα στοιχεία του πίνακα 21 έχουν ως εξής:

Πίνακας 21: Δείκτες κεντρικής τάσης & διασποράς (έλεγχος τήρησης του κανονισμού)

	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	B9	B10	B11	B12	B13	B14	B15
N Valid	88	88	88	88	88	88	88	88	88	88	88	88	88	88	88
Missing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Mean	2,69	2,70	2,92	3,41	2,59	2,53	2,43	2,53	2,60	2,13	2,53	2,44	2,26	2,35	2,91
Median	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	2,50	2,00	2,00	3,00	2,00	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00
Mode	1	4	3	3	1	3	2	2	3	1	1	3	3	1	3
Std.	1,368	1,270	,950	,905	1,310	1,093	1,172	1,124	,941	1,048	1,454	1,113	1,056	1,406	1,079
Deviation															
Variance	1,870	1,613	,902	,819	1,716	1,194	1,375	1,263	,886	1,099	2,114	1,238	1,115	1,978	1,164
Range	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Είναι εμφανές ότι, μόνο μία μέση τιμή (mean) βαθμολογίας είναι πάνω από την τρίτη επιλογή απάντησης, που είναι το “ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ”, και οι υπόλοιπες είναι ανάμεσα στη δεύτερη επιλογή απάντησης “διαφωνώ” και στην τρίτη επιλογή απάντησης “ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ”. Η μέση τιμή όλης της κατηγορίας διαμορφώνεται στο 2,6. Εξετάζοντας την επικρατούσα τιμή (mode) γίνεται αντιληπτό ότι περιέχονται τέσσερις από τις πέντε επιλογές που υπάρχουν στην κλίμακα 1 έως 5.

Από τα αποτελέσματα διαπιστώνεται ότι παρόλο που ο Κανονισμός έχει ξεκινήσει να εφαρμόζεται από 25 Μαΐου του τρέχοντος έτους 2018, εντούτοις οι Δήμοι δεν έχουν προβεί ακόμα στην πλήρη συμμόρφωσή τους με τις απαιτήσεις του Κανονισμού, παρά μόνο στο επίπεδο που αυτό συνδέονταν με την τήρηση των υποχρεώσεων προστασίας των προσωπικών δεδομένων με βάση τον προϊσχύοντα Νόμο 2472/1997, σε συνδυασμό με την υπόλοιπη νομοθεσία που σχετίζεται με την δημόσια διοίκηση (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας, Ν.3852/2010- Πρόγραμμα Καλλικράτης κλπ). Επομένως, παρατηρείται ότι υπάρχουν μεγάλα περιθώρια προσαρμογής και συμμόρφωσης των Δήμων ως προς τον έλεγχο τήρησης του Κανονισμού. Οι αρμόδιοι οφείλουν να εστιάσουν σε αυτά τα σημεία, προκειμένου να επιτευχθεί η βέλτιστη συμμόρφωση με τις διαδικασίες για την εφαρμογή του κανονισμού προσωπικών δεδομένων.

6.1.3 Αποτελέσματα ερωτήσεων της τρίτης κατηγορίας του ερωτηματολογίου που αφορούν την επίδραση παραγόντων στην αποθάρρυνση της συμμόρφωσης με τον κανονισμό

Στο πρώτο ερώτημα της κατηγορίας αυτής διερευνάται κατά πόσο οι συμμετέχοντες συμφωνούν ή διαφωνούν με την ερώτηση για το αν οι περιορισμένοι πόροι αποθαρρύνουν τη συμμόρφωση της υπηρεσίας τους με τον Κανονισμό. Τα αποτελέσματα αποτυπώνονται στον επόμενο πίνακα 22.

Πίνακας 22: Οι περιορισμένοι πόροι, ως παράγοντας αποθάρρυνσης για τη συμμόρφωση με τον Κανονισμό

Οι περιορισμένοι πόροι αποθαρρύνουν τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον Κανονισμό

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Διαφωνώ απόλυτα	11	12,5	12,5	12,5
Διαφωνώ	20	22,7	22,7	35,2
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	19	21,6	21,6	56,8
Συμφωνώ	29	33,0	33,0	89,8
Συμφωνώ απόλυτα	9	10,2	10,2	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα απάντησαν ότι διαφωνούν απόλυτα με το παραπάνω, σε ποσοστό 12,5%, διαφωνούν, σε ποσοστό 22,7% και ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν, σε ποσοστό 21,6%. Από την άλλη πλευρά, ικανοποιητικά ποσοστά συγκέντρωσαν οι απαντήσεις ‘‘συμφωνώ’’ (33%) και ‘‘συμφωνώ απόλυτα’’ (10,2%) (πίνακας 22).

Ως προς το δεύτερο ερώτημα, οι απαντήσεις των συμμετεχόντων συγκεντρώνονται στον κάτωθι πίνακα 23.

Πίνακας 23: Η έλλειψη σαφούς εσωτερικής ευθύνης, ως παράγοντας αποθάρρυνσης για τη συμμόρφωση με τον κανονισμό

Η έλλειψη σαφούς εσωτερικής ευθύνης για τη συμμόρφωση αποθαρρύνει τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον κανονισμό

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Διαφωνώ απόλυτα	2	2,3	2,3	2,3
Διαφωνώ	13	14,8	14,8	17,0
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	30	34,1	34,1	51,1
Συμφωνώ	30	34,1	34,1	85,2
Συμφωνώ απόλυτα	13	14,8	14,8	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα, οι ερωτώμενοι συμφωνούν ότι η έλλειψη σαφούς εσωτερικής ευθύνης για τη συμμόρφωση αποθαρρύνει τη συμμόρφωση της υπηρεσίας τους με τον Κανονισμό σε ποσοστό 34,1%, ενώ σε ποσοστό 14,8% οι συμμετέχοντες απάντησαν ότι συμφωνούν απόλυτα με τον ισχυρισμό αυτό. Από τους υπόλοιπους ερωτηθέντες, κατά ένα αμελητέο ποσοστό 2,3% απάντησαν ότι διαφωνούν απόλυτα με το παραπάνω, ποσοστό 14,8%

ότι διαφωνούν ενώ σε ποσοστό 34,1% απάντησαν ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν (πίνακας 23).

Στο τρίτο ερώτημα οι υπάλληλοι δηλώνουν το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σχετικά με το αν οι περιορισμοί προϋπολογισμού αποθαρρύνουν τη συμμόρφωση της υπηρεσίας τους με τον Κανονισμό. Τα αποτελέσματα αποτυπώνονται στον πίνακα 24.

Πίνακας 24: Οι περιορισμοί προϋπολογισμού, ως παράγοντας αποθάρρυνσης για τη συμμόρφωση με τον κανονισμό
Οι περιορισμοί προϋπολογισμού αποθαρρύνουν τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον κανονισμό

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Διαφωνώ απόλυτα	8	9,1	9,1	9,1
Διαφωνώ	8	9,1	9,1	18,2
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	34	38,6	38,6	56,8
Συμφωνώ	23	26,1	26,1	83,0
Συμφωνώ απόλυτα	15	17,0	17,0	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Από τον πίνακα 24 φαίνεται ότι η πλειοψηφία των ερωτηθέντων ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν, με ποσοστό 38,6%, ενώ από τους υπόλοιπους συμμετέχοντες κατά το ίδιο ποσοστό 9,1%, απάντησαν ότι διαφωνούν απόλυτα ή διαφωνούν, ενώ σε ποσοστό 26,1% απάντησαν ότι συμφωνούν, και σε ποσοστό 17% απάντησαν ότι συμφωνούν απόλυτα (πίνακας 24).

Ως προς το τέταρτο ερώτημα, οι απαντήσεις συγκεντρώνονται στον πίνακα 25.

Πίνακας 25: Η έλλειψη κατάρτισης, ως παράγοντας αποθάρρυνσης για τη συμμόρφωση με τον Κανονισμό
Η έλλειψη κατάρτισης αποθαρρύνει τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον Κανονισμό

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Διαφωνώ απόλυτα	2	2,3	2,3	2,3
Διαφωνώ	19	21,6	21,6	23,9
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	12	13,6	13,6	37,5
Συμφωνώ	37	42,0	42,0	79,5
Συμφωνώ απόλυτα	18	20,5	20,5	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Από τα στοιχεία του πίνακα προκύπτει ότι οι ερωτώμενοι συμφωνούν, κατά πλειοψηφία, ότι η έλλειψη κατάρτισης αποθαρρύνει τη συμμόρφωση της υπηρεσίας τους με τον Κανονισμό σε ποσοστό 42%, και σε ποσοστό 20,5% οι συμμετέχοντες απάντησαν ότι συμφωνούν απόλυτα με τον ισχυρισμό αυτό. Από τους υπόλοιπους ερωτηθέντες, κατά ένα αμελητέο ποσοστό 2,3% απάντησαν ότι διαφωνούν απόλυτα με το παραπάνω, σε ποσοστό 21,6% ότι διαφωνούν ενώ σε ποσοστό 20,5% οι ερωτηθέντες απάντησαν ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν (πίνακας 25).

Παρόμοια είναι και τα αποτελέσματα του πέμπτου ερωτήματος στον πίνακα 26.

Πίνακας 26: Οι περιορισμοί στα μέσα τεχνολογίας των πληροφοριών, ως παράγοντας αποθάρρυνσης για τη συμμόρφωση με τον Κανονισμό
Οι περιορισμοί στα μέσα τεχνολογίας των πληροφοριών αποθαρρύνουν τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον Κανονισμό

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Διαφωνώ απόλυτα	7	8,0	8,0	8,0
Διαφωνώ	20	22,7	22,7	30,7
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	26	29,5	29,5	60,2
Συμφωνώ	26	29,5	29,5	89,8
Συμφωνώ απόλυτα	9	10,2	10,2	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Εν προκειμένω διερευνάται αν οι ερωτώμενοι συμφωνούν ή διαφωνούν ότι οι περιορισμοί στα μέσα τεχνολογίας των πληροφοριών αποθαρρύνουν τη συμμόρφωση της υπηρεσίας τους με τον Κανονισμό. Οι συμμετέχοντες στην πλειοψηφία τους και σε ίσο ποσοστό 29,5% απάντησαν είτε ότι συμφωνούν είτε ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν. Από τους υπόλοιπους ερωτηθέντες, σε ποσοστό 8% απάντησαν ότι διαφωνούν απόλυτα με το παραπάνω, σε ποσοστό 22,7% ότι διαφωνούν ενώ σε ποσοστό 10,2% οι ερωτηθέντες απάντησαν ότι συμφωνούν απόλυτα (πίνακας 26).

Ως προς το έκτο ερώτημα, οι απαντήσεις συγκεντρώνονται στον πίνακα 27.

Πίνακας 27: Οι αυξημένες υποχρεώσεις τήρησης και επεξεργασίας δεδομένων, ως παράγοντας αποθάρρυνσης για τη συμμόρφωση με τον Κανονισμό
Οι αυξημένες υποχρεώσεις τήρησης αρχείων και διαδικασίας επεξεργασίας δεδομένων των χρηστών αποθαρρύνουν τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον Κανονισμό

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Διαφωνώ απόλυτα	2	2,3	2,3	2,3

Διαφωνώ	7	8,0	8,0	10,2
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	23	26,1	26,1	36,4
Συμφωνώ	32	36,4	36,4	72,7
Συμφωνώ απόλυτα	24	27,3	27,3	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Σύμφωνα με τον πίνακα 27, ερωτώμενοι συμφωνούν, κατά πλειοψηφία, ότι οι αυξημένες υποχρεώσεις τήρησης αρχείων και διαδικασίας επεξεργασίας δεδομένων των χρηστών αποθαρρύνουν τη συμμόρφωση της υπηρεσίας τους με τον Κανονισμό σε ποσοστό 36,4%, και σε ποσοστό 27,3% οι συμμετέχοντες απάντησαν ότι συμφωνούν απόλυτα με τον ισχυρισμό αυτό. Από τους υπόλοιπους ερωτηθέντες, κατά ένα αμελητέο ποσοστό 2,3% απάντησαν ότι διαφωνούν απόλυτα με το παραπάνω, σε ποσοστό 8% ότι διαφωνούν ενώ σε ποσοστό 26,1% οι ερωτηθέντες απάντησαν ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν (πίνακας 27).

Οι απαντήσεις στο έβδομο ερώτημα καταγράφονται στον πίνακα 28 ως ακολούθως:

Πίνακας 28: Η έλλειψη διευκρινιστικών εγκυκλίων και κανονιστικών πράξεων, ως παράγοντας αποθάρρυνσης για τη συμμόρφωση με τον Κανονισμό

Η έλλειψη διευκρινιστικών εγκυκλίων και κανονιστικών πράξεων αποθαρρύνει τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον Κανονισμό

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Διαφωνώ απόλυτα	8	9,1	9,1	9,1
Διαφωνώ	4	4,5	4,5	13,6
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	29	33,0	33,0	46,6
Συμφωνώ	17	19,3	19,3	65,9
Συμφωνώ απόλυτα	30	34,1	34,1	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Εδώ οι υπάλληλοι δηλώνουν το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σχετικά με το αν η έλλειψη διευκρινιστικών εγκυκλίων και κανονιστικών πράξεων αποθαρρύνει τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον Κανονισμό. Από τον πίνακα 28 φαίνεται ότι η πλειοψηφία των ερωτηθέντων συμφωνούν απόλυτα, σε ποσοστό 34,1%, και σε ποσοστό 19,3% ότι συμφωνούν. Οι υπόλοιποι ερωτηθέντες απάντησα σε ποσοστό 33% ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν, ενώ σε ποσοστό 9,1%, απάντησαν ότι διαφωνούν απόλυτα και σε ποσοστό 4,5% απάντησαν ότι διαφωνούν (πίνακας 28).

Στον πίνακα 29 που ακολουθεί, συνοψίζονται τα ευρήματα των ερωτήσεων της τρίτης Ενότητας του ερωτηματολογίου.

*Πίνακας 29: Δείκτες κεντρικής τάσης & διασποράς
(επίδραση παραγόντων στην αποθάρρυνση της συμμόρφωσης με τον κανονισμό)*

		C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7
N	Valid	88	88	88	88	88	88	88
	Missing	0	0	0	0	0	0	0
Mean		3,06	3,44	3,33	3,57	3,11	3,78	3,65
Median		3,00	3,00	3,00	4,00	3,00	4,00	4,00
Mode		4	3	3	4	3	4	5
Std. Deviation		1,216	,993	1,142	1,112	1,119	1,011	1,251
Variance		1,479	,985	1,304	1,237	1,251	1,022	1,564
Range		4	4	4	4	4	4	4

Εντοπίζεται ότι σε όλα τα ερωτήματα της κατηγορίας αυτής οι μέσες τιμές (mean) βαθμολογίας είναι πάνω από την τρίτη επιλογή απάντησης, που είναι το “ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ”. Η μέση τιμή όλης της κατηγορίας διαμορφώνεται στο 3,42, η οποία είναι ανάμεσα στην τρίτη και τέταρτη επιλογή απάντησης “συμφωνώ”. Εστιάζοντας στην επικρατούσα τιμή (mode) γίνεται αντιληπτό ότι υπάρχουν οι επιλογές 3, 4 και 5, δηλαδή “ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ”, “συμφωνώ” και “συμφωνώ απόλυτα” αντίστοιχα.

Αναμφισβήτητα τα ευρήματα αυτής της Ενότητας είναι καλύτερα, σε αριθμητικά ποσοστά, από της προηγούμενης, όμως, ερμηνευτικά, δείχνουν ότι υπάρχουν παράγοντες που αποθαρρύνουν τη συμμόρφωση με τον Κανονισμό προσωπικών δεδομένων, άλλοι σε μικρότερο και άλλοι σε μεγαλύτερο βαθμό, με τις ελλείψεις σε επίπεδο εκπαίδευσης και καθοδήγησης από πλευράς της Κυβέρνησης, αφενός, και υποδομών, αφετέρου, να αποτελούν τους κυριότερους αποτρεπτικούς παράγοντες.

6.1.4 Αποτελέσματα που αφορούν την επίδραση παραγόντων στην προώθηση της συμμόρφωσης με τον Κανονισμό.

Στο πρώτο ερώτημα της τέταρτης αυτής Ενότητας τα αποτελέσματα στο ερώτημα αν η νομική συμμόρφωση προωθεί τη συμμόρφωση της υπηρεσίας τους με τον Κανονισμό, φαίνονται στον πίνακα 30.

Πίνακας 30: Η νομική συμμόρφωση, ως παράγοντας προώθησης της συμμόρφωσης με τον Κανονισμό

Η νομική συμμόρφωση προωθεί τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον Κανονισμό				
	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Διαφωνώ απόλυτα	0	0	0	0
Διαφωνώ	7	8,0	8,0	8,0
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	21	23,8	23,8	31,8
Συμφωνώ	36	40,9	40,9	72,7
Συμφωνώ απόλυτα	24	27,3	27,3	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Οι συμμετέχοντες απάντησαν, στην πλειοψηφία τους και σε ποσοστό 40,9%, ότι συμφωνούν, και σε ποσοστό 27,3% ότι συμφωνούν απόλυτα. Οι υπόλοιποι ερωτηθέντες απάντησα σε ποσοστό 8% ότι διαφωνούν απόλυτα, ενώ ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν σε ποσοστό 23,8%. Τέλος, κανείς από τους ερωτηθέντες δεν απάντησε ότι διαφωνούν απόλυτα (πίνακας 30).

Ως προς το δεύτερο ερώτημα, οι υπάλληλοι δηλώνουν το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σχετικά με το αν η εμπιστοσύνη πολιτών προωθεί τη συμμόρφωση της υπηρεσίας τους με τον Κανονισμό, και τα ευρήματα συγκεντρώνονται στον πίνακα 31.

Πίνακας 31: Η εμπιστοσύνη των πολιτών, ως παράγοντας προώθησης της συμμόρφωσης με τον Κανονισμό

Η εμπιστοσύνη πολιτών προωθεί τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον Κανονισμό				
	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Διαφωνώ απόλυτα	9	10,2	10,2	10,2
Διαφωνώ	9	10,2	10,2	20,5
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	24	27,3	27,3	47,7
Συμφωνώ	31	35,2	35,2	83,0

Συμφωνώ απόλυτα	15	17,0	17,0	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Οι συμμετέχοντες απάντησαν στην πλειοψηφία τους, σε ποσοστό 35,2%, ότι συμφωνούν, και σε ποσοστό 17% ότι συμφωνούν απόλυτα. Οι υπόλοιποι ερωτηθέντες απάντησαν κατά ίδιο ποσοστό 10,2% ότι διαφωνούν απόλυτα ή ότι διαφωνούν, ενώ σε ποσοστό 27,3%,ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν (πίνακας 31).

Ως προς το τρίτο ερώτημα, οι απαντήσεις συνοψίζονται στον πίνακα 32.

Πίνακας 32: Η διαχείριση κινδύνων, ως παράγοντας προώθησης της συμμόρφωσης με τον κανονισμό

Η διαχείριση κινδύνων προωθεί τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον Κανονισμό

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Διαφωνώ απόλυτα	3	3,4	3,4	3,4
Διαφωνώ	4	4,5	4,5	8,0
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	30	34,1	34,1	42,0
Συμφωνώ	30	34,1	34,1	76,1
Συμφωνώ απόλυτα	21	23,9	23,9	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Οι ερωτώμενοι συμφωνούν, κατά πλειοψηφία, ότι η διαχείριση κινδύνων προωθεί τη συμμόρφωση της υπηρεσίας τους με τον Κανονισμό σε ποσοστό 34,1%, και κατά το ίδιο ποσοστό 34,1% οι συμμετέχοντες απάντησαν ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν με τον ισχυρισμό αυτό. Από τους υπόλοιπους ερωτηθέντες, κατά αμελητέα ποσοστά 3,4% απάντησαν ότι διαφωνούν απόλυτα με το παραπάνω, και σε ποσοστό 4,5% ότι διαφωνούν, ενώ σε ποσοστό 23,9% οι ερωτηθέντες απάντησαν ότι συμφωνούν απόλυτα.

Στο τέταρτο ερώτημα τα αποτελέσματα αποτυπώνονται στον πίνακα 33.

Πίνακας 33: Τα αυξημένα πρόστιμα σε περίπτωση παραβίασης, ως παράγοντας προώθησης της συμμόρφωσης με τον κανονισμό

Τα αυξημένα πρόστιμα σε περίπτωση παραβίασης προωθούν τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον Κανονισμό

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent

Διαφωνώ	7	8,0	8,0	8,0
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	22	25,0	25,0	33,0
Συμφωνώ	29	33,0	33,0	65,9
Συμφωνώ απόλυτα	30	34,1	34,1	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Οι υπάλληλοι δηλώνουν το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σχετικά με το αν τα αυξημένα πρόστιμα σε περίπτωση παραβίασης προωθούν τη συμμόρφωση της υπηρεσίας τους με τον Κανονισμό. Οι συμμετέχοντες απάντησαν στην πλειοψηφία τους, σε ποσοστό 34,1%, ότι συμφωνούν απόλυτα, και σε ποσοστό 33% ότι συμφωνούν. Οι υπόλοιποι ερωτηθέντες απάντησαν κατά ποσοστό 8% ότι διαφωνούν, ενώ σε ποσοστό 25% ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν. Τέλος, κανείς από τους ερωτηθέντες δεν απάντησε ότι διαφωνεί απόλυτα.

Οι απαντήσεις στο πέμπτο ερώτημα φαίνονται στον πίνακα 34.

Πίνακας 34: Η παρακολούθηση και ο εξονυχιστικός έλεγχος από τρίτους, ως παράγοντας προώθησης της συμμόρφωσης με τον κανονισμό

Η παρακολούθηση και ο εξονυχιστικός έλεγχος από τρίτους προωθεί τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον Κανονισμό

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Διαφωνώ απόλυτα	5	5,7	5,7	5,7
Διαφωνώ	5	5,7	5,7	11,4
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	25	28,4	28,4	39,8
Συμφωνώ	34	38,6	38,6	78,4
Συμφωνώ απόλυτα	19	21,6	21,6	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Από τα στοιχεία του πίνακα διαπιστώνεται ότι οι ερωτώμενοι συμφωνούν, κατά πλειοψηφία, ότι η παρακολούθηση και ο εξονυχιστικός έλεγχος από τρίτους προωθεί τη συμμόρφωση της υπηρεσίας τους με τον Κανονισμό σε ποσοστό 38,6%, και κατά ποσοστό 21,6% οι ερωτηθέντες απάντησαν ότι συμφωνούν απόλυτα με τον ισχυρισμό αυτό. Από τους υπόλοιπους ερωτηθέντες, κατά τα ίδια ποσοστά 5,7% απάντησαν ότι διαφωνούν απόλυτα με το παραπάνω ή ότι διαφωνούν, και σε ποσοστό 28,4% οι συμμετέχοντες απάντησαν ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν (πίνακας 34).

Στο έκτο ερώτημα διερευνάται κατά πόσο οι συμμετέχοντες συμφωνούν ή διαφωνούν με την ερώτηση για το αν η αύξηση της αποτελεσματικότητας της υπηρεσίας προωθεί τη συμμόρφωση της υπηρεσίας τους με τον Κανονισμό και οι απαντήσεις συνοψίζονται στον πίνακα 35.

Πίνακας 35: Η αύξηση της αποτελεσματικότητας της υπηρεσίας, ως παράγοντας προώθησης της συμμόρφωσης με τον κανονισμό

Η αύξηση της αποτελεσματικότητας της υπηρεσίας προωθεί τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον Κανονισμό

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Διαφωνώ απόλυτα	5	5,7	5,7	5,7
Διαφωνώ	10	11,4	11,4	17,0
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	22	25,0	25,0	42,0
Συμφωνώ	21	23,9	23,9	65,9
Συμφωνώ απόλυτα	30	34,1	34,1	100,0
Total	88	100,0	100,0	

Στην ερώτηση αυτή, οι συμμετέχοντες στην έρευνα απάντησαν ότι διαφωνούν απόλυτα με το παραπάνω, σε ποσοστό 5,7%, ότι διαφωνούν σε ποσοστό 11,4% και ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν, σε ποσοστό 25%. Από την άλλη πλευρά, αξιολογικά ποσοστά συγκέντρωσαν οι απαντήσεις “συμφωνώ” (23,9%) και “συμφωνώ απόλυτα” (34,1%) (πίνακας 35).

Ακολουθεί ο πίνακας 36 με τα κάτωθι συγκεντρωτικά αποτελέσματα της τελευταίας Ενότητας του ερωτηματολογίου.

Πίνακας 36: Δείκτες κεντρικής τάσης & διασποράς (επίδραση παραγόντων στην προώθηση της συμμόρφωσης με τον κανονισμό)

	D1	D2	D3	D4	D5	D6
N Valid	88	88	88	88	88	88
N Missing	0	0	0	0	0	0
Mean	3,88	3,39	3,70	3,93	3,65	3,69
Median	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Mode	4	4	3	5	4	5
Std. Deviation	,907	1,188	,996	,956	1,062	1,216
Variance	,823	1,412	,992	,915	1,127	1,479
Range	3	4	4	3	4	4

Παρατηρώντας τον πίνακα 36, και στα έξι ερωτήματα οι μέσες τιμές (mean) απαντήσεων είναι πάνω από την τρίτη επιλογή απάντησης, που είναι το “ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ”, και

πλησιάζουν προς την τέταρτη επιλογή απάντησης που είναι το “συμφωνώ”, ενώ η μέση τιμή βαθμολογίας όλης της κατηγορίας διαμορφώνεται στο 3,7. Αναλύοντας τις τιμές ως προς την επικρατούσα τιμή (mode) είναι ξεκάθαρο ότι, στα δύο ερωτήματα είναι η πέμπτη επιλογή (συμφωνώ απόλυτα), στα τρία ερωτήματα είναι η τέταρτη επιλογή (συμφωνώ) και στο ένα ερώτημα είναι η τρίτη επιλογή, που είναι το “ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ”.

Τα ευρήματα αυτής της ενότητας είναι τα καλύτερα όλης της έρευνας, καταδεικνύοντας ότι όλοι αυτοί οι παράγοντες είναι ικανοί να κινητοποιήσουν τους υπαλλήλους του Δήμου ώστε να συμμορφωθούν με τους όρους του Κανονισμού Προσωπικών Δεδομένων και αν συνδυαστούν με τα ευρήματα των ερωτήσεων της δεύτερης και τρίτης ενότητας μας οδηγούν να υποθέσουμε ότι οι δημοτικοί υπάλληλοι παρόλο που φαίνεται να έχουν την πρόθεση να συμμορφώνονται με τις εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές επιταγές και τη θέληση να συμβάλλουν προς την επίτευξη μιας αποδοτικότερης και αποτελεσματικότερης διοικητικής πρακτικής, εντούτοις, φαίνεται να υστερούν στον τομέα της έγκαιρης και ενδεδειγμένης ενημέρωσής τους ως προς ένα τόσο σύνθετο μεταρρυθμιστικό νομοθέτημα, όπως είναι ο Κανονισμός προστασίας των προσωπικών δεδομένων, της σημασίας που έχει ο Κανονισμός για την λειτουργία της υπηρεσίας τους αλλά και τις ιδιαίτερες σοβαρές συνέπειες που προβλέπονται σε περίπτωση μη τήρησής του.

6.2 Μέτρηση αξιοπιστίας και εγκυρότητας

Στο παρόν κεφάλαιο ελέγχεται η εσωτερική συνοχή κάθε παράγοντα, με τη χρήση του δείκτη α του Cronbach. Η τιμή του δείκτη κυμαίνεται μεταξύ 0 και 1 (τιμές μεγαλύτερες του 0,5 είναι απαραίτητες), ενώ αν ο δείκτης είναι πάνω από 0,7 αυτό σημαίνει ότι έχουμε υψηλού βαθμού αξιοπιστία για τον ελεγχόμενο παράγοντα.

Η εσωτερική συνοχή κάθε παράγοντα θεωρείται, σύμφωνα με τα αποτελέσματα του δείκτη Cronbach's Alpha, αξιόπιστη αφού κάθε παράγοντας που εξετάστηκε έχει τιμή δείκτη άνω του 0,7 και ιδιαίτερα ο παράγοντας 1 έχει ιδιαίτερα υψηλό βαθμό αξιοπιστίας, όπως παρατηρείται (άνω του 0,9). Αυτές οι υψηλές τιμές του δείκτη δείχνουν υψηλή αξιοπιστία, με την έννοια της εσωτερικής συνέπειας, της υποκλίμακας. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον πίνακα 37.

Πίνακας 37: Τα αποτελέσματα του δείκτη Cronbach's Alpha

		Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on	N of Items
1	έλεγχος τήρησης του κανονισμού	0,907	0,908	15
2	παράγοντες αποθάρρυνσης της συμμόρφωσης με τον κανονισμό	0,785	0,784	7
3	παράγοντες προώθησης της συμμόρφωσης με τον κανονισμό	0,769	0,799	6

Ενδεικτικές τιμές δείκτη αξιοπιστίας:

- < 0,6 η κλίμακα είναι αναξιόπιστη
- 0,6 το ελάχιστο αποδεκτό όριο (μή αποδεκτό για κλίμακες με πολλά items-προτάσεις)
- 0,6 > 0,7 επαρκές, αλλά όχι καλό
- 0,7 > 0,8 καλύτερο
- > 0,95 πολύ υψηλή αξιοπιστία (μάλλον σπάνιο)

Ο Πίνακας “Item-TotalStatistics” (στήλη “CorrectedItem-TotalCorrelation”) (Παράρτημα Β) περιλαμβάνει τη συσχέτιση κάθε δήλωσης-μεταβλητής με το συνολικό άθροισμα των υπολοίπων δηλώσεων-μεταβλητών. Η συσχέτιση έχει υπολογιστεί με το δείκτη γραμμικής συσχέτισης r του Pearson. Οι τιμές του δείκτη συσχέτισης κυμαίνονται από +0,325 μέχρι +0,787. Όλες οι τιμές είναι μεγαλύτερες από +0,3, ένα όριο που έχει καθοριστεί εμπειρικά και κατά συνέπεια έχουμε ακόμη μία ένδειξη ότι η εσωτερική συνοχή της υποκλίμακας είναι υψηλή.

6.3 Συσχετίσεις ερωτήσεων και σχολιασμός αποτελεσμάτων

Συνεχίζοντας την έρευνα, προχωρούμε στην συσχέτιση των απαντήσεων διαφορετικών ερωτήσεων ώστε να αντλήσουμε όσον τον δυνατόν περισσότερες πληροφορίες.

Έτσι, στον πίνακα 38 παρατηρούμε τα αποτελέσματα της συσχέτισης του πληθυσμού του Δήμου με το αν έχει γίνει καταγραφή των δεδομένων που συλλέγουν και της προέλευσής τους.

Πίνακας 38: Συσχέτιση πληθυσμού του Δήμου με την καταγραφή των προσωπικών δεδομένων

Πόσο πληθυσμό έχει ο Δήμος σας σύμφωνα με την τελευταία απογραφή πληθυσμού του 2011 * Ο Οργανισμός σας έχει καταγράψει ποια προσωπικά δεδομένα συλλέγετε, από πού προέρχονται, με ποιους τα μοιράζεστε και τι κάνετε με αυτά?

Crosstabulation

			Ο Οργανισμός σας έχει καταγράψει ποια προσωπικά δεδομένα συλλέγετε, από πού προέρχονται, με ποιους τα μοιράζεστε και τι κάνετε με αυτά?					Total
			Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	
Πόσο πληθυσμό έχει ο Δήμος σας σύμφωνα με την τελευταία απογραφή πληθυσμού του 2011	Κάτω των 3.500 κατοίκων	Count	3	0	0	0	4	7
		%	3,4%	0,0%	0,0%	0,0%	4,5%	8,0%
	Μεταξύ 3.500 έως κάτω των 10.000 κατοίκων	Count	2	2	1	0	2	7
		%	2,3%	2,3%	1,1%	0,0%	2,3%	8,0%
	Μεταξύ 10.000 έως κάτω των 25.000 κατοίκων	Count	10	5	2	8	2	27
		%	11,4%	5,7%	2,3%	9,1%	2,3%	30,7%
	Μεταξύ 25.000 έως κάτω των 50.000 κατοίκων	Count	5	0	8	5	0	18
		%	5,7%	0,0%	9,1%	5,7%	0,0%	20,5%
	Άνω των 50.000 κατοίκων	Count	6	5	11	6	1	29
		%	6,8%	5,7%	12,5%	6,8%	1,1%	33,0%
Total		Count	26	12	22	19	9	88
		%	29,5%	13,6%	25,0%	21,6%	10,2%	100,0%

Παρατηρείται ότι, στους Δήμους με λιγότερους από 3.500 κατοίκους (8% του συνολικού δείγματος), οι συμμετέχοντες δήλωσαν σε ποσοστό 3,4% ότι διαφωνούν απόλυτα και σε ποσοστό 4,5% ότι συμφωνούν απόλυτα με το ότι η υπηρεσία τους έχει καταγράψει τα προσωπικά δεδομένα που συλλέγει και από πού προέρχονται. Στους Δήμους με περισσότερους κατοίκους οι απαντήσεις μοιράστηκαν.

Για παράδειγμα, στους Δήμους με 10.000 έως 25.000 κατοίκους (30,7% του συνολικού δείγματος), το 11,4% διαφωνεί απόλυτα, το 5,7% διαφωνεί, το 2,3% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί, το 9,1% συμφωνεί και το 2,3% συμφωνεί απόλυτα με το ότι η υπηρεσία τους έχει καταγράψει τα προσωπικά δεδομένα που συλλέγει και από πού προέρχονται (Πίνακας 38).

Από τη συσχέτιση (crosstabulation) των παραπάνω δύο ερωτήσεων μπορούμε να συμπεράνουμε ότι στους μικρότερους Δήμους, οι οποίοι, προφανώς θα έχουν και λιγότερο προσωπικό, οι υπάλληλοι γνωρίζουν με μεγαλύτερη βεβαιότητα σε τι ενέργειες έχει προβεί ο Δήμος τους στον

τομέα αυτό και για τον λόγο αυτό οι απαντήσεις τους είναι απόλυτες (είτε αρνητικές είτε θετικές).

Παρακάτω, στον πίνακα 39, συσχετίζονται ο πληθυσμός του Δήμου με τις διαδικασίες που εφαρμόζει για τον εντοπισμό, την αναφορά, διαχείριση και επίλυση τυχόν παραβιάσεων προσωπικών δεδομένων.

Πίνακας 39: Συσχέτιση πληθυσμού του Δήμου με την διαχείριση τυχόν παραβιάσεων προσωπικών δεδομένων

Πόσο πληθυσμό έχει ο Δήμος σας σύμφωνα με την τελευταία απογραφή πληθυσμού του 2011 * Ο Οργανισμός σας έχει αποτελεσματικές διαδικασίες για εντοπισμό, αναφορά, διαχείριση και επίλυση τυχόν παραβιάσεων προσωπικών δεδομένων? Crosstabulation

			Ο Οργανισμός σας έχει αποτελεσματικές διαδικασίες για εντοπισμό, αναφορά, διαχείριση και επίλυση τυχόν παραβιάσεων προσωπικών δεδομένων?					Total
			Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	
Πόσο πληθυσμό έχει ο Δήμος σας σύμφωνα με την τελευταία απογραφή πληθυσμού του 2011	Κάτω των 3.500 κατοίκων	Count	3	0	4	0	0	7
		%	3,4%	0,0%	4,5%	0,0%	0,0%	8,0%
	Μεταξύ 3.500 έως κάτω των 10.000 κατοίκων	Count	0	2	2	3	0	7
		%	0,0%	2,3%	2,3%	3,4%	0,0%	8,0%
	Μεταξύ 10.000 έως κάτω των 25.000 κατοίκων	Count	5	10	8	4	0	27
		%	5,7%	11,4%	9,1%	4,5%	0,0%	30,7%
	Μεταξύ 25.000 έως κάτω των 50.000 κατοίκων	Count	2	5	6	5	0	18
		%	2,3%	5,7%	6,8%	5,7%	0,0%	20,5%
	Άνω των 50.000 κατοίκων	Count	2	9	16	1	1	29
		%	2,3%	10,2%	18,2%	1,1%	1,1%	33,0%
Total	Count	12	26	36	13	1	88	
	%	13,6%	29,5%	40,9%	14,8%	1,1%	100,0%	

Παρατηρείται ότι στους Δήμους μεταξύ 3.500 έως κάτω των 10.000 κατοίκων (8% του συνολικού δείγματος), οι συμμετέχοντες δήλωσαν σε ποσοστό 2,3% ότι διαφωνούν και σε ίδιο ποσοστό 2,3% ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν ενώ σε ποσοστό 3,4% απάντησαν ότι συμφωνούν με το ότι η υπηρεσία τους έχει αποτελεσματικές διαδικασίες για τον εντοπισμό, την αναφορά, διαχείριση και επίλυση τυχόν παραβιάσεων προσωπικών δεδομένων. Στους Δήμους με περισσότερους κατοίκους οι δηλώσεις μοιράστηκαν, στην πλειοψηφία τους, στις τρεις αυτές απαντήσεις ενώ διαφοροποίηση παρουσιάστηκε στους Δήμους με πληθυσμό κάτω των 3.500

κατοίκων όπου οι απαντήσεις περιορίστηκαν σε δύο μόνο επιλογές, είτε ότι διαφωνούν απόλυτα είτε ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν.

Για παράδειγμα, στους Δήμους άνω των 50.000 κατοίκων (33% του συνολικού δείγματος), το 2,3% διαφωνεί απόλυτα, το 10,2% διαφωνεί, το 18,2% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί, το 1,1% συμφωνεί και το 1,1% συμφωνεί απόλυτα με το ότι η υπηρεσία τους έχει αποτελεσματικές διαδικασίες για τον εντοπισμό, την αναφορά, διαχείριση και επίλυση τυχόν παραβιάσεων προσωπικών δεδομένων (Πίνακας 39).

Από τη συσχέτιση (crosstabulation) των παραπάνω δύο ερωτήσεων μπορούμε να συμπεράνουμε ότι σε όλους τους Δήμους, ανεξαρτήτως πληθυσμού, ένα αξιόλογο ποσοστό (40,9%), διατήρησε ουδέτερη στάση όσον αφορά την εφαρμογή αποτελεσματικών διαδικασιών εντοπισμού και διαχείρισης παραβιάσεων των προσωπικών δεδομένων, στοιχείο που καταδεικνύει ότι η συμμόρφωση με τον Κανονισμό δεν έχει υλοποιηθεί μέχρι σήμερα, σε ικανοποιητικό βαθμό στους Δήμους.

Συνεχίζοντας παρακάτω, στον πίνακα 40, καταγράφονται τα αποτελέσματα της συσχέτισης του πληθυσμού του Δήμου με τον ορισμό Υπεύθυνου Προστασίας Δεδομένων (DPO).

Πίνακας 40: Συσχέτιση πληθυσμού του Δήμου με την ύπαρξη υπευθύνου προστασίας προσωπικών δεδομένων (DPO)

Πόσο πληθυσμό έχει ο Δήμος σας σύμφωνα με την τελευταία απογραφή πληθυσμού του 2011 * Ο Οργανισμός σας έχει ορίσει υπεύθυνο προστασίας δεδομένων (DPO)? Crosstabulation

			Ο Οργανισμός σας έχει ορίσει υπεύθυνο προστασίας δεδομένων (DPO)?					Total
			Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	
Πόσο πληθυσμό έχει ο Δήμος σας σύμφωνα με την τελευταία απογραφή πληθυσμού του 2011	Κάτω των 3.500 κατοίκων	Count	3	0	4	0	0	7
		%	3,4%	0,0%	4,5%	0,0%	0,0%	8,0%
	Μεταξύ 3.500 έως κάτω των 10.000 κατοίκων	Count	4	0	0	3	0	7
		%	4,5%	0,0%	0,0%	3,4%	0,0%	8,0%
	Μεταξύ 10.000 έως κάτω των 25.000 κατοίκων	Count	17	1	5	0	4	27
		%	19,3%	1,1%	5,7%	0,0%	4,5%	30,7%
	Μεταξύ 25.000 έως κάτω των 50.000 κατοίκων	Count	5	2	7	0	4	18
		%	5,7%	2,3%	8,0%	0,0%	4,5%	20,5%
	Άνω των 50.000 κατοίκων	Count	8	9	4	6	2	29
		%	9,1%	10,2%	4,5%	6,8%	2,3%	33,0%
Total	Count	37	12	20	9	10	88	

Παρατηρείται ότι στους Δήμους μεταξύ 10.000 έως κάτω των 25.000 κατοίκων (30,7% του συνολικού δείγματος), οι συμμετέχοντες δήλωσαν σε ποσοστό 19,3% ότι διαφωνούν απόλυτα, σε ποσοστό 1,1% ότι διαφωνούν, σε ποσοστό 5,7% ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν ενώ σε ποσοστό 4,5% απάντησαν ότι συμφωνούν απόλυτα με το ότι η υπηρεσία τους έχει ορίσει υπεύθυνο προστασίας δεδομένων (DPO). Οι απαντήσεις της ερώτησης αυτής παρουσιάζουν δύο ενδιαφέροντα χαρακτηριστικά. Πρώτον, ότι στις υπόλοιπες δύο κατηγορίες Δήμων με περισσότερους κατοίκους οι δηλώσεις μοιράστηκαν σε όλες τις απαντήσεις ενώ στις δύο παραπάνω κατηγορίες Δήμων, με λιγότερους κατοίκους, οι δηλώσεις των συμμετεχόντων περιορίστηκαν σε δύο απαντήσεις ανά κατηγορία, δηλαδή οι Δήμοι με πληθυσμό κάτω των 3.500 κατοίκων απάντησαν είτε ότι διαφωνούν απόλυτα είτε ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν, ενώ οι Δήμοι με πληθυσμό μεταξύ 3.500 έως κάτω των 10.000 κατοίκων, απάντησαν είτε ότι διαφωνούν απόλυτα είτε ότι συμφωνούν. Δεύτερον, ότι μόνο στην κατηγορία των Δήμων μεταξύ 10.000 έως κάτω των 25.000 κατοίκων παρατηρήθηκε σημαντική σάρρευση δηλώσεων στην πρώτη απάντηση, ότι δηλαδή διαφωνούν απόλυτα.

Από τη συσχέτιση (crosstabulation) των παραπάνω δύο ερωτήσεων μπορούμε να συμπεράνουμε ότι ο πληθυσμός του Δήμου δεν συσχετίζεται με την τήρηση από μέρος τους της βασικής και ρητής υποχρέωσης του Κανονισμού για ορισμό ενός Υπεύθυνου Προστασίας Δεδομένων (Υ.Π.Δ.-DPO) σε κάθε Δήμο αφού παρατηρείται ότι σε όλες τις κατηγορίες Δήμων, οι πλειοψηφία αυτών (ποσοστό 55,6% στις απαντήσεις «διαφωνώ απόλυτα» και «διαφωνώ») δεν έχει ορίσει Υ.Π.Δ.

Τέλος, συσχετίστηκε το μέγεθος (σε πληθυσμό) του Δήμου, με το αν οι υπάρχοντες περιορισμένοι πόροι αποθαρρύνουν τη συμμόρφωση με τον Κανονισμό και τα αποτελέσματα φαίνονται στον πίνακα 41.

Πίνακας 41: Συσχέτιση πληθυσμού του Δήμου με το αν οι υπάρχοντες περιορισμένοι πόροι αποθαρρύνουν τη συμμόρφωση με τον κανονισμό

Πόσο πληθυσμό έχει ο Δήμος σας σύμφωνα με την τελευταία απογραφή πληθυσμού του 2011 * Οι περιορισμένοι πόροι αποθαρρύνουν τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον κανονισμό Crosstabulation

	Οι περιορισμένοι πόροι αποθαρρύνουν τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον κανονισμό	Total
--	--	-------

			Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	
Πόσο πληθυσμό έχει ο Δήμος σας σύμφωνα με την τελευταία απογραφή πληθυσμού του 2011	Κάτω των 3.500 κατοίκων	Count	3	4	0	0	0	7
		%	3,4%	4,5%	0,0%	0,0%	0,0%	8,0%
	Μεταξύ 3.500 έως κάτω των 10.000 κατοίκων	Count	2	0	5	0	0	7
		%	2,3%	0,0%	5,7%	0,0%	0,0%	8,0%
	Μεταξύ 10.000 έως κάτω των 25.000 κατοίκων	Count	5	1	6	10	5	27
		%	5,7%	1,1%	6,8%	11,4%	5,7%	30,7%
	Μεταξύ 25.000 έως κάτω των 50.000 κατοίκων	Count	0	6	5	5	2	18
		%	0,0%	6,8%	5,7%	5,7%	2,3%	20,5%
	Άνω των 50.000 κατοίκων	Count	1	9	3	14	2	29
		%	1,1%	10,2%	3,4%	15,9%	2,3%	33,0%
Total	Count	11	20	19	29	9	88	
	%	12,5%	22,7%	21,6%	33,0%	10,2%	100,0%	

Από τον Πίνακα 41, λοιπόν, φαίνεται ότι στις δύο πρώτες κατηγορίες με τους μικρότερους σε πληθυσμό Δήμους οι υπάλληλοι δεν συμφωνούν ότι οι υπάρχοντες περιορισμένοι πόροι αποθαρρύνουν τη συμμόρφωση της υπηρεσίας τους με τον Κανονισμό. Πιο αναλυτικά στους Δήμους με λιγότερους από 3.500 κατοίκους (8% του συνολικού δείγματος), οι συμμετέχοντες δήλωσαν σε ποσοστό 3,4% ότι διαφωνούν απόλυτα και σε ποσοστό 4,5% ότι διαφωνούν ενώ στους Δήμους μεταξύ 3.500 έως κάτω των 10.000 κατοίκων οι συμμετέχοντες δήλωσαν σε ποσοστό 2,3% ότι διαφωνούν απόλυτα και σε ποσοστό 5,7% ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν.

Αντιθέτως, στους υπόλοιπους Δήμους με περισσότερους κατοίκους οι απαντήσεις μοιράστηκαν. Για παράδειγμα, στους Δήμους μεταξύ 25.000 έως κάτω των 50.000 κατοίκων (20,5% του συνολικού δείγματος), το 6,8% διαφωνεί, το 5,7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί και το 5,7% συμφωνεί και το 2,3% συμφωνεί απόλυτα με το ότι η υπηρεσία τους έχει καταγράψει τα προσωπικά δεδομένα που συλλέγει και από πού προέρχονται (Πίνακας 41).

Από τη συσχέτιση (crosstabulation) των παραπάνω δύο ερωτήσεων καταλήγουμε σε ένα ανατρεπτικό αποτέλεσμα, καθότι διαπιστώνεται ότι οι Δήμοι με μικρότερο πληθυσμό δεν θεωρούν αποθαρρυντικό παράγοντα για την συμμόρφωσή τους με τον Κανονισμό τους περιορισμένους πόρους του Δήμου, που ως τέτοιοι νοούνται οι υλικοί, οι άυλοι, οι ανθρώπινοι

πόροι ενός Δήμου, και οι οποίοι, κατά την κοινή πείρα και λογική εκτιμάται ότι είναι περιορισμένοι στους μικρότερους Δήμους. Από την άλλη πλευρά, οι μεγαλύτεροι Δήμοι, οι οποίοι λόγω των αυξημένων υποχρεώσεων που έχουν θα ήταν αναμενόμενο να είναι καλύτερα οργανωμένοι από άποψη πόρων, φαίνεται να αντιμετωπίζουν με επιφύλαξη το πρόβλημα αυτό.

Τα ευρήματα αυτά μπορούν να οδηγήσουν και σε κάποια περαιτέρω συμπεράσματα. Ότι οι μικρότεροι Δήμοι, λόγω των περιορισμένων πόρων που διαθέτουν σε σχέση με τις υποχρεώσεις τους, πιθανώς, να καλύπτουν τις ανάγκες τους με αναθέσεις των υπηρεσιών αυτών σε τρίτους, εκτός του προσωπικού του Δήμου. Με τον τρόπο αυτό ίσως να αντιμετωπίσουν και το ζήτημα της προσαρμογής τους στον Κανονισμό Προσωπικών Δεδομένων και ενδεχομένως, γι' αυτόν τον λόγο να μην θεωρούν ανασταλτικό παράγοντα την περιορισμένη διαθεσιμότητα πόρων.

6.4 ANOVA - Ανάλυση διακύμανσης

Η ανάλυση διακύμανσης (Analysis of Variance – ANOVA) είναι μια μέθοδος της στατιστικής που προσφέρει πολλές δυνατότητες. Μια από αυτές είναι το γεγονός ότι εξετάζει την επίδραση περισσότερων από μια μεταβλητών στους υπό εξέταση πληθυσμούς, χωρίς να υφίσταται περιορισμός στη σύγκριση των μέσων όρων.

Η ANOVA αναλύει τη συνολική μεταβλητότητα όλων των τιμών. Δηλαδή, αναλύει πόσο “διάσπαρτες” είναι όλες οι τιμές σε σχέση με ένα συνολικό μέσο όρο όλων των τιμών, ανεξάρτητα από το δείγμα στο οποίο ανήκουν. Αυτή η συνολική μεταβλητότητα παραμένει σταθερή και μπορεί να επιμερισθεί σε δύο (όχι κατ’ ανάγκη ίσα) μέρη: (α) τη μεταβλητότητα μεταξύ των δειγμάτων, δηλαδή πόσο διαφέρει ο μέσος όρος κάθε δείγματος από το συνολικό μέσο όρο και (β) τη μεταβλητότητα μέσα στα δείγματα, δηλαδή πόσο διαφέρει (σε κάθε δείγμα) κάθε παρατήρηση από το μέσο όρο του συγκεκριμένου δείγματος.

Η μεταβλητή της οποίας εξετάζεται ο μέσος όρος ονομάζεται εξαρτημένη μεταβλητή (dependent variable), ενώ οι παράγοντες βάσει των οποίων δημιουργούμε τα επίπεδα εξέτασης ονομάζονται ανεξάρτητες μεταβλητές (independent variables). Εάν έχουμε μόνο μια ανεξάρτητη μεταβλητή, η μεθοδολογία ονομάζεται ανάλυση διακύμανσης μίας κατεύθυνσης (one-way analysis of variance, one-way ANOVA). Εάν όμως έχουμε δύο ανεξάρτητες μεταβλητές, ανάλυση διακύμανσης διπλής κατεύθυνσης. Σε περίπτωση που υπάρχουν σοβαρές αποκλίσεις

από την κανονικότητα υπάρχουν διάφορες μη- παραμετρικές στατιστικές διαδικασίες, όπως ο έλεγχος Kruskal- Wallis.

6.4.1 One-WayANOVA (Ανάλυση διακύμανσης κατά ένα παράγοντα)

Σε περίπτωση όπου έχουμε μόνο μία ανεξάρτητη μεταβλητή η μεθοδολογία ονομάζεται ανάλυση διακύμανσης μίας (ή μονής) κατεύθυνσης (one- wayanalysisofvariance, one-way ANOVA).

Επιλέγεται ο στατιστικός έλεγχος one- way ANOVA και θέτουμε το 5% ως επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας. Αν $p > 0,05$, τότε δεν υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάμεσα στους μέσους όρους των παραγόντων που έχουμε θέσει. Αν $p < 0,05$, απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση και δεχόμαστε ότι υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές στους μέσους όρους των παραγόντων που έχουμε θέσει.

Πριν γίνει η ανάλυση, ελέγχθηκε το κατά πόσο πληρούνται οι προϋποθέσεις για τη διεξαγωγή αυτού του είδους της ανάλυσης. Διαπιστώθηκε ότι: (α) οι απαντήσεις σε όλα τα ερωτηματολόγια είχαν τον ίδιο αριθμό συμμετεχόντων ($N = 88$), (β) στις απαντήσεις δεν υπήρχαν ακραίες τιμές (outliers), (γ) τα δεδομένα είχαν κανονική κατανομή.

Η διατύπωση των υποθέσεων έχει την εξής μορφή:

Μηδενική υπόθεση (H_0): οι μέσοι όροι δεν διαφέρουν μεταξύ τους: $\mu_1 = \mu_2 = \dots = \mu_k$

Εναλλακτική υπόθεση (H_1): οι μέσοι όροι διαφέρουν μεταξύ τους: $\mu_i \neq \mu_j$, $i, j = 1, 2, \dots, k$.

Παρακάτω πραγματοποιείται έλεγχος ANOVA one - way. Αφού ελέγχθηκαν οι μεταβλητές και υπάρχει κανονικότητα συνεχίζουμε την ανάλυση διακύμανσης. Συγκρίνονται οι εξής μεταβλητές: “Πληθυσμός Δήμου, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του 2011” (A5) με “Έλεγχος τήρησης του κανονισμού” (μέσος όρος μεταβλητών B1 έως B15) και τα αποτελέσματα φαίνονται στους πίνακες 42-43.

Πίνακας 42: Descriptives (έλεγχος τήρησης του Κανονισμού)

ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval or Mean	Minimum	Maximum

					Lower Bound	Upper Bound		
Κάτω των 3.500 κατοίκων	7	2,27	,998	,377	1,34	3,19	1	3
Μεταξύ 3.500 έως κάτω των 10.000 κατοίκων	7	3,02	,759	,287	2,32	3,72	2	4
Μεταξύ 10.000 έως κάτω των 25.000 κατοίκων	27	2,48	,891	,172	2,13	2,84	1	4
Μεταξύ 25.000 έως κάτω των 50.000 κατοίκων	18	2,57	,878	,207	2,13	3,00	1	4
Άνω των 50.000 κατοίκων	29	2,72	,430	,080	2,55	2,88	2	4
Total	88	2,60	,767	,082	2,44	2,77	1	4

Πίνακας 43: ANOVA(έλεγχος τήρησης του κανονισμού)

ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ

	SumofSquares	df	MeanSquare	F	Sig.
BetweenGroups	2,788	4	,697	1,196	,319
WithinGroups	48,375	83	,583		
Total	51,164	87			

Αφού $p > 0,05$ δεχόμαστε την μηδενική υπόθεση H_0 , και μπορούμε να πούμε ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στους μέσους όρους των μεταβλητών που ελέγξαμε. Δηλαδή, δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ του πληθυσμού του Δήμου και του ελέγχου τήρησης του Κανονισμού.

Επίσης, πραγματοποιήθηκε ANOVAone - way, ώστε να ελεγχθεί αν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά, ανάμεσα στον πληθυσμό του Δήμου (μεταβλητή A5) και στους παράγοντες αποθάρρυνσης της συμμόρφωσης με τον Κανονισμό (μέσος όρος μεταβλητών C1 έως C7). Τα αποτελέσματα φαίνονται στους πίνακες 44-45.

Πίνακας 44: Descriptives (παράγοντες αποθάρρυνσης συμμόρφωσης με τον κανονισμό)

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΑΠΟΘΑΡΡΥΝΣΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
Κάτω των 3.500 κατοίκων	7	3,37	,993	,375	2,45	4,29	3	4
Μεταξύ 3.500 έως κάτω των 10.000 κατοίκων	7	2,78	,638	,241	2,19	3,37	2	3

Μεταξύ 10.000 έως κάτω των 25.000 κατοίκων	27	3,43	,855	,165	3,09	3,77	1	4
Μεταξύ 25.000 έως κάτω των 50.000 κατοίκων	18	3,44	,701	,165	3,09	3,78	3	5
Άνω των 50.000 κατοίκων	29	3,57	,556	,103	3,36	3,78	2	4
Total	88	3,42	,743	,079	3,26	3,58	1	5

Πίνακας 45: ANOVA(παράγοντες αποθάρρυνσης συμμόρφωσης με τον κανονισμό)

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΑΠΟΘΑΡΡΥΝΣΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ

	SumofSquares	df	MeanSquare	F	Sig.
BetweenGroups	3,599	4	,900	1,683	,162
WithinGroups	44,375	83	,535		
Total	47,974	87			

Και σε αυτό τον έλεγχο φάνηκε να μην υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές ($p = 0,162$, δηλαδή $p > 0,05$).

Τέλος, πραγματοποιήθηκε ANOVAone - way, ώστε να ελεγχθεί αν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά, ανάμεσα στον πληθυσμό του Δήμου(μεταβλητή A5) και στους παράγοντες προώθησης της συμμόρφωσης με τον Κανονισμό (μέσος όρος μεταβλητών C1 έως C7).Τα αποτελέσματα φαίνονται στους πίνακες 46-47.

Πίνακας 46: Descriptives(παράγοντες προώθησης συμμόρφωσης με τον κανονισμό)

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% ConfidenceIntervalfor Mean		Minimum	Maximum
					LowerBound	UpperBound		
Κάτω των 3.500 κατοίκων	7	3,81	,445	,168	3,40	4,22	3	4
Μεταξύ 3.500 έως κάτω των 10.000 κατοίκων	7	3,83	,319	,121	3,54	4,13	4	4
Μεταξύ 10.000 έως κάτω των 25.000 κατοίκων	27	3,96	,604	,116	3,72	4,20	3	5
Μεταξύ 25.000 έως κάτω των 50.000 κατοίκων	18	3,68	,398	,094	3,48	3,87	3	4
Άνω των 50.000 κατοίκων	29	3,44	,561	,104	3,22	3,65	2	5
Total	88	3,71	,555	,059	3,59	3,82	2	5

Πίνακας 47: ANOVA(παράγοντες προώθησης συμμόρφωσης με τον κανονισμό)

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ

	SumofSquares	df	MeanSquare	F	Sig.
BetweenGroups	4,005	4	1,001	3,649	,009
WithinGroups	22,773	83	,274		
Total	26,777	87			

Σε αυτό τον έλεγχο φάνηκε να υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές ($p = 0,009$ δηλαδή $p < 0,05$), δηλαδή οι παράγοντες προώθησης της συμμόρφωσης με τον Κανονισμό επιδρούν διαφορετικά σε Δήμους με μικρότερο πληθυσμό και διαφορετικά σε δήμους με μεγαλύτερο πληθυσμό.

6.5 Παραγοντική ανάλυση(exploratory factor analysis)

Η παραγοντική ανάλυση (factor analysis) χρησιμοποιείται κυρίως από τους ερευνητές των κοινωνικών επιστημών και της ανθρώπινης συμπεριφοράς, σε προβλήματα όπου σημαντικές μεταβλητές δεν μπορούν να μετρηθούν απευθείας.

Η παραγοντική ανάλυση μπορεί να είναι διερευνητική (exploratory) δηλαδή να μας βοηθάει να ανακαλύψουμε και να ταυτοποιήσουμε μη παρατηρούμενους παράγοντες, ή επιβεβαιωτική (confirmatory), όπου ελέγχουμε αν ένα σύνολο μεταβλητών που χρησιμοποιούμε για να μετρήσουμε μη παρατηρούμενους παράγοντες, είναι ικανοποιητικό.

Στην παρούσα εργασία χρησιμοποιούμε τη διερευνητική παραγοντική ανάλυση. Από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων, προσπαθούμε να εξάγουμε παράγοντες για τον έλεγχο της συμμόρφωσης με τον Κανονισμό.

Η έρευνα της παρούσας μελέτης καλύπτει τις αναγκαίες συνθήκες μοντέλου παραγοντικής ανάλυσης, αφού:

- Οι μεταβλητές είναι σε ιεραρχική κλίμακα Likert (εκφράζουν βαθμό συμφωνίας με μια πρόταση)
- Το μέγεθος του δείγματος είναι ικανοποιητικό
- Ο αριθμός των μεταβλητών είναι αρκετά μεγάλος, ώστε να περιλαμβάνει τουλάχιστον 2 μεταβλητές σε κάθε παράγοντα

- Οι μεταβλητές μπορούν να συσχετισθούν μεταξύ τους

Προϋποθέσεις-στοιχεία ανάλυσης:

1. Μέγεθος δείγματος: Οι μεταβλητές που συμμετέχουν στην παραγοντική ανάλυση είναι 3 συνολικά.
2. Μέτριες προς υψηλές συσχετίσεις χωρίς να παρουσιάζουν πολυσυγγραμμικότητα: Στον πίνακα συσχετίσεων των μεταβλητών παρατηρούμε ότι υπάρχουν συσχετίσεις μεταξύ των μεταβλητών μεγαλύτερες από 0,3, το οποίο μας εξασφαλίζει την ύπαρξη κάποιου βαθμού πολυσυγγραμμικότητας. Η ερμηνεία της συνδιακύμανσης (communality), δηλαδή το ποσοστό διακύμανσης μίας μεταβλητής που ερμηνεύεται από όλους τους παράγοντες μαζί, φαίνεται στον παρακάτω πίνακα 48.

Πίνακας 48: Communalities

	Initial	Extraction
Ο Οργανισμός σας έχει καταγράψει ποια προσωπικά δεδομένα συλλέγετε, από πού προέρχονται, με ποιους τα μοιράζεστε και τι κάνετε με αυτά?	1,000	,849
Ο Οργανισμός σας εξέτασε τον τρόπο με τον οποίο ζητάτε και καταγράφετε τη συναίνεση του υποκειμένου των προσωπικών δεδομένων?	1,000	,873
Για την επεξεργασία δεδομένων για την προστασία ζωτικών συμφερόντων ενός υποκειμένου, ο Οργανισμός σας έχει τεκμηριώσει τις προϋποθέσεις?	1,000	,733
Εάν βασίζεστε σε έννομα συμφέροντα για την επεξεργασία πληροφοριών των υποκειμένων, ο Οργανισμός αποδεικνύει τη νομική βάση που στηρίζεται?	1,000	,775
Ο Οργανισμός σας έχει ενημερώσει τους χρήστες των υπηρεσιών σχετικά με το θεσμικό πλαίσιο για την προστασία των προσωπικών τους δεδομένων?	1,000	,762
Ο Οργανισμός σας έχει διαδικασία αναγνώρισης και ανταπόκρισης στα αιτήματα των ατόμων για πρόσβαση στα προσωπικά τους δεδομένα?	1,000	,733
Ο Οργανισμός σας εφαρμόζει διαδικασία για την ασφαλή απόρριψη άχρηστων προσωπικών δεδομένων ή όπου κάποιος σας ζητήσε να τα διαγράψετε?	1,000	,851
Ο Οργανισμός σας εφαρμόζει διαδικασίες που επιτρέπουν την μετακίνηση/αντιγραφή προσωπικών δεδομένων από ένα ΠΣ, σε άλλο με ασφαλή τρόπο?	1,000	,739
Ο Οργανισμός σας έχει αποτελεσματικές διαδικασίες για εντοπισμό, αναφορά, διαχείριση και επίλυση τυχόν παραβιάσεων προσωπικών δεδομένων?	1,000	,875
Ο Οργανισμός σας παρέχει εκπαίδευση ευαισθητοποίησης σχετικά με την προστασία των δεδομένων για όλο το προσωπικό?	1,000	,779

Ο Οργανισμός σας έχει γραπτή σύμβαση με αυτόν που εκτελεί την επεξεργασία των δεδομένων?	1,000	,716
Ο Οργανισμός σας εφαρμόζει τα κατάλληλα τεχνικά/οργανωτικά μέτρα για την ενσωμάτωση της προστασίας δεδομένων στις δραστηριότητές σας?	1,000	,812
Ο Οργανισμός σας κατανοεί πότε πρέπει να διεξάγετε μια Εκτίμηση Αντικτύπου (ΕΑΠΔ) και θέτει διαδικασίες υλοποίησης αυτού?	1,000	,789
Ο Οργανισμός σας έχει ορίσει υπεύθυνο προστασίας δεδομένων (DPO)?	1,000	,860
Οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων στον Οργανισμό σας συμμορφώνονται και προωθούν την κουλτούρα συμμόρφωσης για την προστασία των δεδομένων ?	1,000	,844
Οι περιορισμένοι πόροι αποθαρρύνουν τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον κανονισμό	1,000	,755
Η έλλειψη σαφούς εσωτερικής ευθύνης για τη συμμόρφωση αποθαρρύνει τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον κανονισμό	1,000	,496
Οι περιορισμοί προϋπολογισμού αποθαρρύνουν τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον κανονισμό	1,000	,744
Η έλλειψη κατάρτισης αποθαρρύνει τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον κανονισμό	1,000	,791
Οι περιορισμοί στα μέσα τεχνολογίας των πληροφοριών αποθαρρύνουν τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον κανονισμό	1,000	,744
Οι αυξημένες υποχρεώσεις επεξεργασίας αρχείων/δεδομένων των χρηστών αποθαρρύνουν τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον κανονισμό	1,000	,883
Η έλλειψη διευκρινιστικών εγκυκλίων και κανονιστικών πράξεων αποθαρρύνει τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον κανονισμό	1,000	,724
Η νομική συμμόρφωση προωθεί τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον κανονισμό	1,000	,814
Η εμπιστοσύνη πολιτών προωθεί τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον κανονισμό	1,000	,902
Η διαχείριση κινδύνων προωθεί τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον κανονισμό	1,000	,868
Τα αυξημένα πρόστιμα σε περίπτωση παραβίασης προωθούν τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον κανονισμό	1,000	,740
Η παρακολούθηση και εξονυχιστικός έλεγχος από τρίτους προωθεί τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον κανονισμό	1,000	,778
Η αύξηση της αποτελεσματικότητας της υπηρεσίας προωθεί τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον κανονισμό	1,000	,656

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Από την ανάλυση του πίνακα προκύπτει ότι η συνδιακύμανση είναι ισχυρή, αφού οι τιμές όλων των μεταβλητών ξεπερνάνε κατά πολύ το 0,3 που είναι το ελάχιστο αποδεκτό όριο, αλλά και το 0,5 (με εξαίρεση μία τιμή), που είναι ακόμη πιο αυστηρό όριο (Πίνακας 48).

3. Αμεροληψία στην επιλογή των μεταβλητών: Στις μεταβλητές που χρησιμοποιούμε δεν υπάρχουν μεταβλητές με το ίδιο νόημα. Η κάθε μία αντιπροσωπεύει μια ξεχωριστή ερώτηση.

4. Η μη ύπαρξη πολυσυγγραμικότητας(Πίνακας 49): Το μέτρο επάρκειας της δειγματοληψίας συνολικά ελέγχεται από τον δείκτη ΚΜΟ, ο οποίος είναι υψηλός (0,634).

Η στατιστική τεχνική της παραγοντικής ανάλυσης βασίζεται στην αλληλοσυσχέτιση των μεταβλητών. Οι συντελεστές συσχέτισης μεταξύ των μεταβλητών θα πρέπει να είναι υψηλοί. Εάν οι συσχετίσεις είναι χαμηλές είναι σχεδόν αδύνατο οι μεταβλητές να μοιράζονται κοινούς παράγοντες. Για τον σκοπό αυτό χρησιμοποιείται ο έλεγχος σφαιρικότητας του Bartlett, ο οποίος χρησιμοποιείται για να απορρίψουμε τη μηδενική υπόθεση ότι ο πίνακας συσχέτισης είναι μοναδιαίος.

Κριτήρια επιλογής κύριων συνιστωσών

- Επιλέγουμε τόσες συνιστώσες όσες εξηγούν ένα μεγάλο ποσοστό από τη συνολική διακύμανση, περίπου 70-80%.
- Οι Guttman και Kaiser πρότειναν η επιλογή του αριθμού των συνιστωσών να γίνεται σύμφωνα με το αν οι χαρακτηριστικές τιμές τους είναι ίσες ή μεγαλύτερες της μονάδας. Ο Jolliffe11 πρότεινε να επιλέγονται όσες συνιστώσες έχουν χαρακτηριστικές τιμές μεγαλύτερες ή ίσες με το 0,70.
- Το τρίτο κριτήριο επιλογής, σύμφωνα με τον Cattell, συνίσταται στον έλεγχο της ομαλής μεταβολής της κλίσης, σύμφωνα με τον οποίο ο αριθμός των απαιτούμενων κύριων συνιστωσών είναι αυτός μετά τον οποίο υπάρχει τάση ευθυγράμμισης της γραμμής που ενώνει τις τιμές των χαρακτηριστικών τιμών του αρχικού πίνακα των κύριων συνιστωσών.
- Εξαρτάται από το κατά πόσο και ποιες από τις κύριες συνιστώσες- παράγοντες έχουν λογική και χρήσιμη ερμηνεία.

Ο δείκτης Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) συγκρίνει τα μεγέθη των παρατηρούμενων συντελεστών συσχέτισης προς τους συντελεστές μερικής συσχέτισης. Μικρές τιμές της KMO (δηλαδή <0.5) δείχνουν ότι η παραγοντική ανάλυση των μεταβλητών δεν είναι η σωστή τεχνική, ενώ τιμές μεγαλύτερες του 0.5 είναι αποδεκτές.

Πίνακας49: KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,634
	Approx. Chi-Square	2151,261
Bartlett's Test of Sphericity	df	378
	Sig.	,000

Ο συντελεστής ερμηνείας της συνδιακύμανσης KMO είναι 0,634, που σημαίνει ότι η κατανομή μας είναι αρκετά ικανοποιητική και φυσικά επαρκής για τη διεξαγωγή της ανάλυσης παραγόντων και σηματοδοτεί την καταλληλότητα των δεδομένων για παραγοντική ανάλυση. Το ίδιο υποδηλώνει και ο δείκτης Bartlett's Test of Sphericity (με τιμή ίση με 378 και επίπεδο σημαντικότητας p-value = 0,000), επομένως τα δεδομένα μας είναι αποδεκτά για την εφαρμογή της μεθόδου (Πίνακας 49).

Συνεχίζοντας με τον Πίνακα 50 (Total Variance Explained), παρουσιάζονται τα ακόλουθα:

- Στην πρώτη στήλη (component) δίνεται το πλήθος των αρχικών παραγόντων, που είναι σε αριθμό όσες και οι μεταβλητές
- Στην στήλη Total δίνονται οι ιδιοτιμές των παραγόντων κατά αύξουσα διάταξη

Πιο συγκεκριμένα, ο πίνακας Total Variance Explained περιέχει, στη στήλη Initial Eigenvalues, τις ιδιοτιμές και το ποσοστό της διακύμανσης, που κάθε ιδιοτιμή ερμηνεύει, άρα κάθε κύρια συνιστώσα. Στη στήλη Cumulative % δίνεται το ποσοστό της διακύμανσης, που εξηγείται από τους παράγοντες.

Παρατηρούμε ότι οι τελικά εξαγόμενοι παράγοντες είναι οκτώ (8), αφού ιδιοτιμές άνω του 1 έχουν οι οκτώ πρώτοι παράγοντες. Όσοι παράγοντες έχουν eigenvalues > 1, αυτοί έχουν κάποιο ερμηνευτικό νόημα.

Προς το παρόν δεν τους γνωρίζουμε, θα τους προσδιορίσουμε από τα υπόλοιπα εξαγόμενα της ανάλυσης. Αυτό που γνωρίζουμε είναι ότι ο πρώτος παράγοντας ερμηνεύει ποσοστό 27,263% της συνολικής διακύμανσης, ο δεύτερος παράγοντας ερμηνεύει ποσοστό 14,444% της συνολικής διακύμανσης, ο τρίτος παράγοντας 9,991%, μέχρι να φτάσουμε στον όγδοο παράγοντα, οποίος ερμηνεύει το 3,877% της συνολικής διακύμανσης (Πίνακας 50).

Επίσης, από κοινού και στο σύνολό τους ερμηνεύουν το 78,156% της συνολικής διακύμανσης της κλίμακας των μεταβλητών, όπως φαίνεται στον Πίνακα 50.

Πίνακας 50: TotalVarianceExplained

Component	InitialEigenvalues		
	Total	% ofVariance	Cumulative %
1	7,634	27,263	27,263
2	4,044	14,444	41,707
3	2,798	9,991	51,698
4	1,836	6,557	58,255
5	1,679	5,996	64,251
6	1,411	5,038	69,289
7	1,397	4,990	74,279
8	1,086	3,877	78,156
9	,981	3,503	81,659
10	,830	2,963	84,622
11	,719	2,566	87,188
12	,658	2,349	89,537
13	,517	1,845	91,382
14	,479	1,712	93,094
15	,344	1,230	94,324
16	,290	1,037	95,361
17	,226	,808	96,169
18	,212	,756	96,925
19	,182	,650	97,575
20	,145	,519	98,095
21	,138	,492	98,587
22	,109	,389	98,975
23	,071	,254	99,229
24	,063	,223	99,453
25	,055	,195	99,648
26	,048	,172	99,820

27	,033	,118	99,938
28	,017	,062	100,000

Extraction Method: Principal Component Analysis

Το πλήθος των μεταβλητών που αναλύονται είναι μικρότερο από 30 και θα χρησιμοποιήσουμε τόσους παράγοντες όσες και οι ιδιοτιμές με τιμή μεγαλύτερη της μονάδας.

Στη συνέχεια, εφαρμόσαμε περιστροφή των παραγόντων. Η περιστροφή των παραγόντων είναι το σημαντικότερο εργαλείο για την ερμηνεία των παραγόντων. Οι αρχικοί άξονες των παραγόντων περιστρέφονται μέχρι να επιτευχθεί κάποια άλλη κατάλληλη θέση. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, οι αρχικοί παράγοντες ερμηνεύουν την διακύμανση των δεδομένων, με τον πρώτο παράγοντα να ερμηνεύει το μεγαλύτερο ποσοστό, τον δεύτερο το μεγαλύτερο ποσοστό της ανεξημένης διακύμανσης κ.ο.κ.

Το τελικό αποτέλεσμα της περιστροφής του μητρώου παραγόντων είναι η ανακατανομή της διακύμανσης των αρχικών παραγόντων στους καινούριους, με σκοπό να δημιουργηθεί μία πιο απλή και θεωρητικά πιο κατανοητή μορφή παραγόντων. Η διαδικασία αυτή δεν επηρεάζει το συνολικό ποσό της διακύμανσης (ίχνος (trace), άθροισμα των ιδιοτιμών), αλλά μεταβάλλει τις ιδιοτιμές κάθε παράγοντα και κατά συνέπεια τα factorloadings.

Επικεντρώνοντας την προσοχή στον Πίνακα 51, προσδιορίζονται οι παράγοντες, μέσω της ομάδας των μεταβλητών από την οποία προέκυψαν. Συντελεστής συσχέτισης άνω του 0,5 (κατά απόλυτη τιμή) υποδηλώνει ότι η μεταβλητή ανήκει (προσδιορίζει) στον παράγοντα αυτό.

Πίνακας 51: Ανάλυση Παραγόντων (FactorAnalysis)

	Component							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Ο Οργανισμός σας εφαρμόζει τα κατάλληλα τεχνικά/οργανωτικά μέτρα για την ενσωμάτωση της προστασίας δεδομένων στις δραστηριότητές σας?	,757							
Ο Οργανισμός σας έχει γραπτή σύμβαση με αυτόν που εκτελεί την επεξεργασία των δεδομένων?	,731							
Ο Οργανισμός σας εφαρμόζει διαδικασία για την ασφαλή απόρριψη άχρηστων προσωπικών δεδομένων ή όπου κάποιος σας ζητήσει να τα διαγράψετε?	,726							
Ο Οργανισμός σας παρέχει εκπαίδευση ευαισθητοποίησης σχετικά με την προστασία των δεδομένων για όλο το προσωπικό?	,709							
Ο Οργανισμός σας έχει διαδικασία αναγνώρισης και ανταπόκρισης στα αιτήματα των ατόμων για πρόσβαση στα προσωπικά τους δεδομένα?	,611							
Η έλλειψη σαφούς εσωτερικής ευθύνης για τη συμμόρφωση αποθαρρύνει τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον κανονισμό	-,507							

των factorloadings των παραγόντων (στήλες μητρώου) για όλες τις μεταβλητές (γραμμές μητρώου). Κάθε παράγοντας, δηλαδή, θα έχει είτε πολύ μικρές τιμές στα factorloadings, είτε πολύ μεγάλες. Η περιστροφή varimax αποδίδει, όσο αυτό είναι εφικτό, κάθε μεταβλητή σε έναν μόνο παράγοντα, απλοποιώντας με αυτό τον τρόπο τις στήλες του μητρώου.

Από τον Πίνακα 51 διακρίνει κανείς ότι ο πρώτος παράγοντας αποτελείται από 6 στοιχεία, οι τιμές τους ξεπερνούν ακόμα και το 0,5 κατά απόλυτη τιμή, οπότε γίνονται αποδεκτές. Εφόσον υπάρχει συσχέτιση μεταξύ αυτών των 6 μεταβλητών και του πρώτου παράγοντα, γίνεται αποδεκτή η ισχύς του πρώτου παράγοντα. Το ίδιο ισχύει και για τους υπόλοιπους παράγοντες και τις υπόλοιπες μεταβλητές.

Αναλυτικά, για τον πρώτο παράγοντα που μπορούμε να τον ονομάσουμε 'Εφαρμογή διαδικασιών και εσωτερική ευθύνη', η πρώτη συνιστώσα εξηγεί το 57,3% (= 0,7572) της διακύμανσης της εφαρμογής των κατάλληλων τεχνικών/οργανωτικών μέτρων για την ενσωμάτωση, το 53,4% (= 0,7312) της διακύμανσης της ύπαρξης γραπτής σύμβασης με αυτόν που εκτελεί την επεξεργασία των δεδομένων, το 52,7 % (= 0,7262) της διακύμανσης της εφαρμογής διαδικασίας για την ασφαλή απόρριψη άχρηστων προσωπικών δεδομένων, το 50,3% (= 0,7092) της διακύμανσης της εκπαίδευσης του προσωπικού για ευαισθητοποίηση σχετικά με την προστασία των δεδομένων, το 37,3 % (= 0,6112) της διακύμανσης της διαδικασίας αναγνώρισης και ανταπόκρισης στα αιτήματα των ατόμων για πρόσβαση στα προσωπικά τους δεδομένα και το 25,7% (= 0,5072) της διακύμανσης της εσωτερικής ευθύνης για τη συμμόρφωση με τον κανονισμό.

Ανάλογους υπολογισμούς κάνουμε και για τους υπόλοιπους παράγοντες τους οποίους θα μπορούσαμε να ονομάσουμε ως εξής:

Παράγοντας 1: 'Εφαρμογή διαδικασιών και εσωτερική ευθύνη',

Παράγοντας 2: 'Θεσμικό πλαίσιο καταγραφής προσωπικών δεδομένων'

Παράγοντας 3: 'Αποθάρρυνση της συμμόρφωσης με τον κανονισμό'

Παράγοντας 4: 'Προώθηση της συμμόρφωσης με τον κανονισμό'

Παράγοντας 5: 'Διαχείριση προσωπικών δεδομένων'

Παράγοντας 6: 'Επεξεργασία προσωπικών δεδομένων και παραβιάσεις κανονισμού'

Παράγοντας 7: 'Επίδραση των περιορισμένων πόρων στη συμμόρφωση με τον κανονισμό'

Παράγοντας 8: 'Παρακολούθηση και εξουχιστικός έλεγχος από τρίτους'

Από τα παραπάνω διαπιστώνουμε ότι με την χρήση των οκτώ κύριων συνιστωσών εξηγείται το μεγαλύτερο ποσοστό διακύμανσης των μεταβλητών για κάθε παράγοντα, ενώ το ανερμηνευτο κομμάτι διακύμανσης της κάθε μεταβλητής παραμένει σχετικά χαμηλό. Σαν αποτέλεσμα αυτού, μπορεί να γίνει η αντιπροσώπευση των 28 μεταβλητών από τις 8 κύριες συνιστώσες.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η παρούσα εργασία είχε ως στόχο να παρουσιάσει τις βασικότερες μεταρρυθμίσεις που εισήχθησαν με τον νέο Ευρωπαϊκό Γενικό Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 για την Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων των Φυσικών Προσώπων, στον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας των πρωτοβάθμιων Οργανισμών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, μέσα από διαφορετικές προσεγγίσεις, για μία όσον τον δυνατόν πιο ολοκληρωμένη θεώρηση του όλου νομοθετήματος.

Η πρώτη μορφή προσέγγισης ήταν ιστορικού χαρακτήρα ώστε να γίνει καλύτερα κατανοητό το νομοθετικό υπόβαθρο πάνω στο οποίο «οικοδομήθηκε» ο νέος Κανονισμός. Η αναγνώριση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων ως θεμελιώδες δικαίωμα στην έννομη τάξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποδεικνύουν την σημασία που αποδίδει η Κοινότητα, διαχρονικά, στην διαφύλαξη των προσωπικών δεδομένων των ατόμων. Με τον παρόντα Κανονισμό, ο ευρωπαίος

νομοθέτης προχωρά παραπέρα εισάγοντας σύγχρονες έννοιες που ανταποκρίνονται στις τρέχουσες τεχνολογικές εξελίξεις και τα νομικά ζητήματα που αυτές δημιουργούν.

Στο ίδιο πνεύμα, βέβαια, φαίνεται ότι βρίσκεται και ο Έλληνας νομοθέτης, με την συνταγματική κατοχύρωση του δικαιώματος ήδη από το 2001, και με την παράλληλη ανάθεση σε μία Ανεξάρτητη Αρχή της διαφύλαξης της ορθής εφαρμογής του. Η πρόβλεψη μάλιστα της μορφής του δικαιώματος αυτού ως «αμυντικού δικαιώματος», επέτρεψε την «διείσδυση» της προστασίας των προσωπικών δεδομένων σε κάθε περίπτωση η οποία ρυθμίζεται ήδη με άλλη νομοθετική διάταξη. Με τον τρόπο αυτό, επιτυγχάνεται ο καθολικός έλεγχος συνδρομής των προϋποθέσεων νόμιμης συλλογής και επεξεργασίας τους, ανεξαρτήτως του φορέα και του είδους της επεξεργασίας. Η ρύθμιση αυτή, είναι σημαντική και πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σε κάθε περίπτωση που τίθεται θέμα ερμηνευτικής υπαγωγής επιμέρους διατάξεων του νέου Κανονισμού στην ελληνική έννομη τάξη.

Στη συνέχεια, ακολούθησε η θεωρητική ανάπτυξη των βασικότερων αλλαγών που επήλθαν (Εκτίμησης Αντικτύπου, ορισμός Υπεύθυνου Προστασίας Δεδομένων κ.α.), μέσα από τη συγκριτική θεώρησή του ΓΚΠΔ σε σχέση με την προϊσχύουσα Ευρωπαϊκή Οδηγία 95/46 και την τεολογική ερμηνεία κάποιων επίμαχων διατάξεων, με γνώμονα την διαμορφωθείσα νομολογιακή πρακτική. Έμφαση δόθηκε, μάλιστα, στις διατάξεις εκείνες που επηρεάζουν άμεσα την λειτουργία των Δήμων και διαμορφώνουν τις νέες νομιμοποιητικές βάσεις επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων των φυσικών προσώπων από φορείς του δημοσίου. Τα συμπεράσματα της μελέτης αυτής αποδεικνύονται ενδιαφέροντα καθόσον διαπιστώθηκε ότι, σε γενικές γραμμές, ο ΓΚΠΔ εξασφαλίζει προς τους φορείς αυτούς, με διάφορα μέσα (όπως επίκληση εννόμου συμφέροντος, άσκηση δημόσιας εξουσίας) την δυνατότητα να αξιώσουν νομική βάση ή εξαίρεση για την συνέχιση άσκησης των αρμοδιοτήτων τους ακόμα και σε περιπτώσεις που, υπό άλλες συνθήκες, θα ετίθεντο θέμα διακινδύνευσης των προσωπικών δεδομένων. Επιπλέον, ενώ η «συγκατάθεση» και «το δικαίωμα στη λήθη» αποτελούν μείζονα θέματα για τους οργανισμούς του ιδιωτικού τομέα και συνεπάγονται πλήρη επανεξέταση των διαδικασιών επεξεργασίας δεδομένων, γενικά δεν ισχύουν τα ίδια για τους δημόσιους οργανισμούς. Από αυτή την άποψη, ο αντίκτυπος του ΓΚΠΔ είναι σαφώς βαρύτερος στον ιδιωτικό από τον δημόσιο τομέα.

Ως εκ τούτου, συμπεραίνεται ότι για τις δημόσιες αρχές, που εργάζονται σαφώς στο πλαίσιο της νομικής τους αρμοδιότητας, ο Κανονισμός δεν αποτελεί αξεπέραστο εμπόδιο για τη συνέχιση

της κανονικής λειτουργίας τους. Είναι σημαντικό να γίνει κατανοητό ότι, ενώ ο ΓΚΠΔ δημιουργεί μεγαλύτερη ελευθερία στις δημόσιες αρχές σε σύγκριση με τις ιδιωτικές επιχειρήσεις, ορισμένες υποχρεώσεις και δικαιώματα πρέπει να τηρηθούν με τον ίδιο τρόπο, όπως η Εκτίμηση Αντικτύπου σε περίπτωση συστηματικής παρακολούθησης δημόσιου χώρου σε μεγάλη κλίμα. Ως προς ορισμένες μάλιστα υποχρεώσεις, θα μπορούσε να υποστηριχτεί και ότι ο λειτουργικός φόρτος για την εφαρμογή του νέου Κανονισμού φαίνεται να είναι πολύ βαρύτερος για τον δημόσιο τομέα παρά για τον ιδιωτικό τομέα.

Αμφίρροπα είναι τα συμπεράσματα ως προς το περιθώριο που αφήνει ο Κανονισμός στα επιμέρους κράτη - μέλη να προσθέσουν συγκεκριμένους περιορισμούς, ενώ συγχρόνως, επιβάλλει ορισμένες πρακτικές ρυθμίσεις, όπως η σύσταση εποπτικής αρχής. Στην περίπτωση της Χώρας μας, διαπιστώθηκε η απουσία σαφούς νομοθετικής ρύθμισης κάποιων επίμαχων περιπτώσεων σύγκρουσης του δικαιώματος προστασίας των προσωπικών δεδομένων με άλλα δικαιώματα, των οποίων η άσκηση συνδέεται, συχνά, με την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων τρίτων φυσικών προσώπων, όπως η περίπτωση της απάντησης τα διοίκησης στα αιτήματα των πολιτών για χορήγηση διοικητικών εγγράφων τα οποία εμπεριέχουν προσωπικά δεδομένα τρίτων προσώπων. Η επιμονή του Έλληνα νομοθέτη στην μη οριοθέτηση τέτοιων επίμαχων ζητημάτων με σαφή νομοθετική διάταξη, είναι πιθανό να σηματοδοτήσει ένα νέο κλίμα αβεβαιότητας στους κόλπους της Διοίκησης και μία νέα περίοδο αντιπαραθέσεων στο πλαίσιο της ελληνικής έννομης τάξης.

Τα συμπεράσματα της θεωρητικής μελέτης, επιβεβαιώνονται και από την έρευνα που διεξήχθη στους Δήμους της Ελλάδος. Τα ευρήματα είναι απογοητευτικά. Καταδεικνύουν την ολιγορία των φορέων της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης, ανεξαρτήτως μεγέθους, στελέχωσης και υποδομών, να ενημερωθούν και να συμμορφωθούν με το νέο νομικό πλαίσιο.

Η μελέτη όμως αυτή δεν στάθηκε στην επιφάνεια του προβλήματος. Προχώρησε ένα βήμα παραπέρα, αναζητώντας τα αίτια της αδυναμίας αυτής, και εντοπίζοντάς τα, κυρίως, στην έλλειψη των αναγκαίων εφοδίων από την Κυβέρνηση προς τους δημόσιους λειτουργούς της, όπως εκπαίδευσης, καθοδήγησης, σύγχρονου τεχνολογικού εξοπλισμού και λοιπών υποδομών, αντάξιων των απαιτήσεων της σημερινής Κοινωνίας της Πληροφορίας, τις προκλήσεις της οποίας καλείται να αντιμετωπίσει κάθε υπάλληλος του δημόσιου τομέα. Και αυτή η απαίτηση είναι απολύτως λογική αν αναλογιστεί κανείς ότι ο ρόλος του υπαλλήλου του Δημοσίου είναι να

εκτελεί το γράμμα του νόμου και όχι να τον ερμηνεύει και να αναζητά την αληθινή βούληση του νομοθέτη πίσω από την κάθε διάταξη. Αυτός ο ρόλος ανήκει, ως γνωστόν, στην αρμοδιότητα της νομοθετικής και δικαστικής εξουσίας.

Ενθαρρυντικό στοιχείο της έρευνας αυτής είναι η διαπίστωση ότι οι υπάλληλοι των Δήμων, καθοδηγούμενοι από διαφορετικά κίνητρα ο καθένας (αίσθημα ευθύνης, φόβο κυρώσεων κλπ), έχουν τη θέληση να ακολουθήσουν τις επιταγές συμμόρφωσης με τον νέο Κανονισμό, χωρίς να τους αποθαρρύνει το πρόσθετο λειτουργικό φορτίο της προσαρμογής.

Όλα τα παραπάνω πρέπει να ληφθούν υπόψη με βάση τους περιορισμούς της έρευνας. Ο βασικότερος περιορισμός είναι το μικρό χρονικό διάστημα. Δεύτερος περιορισμός είναι η έλλειψη ελληνικής βιβλιογραφίας και ειδικότερα για τον δημόσιο τομέα, ενώ σημαντικός περιορισμός είναι και η μικρή ανταπόκριση στην έρευνα. Για τον λόγο αυτό προτείνεται πραγματοποίηση μελλοντικής έρευνας που να συγκρίνει τα αποτελέσματα της παρούσας με αντίστοιχες έρευνες ιδιωτικού τομέα, αν αυτό είναι εφικτό και σε μεταγενέστερο μάλιστα χρόνο, όταν οι συνέπειες εφαρμογής του ΓΚΠΔ θα αρχίσουν να γίνονται ορατές.

Εν κατακλείδι, στην εποχή της ραγδαίας τεχνολογικής εξέλιξης και της ανεξέλεγκτης κυκλοφορίας της πληροφορίας σε παγκόσμιο επίπεδο, ο ΓΚΠΔ μόνο θετικά μπορεί να συμβάλλει προς την κατεύθυνση της ενιαίας ρύθμισης του βασικού πλέγματος προστασίας των προσωπικών δεδομένων των φυσικών προσώπων σε όλα τα κράτη- μέλη της Ε.Ε.. Σε δεύτερο επίπεδο, εναπόκειται, στην εθνική Κυβέρνηση, να αποσαφηνίσει με ειδικότερα νομοθετήματα το επιμέρους κανονιστικό πλαίσιο εφαρμογής του Κανονισμού δίνοντας έμφαση στις περιπτώσεις εκείνες οι οποίες θα συμβάλλουν στην αποδοτικότερη και αποτελεσματική λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης. Μόνο κάτω από αυτές τις συνθήκες, οι υπάλληλοι των Ο.Τ.Α. και του δημοσίου εν γένει, θα νιώθουν ασφάλεια κατά την άσκηση των καθηκόντων τους ώστε να είναι σε θέση να αντιληφθούν τα ευεργετικά αποτελέσματα της εισαγωγής του νέου Κανονισμού στο δικαιοσύνη μας σύστημα και να αποτραπούν από το να τον αντιμετωπίσουν ως άλλη μία γραφειοκρατική δυστοκία σε βάρος της εξυπηρέτησης του δημότη και κατ' επέκταση των επιταγών της χρηστής Διοίκησης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ξενόγλωσση

- Alhadeff,J., Van Alsenoy,B, Dumortier,J.(2012). The accountability principle in data protection regulation: origin, development and future directions. Published in D. Guagnin, L. Hempel, C. Itena.o. (eds.), *Managing Privacy through Accountability*, 2012, Palgrave Macmillan, p. 49-82.
- Allen D. WE, Berg A., Berg Ch., Towler B. and Potts J., (2018), *Some Economic Consequences of the GDPR*
- Alsenoy, Koekkoek M., (2015). The extra-territorial reach of the EU’s “right to be forgotten”
- Ciriani, S. (2015). *The Economic Impact of the European Reform of Data Protection*,

Regulatory Affairs, Orange, France

- Edwards L. and Veale M., (2018), Enslaving the Algorithm: From a “Right to an Explanation” to a “Right to Better Decisions”?, Published in IEEE Security & Privacy 16(3), 46–54, doi:10.1109/MSP.2018.2701152
- Edwards L., Data Protection : Enter the General Data Protection Regulation,
- Greenberg, A. (2018), Inside the Mind’s Eye: An International Perspective on Data Privacy Law in the Age of Brain-Machine Interfaces, Faculty of Law, McGill University
- Kuner, Ch. (2012). The European Commission’s Proposed Data Protection Regulation: A Copernican Revolution in European Data Protection Law, Published in the Bloomberg BNA Privacy and Security Law Report, 6 February 2012, pages 1-15
- Kuner, Ch. (2018), International Organizations and the EU General Data Protection Regulation, Paper No. 20/2018, University of Cambridge, Faculty of Law
- Layton R. (2017), How the GDPR compares to best practices for privacy, accountability and trust Aalborg University, Center for Communication, Media and Information Studies
- Mitchell, A. (2016), GDPR: Evolutionary or revolutionary?; Journal of Direct, Data and Digital Marketing Practice
- O’Dell E., (2017), Compensation for Breach of the General Data Protection Regulation, Dublin University Law Journal (ns) 97-164
- Post R., (2017), Data Privacy and Dignitary Privacy: Google Spain, the Right to Be Forgotten, and the Construction of the Public Sphere, Yale Law School
- Robinson N., G. H. (2009). Review of the European Data Protection Directive. Information Commissioner’s Office.
- Salami E.A.,(2017), AN ANALYSIS OF THE GENERAL DATA PROTECTION REGULATION (EU) 2016/679, SSRN –id2966210

- Yu, P. K. (2001). An Introduction to the EU Directive on the Protection of Personal Data

Ελληνική

- Αργυρός Α. Π. Δικηγόρος- Αν. Νομικός Σύμβουλος στο ΕΚΠΑ, 2016, «ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ, ΕΠΙΔΕΙΞΗ ΕΓΓΡΑΦΩΝ: Πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα-χρήρηση αντιγράφων εγγράφων- εύλογο ενδιαφέρον –διαδικασία – αρχή διαφάνειας
- Ιγγλεζάκης, Ι.Δ. (2018). “Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ 2016/679) –ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΝΕΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ”.
- Μήτρου Λ., 2006, Το Ελληνικό Νομοθετικό Πλαίσιο Προστασίας των Προσωπικών Δεδομένων
- Σωτηρόπουλος, Β. Το άρθρο 9Α του Συντάγματος 1975/1986/2001, ανακτήθηκε από την διαδικτυακή ιστοσελίδα www.greeklaws.com/pub, στις 15-09-2018
- Χρυσογόνος Κώστας Χ., (2006),Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα,Τρίτη Αναθεωρημένη Έκδοση,Νομική Βιβλιοθήκη
- Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης & Αυτοδιοίκησης (2018), Καινοτόμο Εργαστήριο: «Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων: Το νέο τοπίο και οι υποχρεώσεις της Δημόσιας Διοίκησης», Έκθεση

Διαδικτυακοί Τόποι / Ιστοσελίδες

- European Union Agency for Fundamental Rights and Council of Europe, (2014), FRA/COE, Handbook on European Data Protection Law, Belgium. Also available at: http://www.echr.coe.int/Documents/Handbook_data_protection_ENG.pdf , (σελ. 74)
- European Union Agency for Fundamental Rights and Council of Europe, (2018), Handbook on European Data Protection Law, Myth-Bursting: What Commission on data

protection do and don't mean. Available at: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/files/factsheets/factsheet_mythbusting_2012_en.pdf

- European Union Agency for Network and Information Security, (2014), Privacy and Data Protection by Design – from policy to engineering
- European Union Agency for Network and Information Security, (2013), Recommendations for a methodology of the assessment of severity of personal data breaches, Working Document, v1.0.
- Guidelines on Personal data breach notification under Regulation 2016/679 (2017) Website: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/index_en.htm .As last Revised and Adopted on 6 February 2018.
- Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων, 2011, Γνωμοδότηση σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — «Συνολική προσέγγιση όσον αφορά την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση»(2011/C 181/01)
- Ομάδα εργασίας του άρθρου 29 για την προστασία των δεδομένων [Αυτή η ομάδα εργασίας συστάθηκε βάσει του άρθρου 29 της οδηγίας 95/46 / ΕΚ, είναι ένας ανεξάρτητος ευρωπαϊκός συμβουλευτικός φορέας για την προστασία των δεδομένων και την ιδιωτική ζωή. Τα καθήκοντά της περιγράφονται στο άρθρο 30 της οδηγίας 95/46 / ΕΚ και στο άρθρο 15 της οδηγίας 2002/58 / ΕΚ]. Τα άρθρα της Ομάδας Εργασίας είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα: https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/index_en.htm και λήφθηκαν υπόψη τα εξής:
 - Opinion 5/2009 on online social networking
 - Opinion 1/2010 on the concepts of "controller" and "processor" WP 169
 - Guidelines on Data Protection Impact Assessment (DPIA) and determining whether processing is “likely to result in a high risk” for the purposes of Regulation 2016/679
 - Γνωμοδότηση 3/2010 σχετικά με την αρχή της λογοδοσίας, WP 173
 - Γνώμη 4/2007 σχετικά με την έννοια του όρου ‘δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα’
 - Γνώμη 2/2017 σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων στην εργασία

Νομοθεσία

- Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)
- Οδηγία 95/46/ ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την εξάλειψη αυτών των δεδομένων (οδηγία για την προστασία των δεδομένων).
- Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου.
- Νόμος υπ' αριθμ.2472 ΦΕΚ Α'50 10.4.1997 «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα».
- Νόμος 3471/2006 «Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τροποποίηση του ν. 2472/1997».
- Νόμος υπ' αριθμ. 3917 / 2011 «Διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημόσιων δικτύων επικοινωνιών, χρήση συστημάτων επιτήρησης με τη λήψη ή καταγραφή ήχου ή εικόνας σε δημόσιους χώρους και συναφείς διατάξεις.».
- Σχέδιο Νόμου για την Προστασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΣχΠΔΠΧ).

Νομολογία

- Ευρωπαϊκό Δικαστήριο (2014), Google Spain SL and Google Inc v Agencia Espanola de Proteccion de Datos (AEPD) and Mario Costeja Gonzalez, C-131/12, ECLI:EU:C:2014:317, 3 CMLR 1247.
- Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (2016), Ετήσια Έκθεση 2015
- Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, 2015, Αριθ. Πρωτ. Γ/ΕΞ/3413/12.06.2015, Απόφαση 63/ 2015
- Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα,, Απόφαση 52/2018
- Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, Γνωμοδότηση 6/2013, Πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα.
- Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων Γνωμοδότηση 6/2013
- Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, Ε΄ Τμήμα, (2016), Γνωμοδότηση υπ’ αριθμ. 13/2016
- Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, Α΄ Τμήμα, (2016), Γνωμοδότηση υπ’ αριθμ. 310/2016
- Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, (2017), Γνωμοδότηση 187/2017, Ατομική Νομικού Συμβούλου Υπουργείου Εσωτερικών
- Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, (2015) Γνωμοδότηση 327/2015, Ατομική, Παρέδρου Νομικού Συμβούλου του Κράτους
- Συμβούλιο της Επικρατείας, Τμήμα Γ, απόφαση με αριθμό 1847/2017.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

Ερωτηματολόγιο Έρευνας

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

A1: Φύλο: Άνδρας Γυναίκα

A2. Ηλικία: 20 έως 30 ετών 31 έως 40

41 ως 50 51 έως 60 άνω των 60

A3. Εκπαιδευτικό επίπεδο:

Δημοτικό	☐
Γυμνάσιο	☐
Λύκειο	☐
ΙΕΚ	☐
ΑΕΙ/ΤΕΙ	☐
Μεταπτυχιακό	☐
Διδακτορικό	☐
Μεταδιδακτορικό	☐

A4. Χρόνια υπηρεσίας:

μέχρι 5 χρόνια 6 έως 10 χρόνια 11 έως 15 χρόνια

16 έως 20 χρόνια 21 έως 25 χρόνια 26 έως 30 χρόνια

άνω των 30 χρόνων

A5. Πόσο πληθυσμό έχει ο Δήμος σας σύμφωνα με την τελευταία απογραφή πληθυσμού του 2011?

Κάτω των 3.500 κατοίκων

Μεταξύ 3.500 έως κάτω των 10.000 κατοίκων

Μεταξύ 10.000 έως κάτω των 25.000 κατοίκων

Μεταξύ 25.000 έως κάτω των 50.000 κατοίκων

Ανω των 50.000 κατοίκων

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΒΗΜΑ ΠΡΟΣ ΒΗΜΑ

(Επιλέξτε από 1 έως 5. 1= ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ 2= ΔΙΑΦΩΝΩ 3=ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ, 4=ΣΥΜΦΩΝΩ, 5=ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ)

- B1. Ο Οργανισμός σας έχει καταγράψει ποια προσωπικά δεδομένα συλλέγετε, από πού προέρχονται, με ποιους τα μοιράζεστε και τι κάνετε με αυτά?
- B2. Ο Οργανισμός σας εξέτασε τον τρόπο με τον οποίο ζητάτε και καταγράφετε τη συναίνεση του υποκειμένου των προσωπικών δεδομένων?
- B3. Αν χρειαστεί να επεξεργαστείτε δεδομένα για την προστασία των ζωτικών συμφερόντων ενός υποκειμένου, ο Οργανισμός σας έχει τεκμηριώσει σαφώς τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες θα ενεργήσει σχετικά και ενημερώνει το υποκείμενο όταν κρίνεται απαραίτητο?
- B4. Εάν βασίζεστε σε έννομα συμφέροντα για την επεξεργασία των πληροφοριών των υποκειμένων, ο Οργανισμός σας μπορεί να αποδείξει τη νομική βάση που στηρίζεται για την επεξεργασία?
- B5. Ο Οργανισμός σας έχει ενημερώσει τους χρήστες των υπηρεσιών της αναφορικά με το θεσμικό πλαίσιο για την προστασία των προσωπικών τους δεδομένων?
- B6. Ο Οργανισμός σας έχει διαδικασία αναγνώρισης και ανταπόκρισης στα αιτήματα των ατόμων για πρόσβαση στα προσωπικά τους δεδομένα?
- B7. Ο Οργανισμός σας εφαρμόζει διαδικασία για την ασφαλή απόρριψη προσωπικών δεδομένων που δεν χρειάζονται πλέον ή όπου ένα άτομο σας έχει ζητήσει να τα διαγράψετε?
- B8. Ο Οργανισμός σας εφαρμόζει διαδικασίες που επιτρέπουν σε άτομα να μετακινούν ή να αντιγράφουν τα προσωπικά τους δεδομένα από έναν πληροφοριακό σύστημα (H/Y κλπ) σε άλλο με ασφαλή τρόπο, χωρίς να παρεμποδίζουν τη χρηστικότητα του?
- B9. Ο Οργανισμός σας έχει αποτελεσματικές διαδικασίες για τον εντοπισμό, την αναφορά, τη διαχείριση και την επίλυση τυχόν παραβιάσεων προσωπικών δεδομένων?
- B10. Ο Οργανισμός σας παρέχει εκπαίδευση ευαισθητοποίησης σχετικά με την προστασία των δεδομένων για όλο το προσωπικό?
- B11. Ο Οργανισμός σας έχει γραπτή σύμβαση με αυτόν που εκτελεί την επεξεργασία των δεδομένων?
- B12. Ο Οργανισμός σας έχει εφαρμόσει τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για την ενσωμάτωση της προστασίας των δεδομένων στις δραστηριότητές σας?

B13. Ο Οργανισμός σας κατανοεί πότε πρέπει να διεξάγετε μια Εκτίμηση Αντικτύπου (ΕΑΠΔ) και θέτει διαδικασίες υλοποίησης αυτού?

B14. Ο Οργανισμός σας έχει ορίσει υπεύθυνο προστασίας δεδομένων (DPO)?

B15. Οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων στον Οργανισμό σας συμμορφώνονται με τη νομοθεσία και προωθούν μια θετική κουλτούρα συμμόρφωσης όσον αφορά την προστασία των δεδομένων σε ολόκληρη την επιχείρηση?

ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΤΕ ΤΗΝ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΚΑΘΕΝΟΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΣΤΗΝ ΑΠΟΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ.

(Επιλέξτε από 1 έως 5. 1= ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ, 2= ΔΙΑΦΩΝΩ, 3=ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ, 4=ΣΥΜΦΩΝΩ, 5=ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ)

C1. Περιορισμένοι πόροι

C2. Έλλειψη σαφούς εσωτερικής ευθύνης για τη συμμόρφωση

C3. Περιορισμοί προϋπολογισμού

C4. Έλλειψη κατάρτισης

C5. Περιορισμοί στα μέσα τεχνολογίας των πληροφοριών

C6. Αυξημένες υποχρεώσεις τήρησης αρχείων και διαδικασίας επεξεργασίας δεδομένων των χρηστών

C7. Έλλειψη διευκρινιστικών εγκυκλίων και κανονιστικών πράξεων

ΤΕΤΑΡΤΟ ΜΕΡΟΣ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΤΕ ΤΗΝ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΚΑΘΕΝΟΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ.

(Επιλέξτε από 1 έως 5. 1= ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ 2= ΔΙΑΦΩΝΩ 3=ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ, 4=ΣΥΜΦΩΝΩ, 5=ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ)

- D1. Νομική συμμόρφωση
- D2. Εμπιστοσύνη πολιτών
- D3. Διαχείριση κινδύνων
- D4. Αυξημένα πρόστιμα σε περίπτωση παραβίασης
- D5. Παρακολούθηση και εξονυχιστικός έλεγχος από τρίτους
- D6. Αυξάνεται η αποτελεσματικότητα της υπηρεσίας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

Reliability Analysis

Item-Total Statistics (Έλεγχος τήρησης του Κανονισμού)

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted

Ο Οργανισμός σας έχει καταγράψει ποια προσωπικά δεδομένα συλλέγετε, από πού προέρχονται, με ποιους τα μοιράζεστε και τι κάνετε με αυτά?	36,35	112,897	,604	,812	,901
Ο Οργανισμός σας εξέτασε τον τρόπο με τον οποίο ζητάτε και καταγράφετε τη συναίνεση του υποκειμένου των προσωπικών δεδομένων?	36,34	112,963	,657	,834	,898
Για την επεξεργασία δεδομένων για την προστασία ζωτικών συμφερόντων ενός υποκειμένου, ο Οργανισμός σας έχει τεκμηριώσει τις προϋποθέσεις?	36,13	118,593	,620	,694	,900
Εάν βασίζεστε σε έννομα συμφέροντα για την επεξεργασία πληροφοριών υποκειμένων, ο Οργανισμός αποδεικνύει τη νομική βάση που στηρίζεται?	35,64	126,924	,624	,680	,911
Ο Οργανισμός σας έχει ενημερώσει τους χρήστες των υπηρεσιών σχετικά με το θεσμικό πλαίσιο για την προστασία των προσωπικών τους δεδομένων?	36,45	111,906	,675	,701	,898
Ο Οργανισμός σας έχει διαδικασία αναγνώρισης και ανταπόκρισης στα αιτήματα των ατόμων για πρόσβαση στα προσωπικά τους δεδομένα?	36,51	112,850	,787	,787	,894
Ο Οργανισμός σας εφαρμόζει διαδικασία για την ασφαλή απόρριψη άχρηστων προσωπικών δεδομένων ή όπου κάποιος σας ζητήσε να τα διαγράψετε?	36,61	111,596	,781	,761	,894
Ο Οργανισμός σας εφαρμόζει διαδικασίες που επιτρέπουν την μετακίνηση/αντιγραφική προσωπικών δεδομένων από ένα ΠΣ, σε άλλο με ασφαλή τρόπο?	36,51	120,253	,438	,675	,906

Ο Οργανισμός σας έχει αποτελεσματικές διαδικασίες για εντοπισμό, αναφορά, διαχείριση και επίλυση τυχόν παραβιάσεων προσωπικών δεδομένων?	36,44	117,261	,695	,768	,898
Ο Οργανισμός σας παρέχει εκπαίδευση ευαισθητοποίησης σχετικά με την προστασία των δεδομένων για όλο το προσωπικό?	36,92	116,833	,635	,729	,900
Ο Οργανισμός σας έχει γραπτή σύμβαση με αυτόν που εκτελεί την επεξεργασία των δεδομένων?	36,51	112,758	,565	,672	,903
Ο Οργανισμός σας εφαρμόζει τα κατάλληλα τεχνικά/οργανωτικά μέτρα για την ενσωμάτωση της προστασίας δεδομένων στις δραστηριότητές σας?	36,60	114,127	,713	,765	,897
Ο Οργανισμός σας κατανοεί πότε πρέπει να διεξάγετε μια Εκτίμηση Αντικτύπου (ΕΑΠΔ) και θέτει διαδικασίες υλοποίησης αυτού?	36,78	116,884	,627	,672	,900
Ο Οργανισμός σας έχει ορίσει υπεύθυνο προστασίας δεδομένων (DPO)?	36,69	112,491	,598	,786	,901
Οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων στον Οργανισμό σας συμμορφώνονται και προωθούν την κουλτούρα συμμόρφωσης για την προστασία των δεδομένων ?	36,14	122,165	,377	,654	,908

Item-Total Statistics (παράγοντες αποθάρρυνσης της συμμόρφωσης με τον κανονισμό)

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Οι περιορισμένοι πόροι αποθαρρύνουν τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον κανονισμό	20,89	21,228	,385	,348	,784

Η έλλειψη σαφούς εσωτερικής ευθύνης για τη συμμόρφωση αποθαρρύνει τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον κανονισμό	20,50	23,816	,329	,268	,804
Οι περιορισμοί προϋπολογισμού αποθαρρύνουν τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον κανονισμό	20,61	20,148	,543	,403	,751
Η έλλειψη κατάρτισης αποθαρρύνει τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον κανονισμό	20,38	20,168	,562	,522	,747
Οι περιορισμοί στα μέσα τεχνολογίας των πληροφοριών αποθαρρύνουν τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον κανονισμό	20,83	20,189	,555	,545	,749
Οι αυξημένες υποχρεώσεις επεξεργασίας αρχείων/δεδομένων των χρηστών αποθαρρύνουν τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον κανονισμό	20,16	19,745	,696	,581	,725
Η έλλειψη διευκρινιστικών εγκυκλίων και κανονιστικών πράξεων αποθαρρύνει τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον κανονισμό	20,30	18,647	,630	,514	,732

Item-Total Statistics (παράγοντες προώθησης της συμμόρφωσης με τον κανονισμό)

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Η νομική συμμόρφωση προωθεί τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον κανονισμό	18,36	8,211	,393	,551	,748

Η εμπιστοσύνη πολιτών προωθεί τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον κανονισμό	18,85	7,392	,352	,544	,747
Η διαχείριση κινδύνων προωθεί τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον κανονισμό	18,53	7,401	,496	,478	,778
Τα αυξημένα πρόστιμα σε περίπτωση παραβίασης προωθούν τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον κανονισμό	18,31	8,836	,334	,425	,725
Η παρακολούθηση και εξονυχιστικός έλεγχος από τρίτους προωθεί τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον κανονισμό	18,59	9,440	,379	,221	,706
Η αύξηση της αποτελεσματικότητας της υπηρεσίας προωθεί τη συμμόρφωση της υπηρεσίας σας με τον κανονισμό	18,55	9,791	,325	,217	,777